

המחלקה להיסטוריה ותיאוריה

ראש המחלקה: ד"ר אורי ברטל

רכזות מנהליות: אירית בכר
מירב אפרה

טלפון: 02-5893315/6

ht2@bezalel.ac.il

iritb@bezalel.ac.il

סגל המרצים:

lioralperovich@post.bezalel.ac.il ליאור אלפרוביץ'
aigoraro@post.bezalel.ac.il ד"ר איגור ארונוב
eyalsb@post.bezalel.ac.il איל שגיא ביזאוי
michal.bitterman@post.bezalel.ac.il מיכל ביטרמן
brokblik@post.bezalel.ac.il ד"ר בן ברוך בליך
banzaken@post.bezalel.ac.il פרופ' אבנר בן זקן
izckbnim@post.bezalel.ac.il ד"ר יצחק בנימיני
tmrbrgr@post.bezalel.ac.il ד"ר תמר ברגר
siglbrn@post.bezalel.ac.il סיגל בר-ניר
brtlaori@post.bezalel.ac.il ד"ר אורי ברטל
Eliya.bartal@post.bezalel.ac.il ד"ר אליה ברטל
dorgz@post.bezalel.ac.il ד"ר דור גז
ruthiginsburg@post.bezalel.ac.il ד"ר רותי גינזבורג
iddo@post.bezalel.ac.il אד' עידו גינת
orna_granot@post.bezalel.ac.il אורנה גרנות
danhandel@post.bezalel.ac.il אד' דן הנדל
slihrsko@post.bezalel.ac.il שלי הרשקו-שר
ionhoiiz@post.bezalel.ac.il ד"ר יונה וייץ
jonven@post.bezalel.ac.il ד"ר יונתן ונטורה
raobnzhb@post.bezalel.ac.il ד"ר ראובן זהבי
ohadzehavi@post.bezalel.ac.il ד"ר אהד זהבי
ayelet.zohar@post.bezalel.ac.il ד"ר אילת זהר
guy1tal1@post.bezalel.ac.il ד"ר גיא טל
Yael.taragan@post.bezalel.ac.il יעל טרגן
ialkdori@post.bezalel.ac.il ד"ר יעל כדורי
pninhkhn1@post.bezalel.ac.il פנינה כהן דיאמנט
sigalkh@gmail.com סיגל כנפו
KnafoAriel@post.bezalel.ac.il פרופ' אריאל כנפו
abiblbnt@post.bezalel.ac.il ד"ר אביב לבנת
ciimdao@post.bezalel.ac.il ד"ר חיים דעואל לוסקי
ilronnliib@post.bezalel.ac.il רון לייבמן
landesman@post.bezalel.ac.il ד"ר אוהד לנדסמן
namimair@post.bezalel.ac.il ד"ר נעמי מאיר-דן
smoalmi@post.bezalel.ac.il ד"ר שמוליק מאיר
izimikl@post.bezalel.ac.il יז'י מיכלוביץ'
rominska@post.bezalel.ac.il ד"ר רומי מיקולינסקי
LalivMelamed@post.bezalel.ac.il לליב מלמד
aoddmndh@post.bezalel.ac.il ד"ר עודד מנדה לוי
MayyanSagy@post.bezalel.ac.il שגיא מעיין
sosnhmrz@post.bezalel.ac.il ד"ר שושנה רוז מרזל

dalyama@post.bezalel.ac.il ד"ר דליה מרקוביץ'
michalbbl@post.bezalel.ac.il מיכל נחמני ברושי
niritnls1@post.bezalel.ac.il נירית נלסון
liatsavin@post.bezalel.ac.il אד' ליאת סאבין בן שושן
asrslh@post.bezalel.ac.il ד"ר אשר סלה
shaulse@post.bezalel.ac.il ד"ר שאול סתר
amiron@post.bezalel.ac.il ד"ר רוני עמיר
droppimn@post.bezalel.ac.il ד"ר דרור פימנטל
zciprbr@post.bezalel.ac.il צחי פרבר
aiilprie@post.bezalel.ac.il עו"ד אייל פרייס
tlprnkl@post.bezalel.ac.il ד"ר טל פרנקל אלרואי
igalzlmo@post.bezalel.ac.il יגאל צלמונה
adinaka@post.bezalel.ac.il ד"ר עדינה קמיאן-קשדן
MichalKr@post.bezalel.ac.il מיכל קרייזברג
rnrbn@post.bezalel.ac.il רן רבן
RONELYOAV@post.bezalel.ac.il יואב רונאל
rotemr@post.bezalel.ac.il רותם רוף
rclrppor@post.bezalel.ac.il ד"ר רחל רפפורט
oshevi@post.bezalel.ac.il ד"ר אורלי שבי
sronit@post.bezalel.ac.il ד"ר רונית שטיינברג
namsktr1@post.bezalel.ac.il נעם שכטר
baztmir@post.bezalel.ac.il ד"ר בעז תמיר

סגל הוראת קורסי אנגלית:

godiaor@post.bezalel.ac.il ג'ודי אור-סתיו, רכזת לימודי האנגלית
JoannaDershowitz@post.bezalel.ac.il ג'ואנה דרשוביץ
godikspi@post.bezalel.ac.il ג'ודי כספי
helenlevy@post.bezalel.ac.il הלן לוי
andriling1@post.bezalel.ac.il אנדרו לנג
Ngilat@post.bezalel.ac.il גילת נחום
lbnhsnh@post.bezalel.ac.il לבנה סנה

המחלקה להיסטוריה ותיאוריה שואפת ללוות את הסטודנטים בבצלאל בשלבי הלימוד השונים בהם מתגבשת השקפת עולמם כיוצרים. תכנית הלימודים של המחלקה חותרת לחשוף את הסטודנטים להיסטוריה ולתיאוריה של האמנות, לעיצוב ולאדריכלות תוך התבוננות בתהליכי יצירה.

תכנית הלימודים נבנתה מתוך גישה הדוגלת בפלורליזם רעיוני ותוכני ומתוך שאיפה לספק לסטודנטים השראה והעשרה. הגישה הבינתחומית באה לידי ביטוי בקורסים רבים בתחומי התרבות החזותית והחומרית, וחותרת לקשור בין הפרקטיקה של תהליכי היצירה אליה נחשף כל אחד מן הסטודנטים, לבין ההיבטים התיאורטיים המניעים אותה.

במחלקה חברו יחד מרצים המציעים מגוון עצום של תחומי ידע, והמתמחים, בין השאר, בהיסטוריה של האמנות, תרבות חזותית, עיצוב, ארכיטקטורה ותרבות חומרית מהעת העתיקה ועד ימינו.

סגל ההוראה של המחלקה כולל חוקרים המוצאים עניין בעולמות התוכן המשלבים בין רוח לפרקטיקה והמתמחים בפילוסופיה, בתרבות חזותית, בספרות, במוסיקה, בקולנוע, בארכיאולוגיה, בסוציולוגיה, במדע המדינה, במנהל עסקים, במדעי הטבע ועוד.

המחלקה שואפת להעמיק את היכרותם של הסטודנטים עם התרבות והחברה בה הם יוצרים. לצד קורסים המתמקדים במקום הישראלי מקיימת המחלקה באופן רצוף כנסים וימי עיון ומפרסמת פעמיים בשנה את כתב העת 'בצלאל': כתב עת לתרבות חזותית וחומרית'.

תוכן עניינים:

4.....	מבנה תכנית הלימודים המחלקה לאמנות
5.....	מבנה תכנית הלימודים המחלקה לעיצוב קרמי וזכוכית
6.....	מבנה תכנית הלימודים המחלקה לעיצוב תעשייתי
7.....	מבנה תכנית הלימודים המחלקה לצורפות ואופנה
8.....	מבנה תכנית הלימודים המחלקה לצילום
9.....	מבנה תכנית הלימודים המחלקה לתקשורת חזותית
10.....	מבנה תכנית הלימודים המחלקה לאמנויות המסך
11.....	מבנה תכנית הלימודים המחלקה לארכיטקטורה
12.....	מידע כללי ונהלים
17.....	פירוט מערכת הלימודים

מסגרות בחירה שנים ב' - ה'

30.....	פרוסמינר, שנה ב'
36.....	סמינרים, שנה ג'
42.....	קורסי בחירה מתקדמים

מבנה תכנית הלימודים המחלקה לאמנות

תכנית הלימודים במחלקה להיסטוריה ותיאוריה מורכבת מקורסי חובה לכל המחלקות, מקורסי חובה מותאמים לכל מחלקה ומקורסי בחירה. הסטודנטים לומדים: 24 נ"ז בכל המחלקות על פני ארבע שנים, 30 נ"ז במחלקה לארכיטקטורה על פני חמש שנים.

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאליים:
אמנות מודרנית, שנתי, 2 נ"ז
מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז
מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
אמנות בישראל - מקום המדינה ועד היום, סמסטר א', 1 נ"ז
לחשוב אמנות, סמסטר ב', 1 נ"ז
סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורס חובה כלל בצלאלי:
תולדות האמנות, שנתי, 2 נ"ז
פרוסמינר:
4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
אבני דרך: מגמות ויוצרים מרכזיים באמנות עכשווית, סמסטר א', 1 נ"ז
שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז
סה"כ: 9 נ"ז

שנה ג'

סמינר:
4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורסי בחירה:
3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 7 נ"ז

שנה ד'

קורסי בחירה:
3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 3 נ"ז

חילופי סטודנטים

סטודנטים היוצאים לחילופין לא יוכלו להשתתף בסמינר שנתי בשנת לימודיהם השלישית. ברישום הממוחשב, יבחרו סטודנטים אלה 4 קורסי בחירה מתקדמים (במקום 3 כמקובל בשנה ג'), על מנת להקל על העומס בשנה ד', זאת בתנאי שיעמדו במטלות הקורסים. את הסמינר ילמדו הסטודנטים בשנה ד'.

מבנה תכנית הלימודים המחלקה לעיצוב קרמי וזכוכית

תכנית הלימודים במחלקה להיסטוריה ותיאוריה מורכבת מקורסי חובה לכל המחלקות, מקורסי חובה מותאמים לכל מחלקה ומקורסי בחירה. הסטודנטים לומדים: 24 נ"ז בכל המחלקות על פני ארבע שנים, 30 נ"ז במחלקה לארכיטקטורה על פני חמש שנים.

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאליים:
אמנות מודרנית, שנתי, 2 נ"ז
מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז
מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
תולדות הקרמיקה, סמסטר א' 1 נ"ז
עיצוב ותרבות חומרית, סמסטר ב', 1 נ"ז
סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורס חובה כלל בצלאלי:
תולדות האמנות, שנתי, 2 נ"ז
פרוסמינר:
4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
עיצוב במאה ה-21, סמסטר א', 1 נ"ז
שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז
סה"כ: 9 נ"ז

שנה ג'

סמינר:
4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורסי בחירה:
3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 7 נ"ז

שנה ד'

קורסי בחירה:
3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 3 נ"ז

חילופי סטודנטים

סטודנטים היוצאים לחילופין לא יוכלו להשתתף בסמינר שנתי בשנת לימודיהם השלישית. ברישום הממוחשב, יבחרו סטודנטים אלה 4 קורסי בחירה מתקדמים (במקום 3 כמקובל בשנה ג'), על מנת להקל על העומס בשנה ד', זאת בתנאי שיעמדו במטלות הקורסים. את הסמינר ילמדו הסטודנטים בשנה ד'.

מבנה תכנית הלימודים המחלקה לעיצוב תעשייתי

תכנית הלימודים במחלקה להיסטוריה ותיאוריה מורכבת מקורסי חובה לכל המחלקות, מקורסי חובה מותאמים לכל מחלקה ומקורסי בחירה. הסטודנטים לומדים: 24 נ"ז בכל המחלקות על פני ארבע שנים, 30 נ"ז במחלקה לארכיטקטורה על פני חמש שנים.

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאליים:
אמנות מודרנית, שנתי, 2 נ"ז
מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז
מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
אנתרופולוגיה ועיצוב תעשייתי, סמסטר א', 1 נ"ז
עיצוב ותרבות חומרית, סמסטר ב', 1 נ"ז
סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורס חובה כלל בצלאלי:
תולדות האמנות, שנתי, 2 נ"ז
פרוסמינר:
4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
עיצוב במאה ה-21, סמסטר א', 1 נ"ז
שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז
סה"כ: 9 נ"ז

שנה ג'

סמינר:
4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורסי בחירה:
2 נ"ז קורס מלווה פרויקט גמר בעיצוב תעשייתי
1 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 7 נ"ז

שנה ד'

קורסי בחירה:
2 נ"ז קורס מלווה פרויקט גמר בעיצוב תעשייתי
1 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 3 נ"ז

חילופי סטודנטים

סטודנטים היוצאים לחילופין לא יוכלו להשתתף בסמינר שנתי בשנת לימודיהם השלישית. ברישום הממוחשב, יבחרו סטודנטים אלה 4 קורסי בחירה מתקדמים (במקום 3 כמקובל בשנה ג'), על מנת להקל על העומס בשנה ד', זאת בתנאי שיעמדו במטלות הקורסים. את הסמינר ילמדו הסטודנטים בשנה ד'.

מבנה תכנית הלימודים המחלקה לצורפות ואופנה

תכנית הלימודים במחלקה להיסטוריה ותיאוריה מורכבת מקורסי חובה לכל המחלקות, מקורסי חובה מותאמים לכל מחלקה ומקורסי בחירה. הסטודנטים לומדים: 24 נ"ז בכל המחלקות על פני ארבע שנים, 30 נ"ז במחלקה לארכיטקטורה על פני חמש שנים.

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאליים:
אמנות מודרנית, שנתי, 2 נ"ז
מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז
מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
מבוא לתולדות הלבוש, סמסטר א', 1 נ"ז
מבוא לאופנה במאה ה-20, סמסטר ב', 1 נ"ז
סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורס חובה כלל בצלאלי:
תולדות האמנות, שנתי, 2 נ"ז
פרוסמינר:
4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
עיצוב במאה ה-21, למסלול צורפות, סמסטר א', 1 נ"ז
תיאוריות של לבוש, למסלול אופנה, סמסטר א', 1 נ"ז
שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז
סה"כ: 9 נ"ז

שנה ג'

סמינר:
4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורסי בחירה:
3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 7 נ"ז

שנה ד'

קורסי בחירה:
3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 3 נ"ז

חילופי סטודנטים

סטודנטים היוצאים לחילופין לא יוכלו להשתתף בסמינר שנתי בשנת לימודיהם השלישית. ברישום הממוחשב, יבחרו סטודנטים אלה 4 קורסי בחירה מתקדמים (במקום 3 כמקובל בשנה ג'), על מנת להקל על העומס בשנה ד', זאת בתנאי שיעמדו במטלות הקורסים. את הסמינר ילמדו הסטודנטים בשנה ד'.

מבנה תכנית הלימודים המחלקה לצילום

תכנית הלימודים במחלקה להיסטוריה ותיאוריה מורכבת מקורסי חובה לכל המחלקות, מקורסי חובה מותאמים לכל מחלקה ומקורסי בחירה. הסטודנטים לומדים: 24 נ"ז בכל המחלקות על פני ארבע שנים, 30 נ"ז במחלקה לארכיטקטורה על פני חמש שנים.

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאליים:
אמנות מודרנית, שנתי, 2 נ"ז
מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז
מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
צילום מקומי, סמסטר א', 1 נ"ז
סוגיות נבחרות בצילום עכשווי, סמסטר ב', 1 נ"ז
סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורס חובה כלל בצלאלי:
תולדות האמנות, שנתי, 2 נ"ז
פרוסמינר:
4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
הפילוסופיה והתיאוריה של הצילום גם בעידן הדיגיטלי, סמסטר א', 1 נ"ז
שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז
סה"כ: 9 נ"ז

שנה ג'

סמינר:
4 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורסי בחירה:
3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 7 נ"ז

שנה ד'

קורסי בחירה:
2 נ"ז קורס מלווה פרויקט גמר בצילום
1 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 3 נ"ז

חילופי סטודנטים

סטודנטים היוצאים לחילופין לא יוכלו להשתתף בסמינר שנתי בשנת לימודיהם השלישית. ברישום הממוחשב, יבחרו סטודנטים אלה 4 קורסי בחירה מתקדמים (במקום 3 כמקובל בשנה ג'), על מנת להקל על העומס בשנה ד', זאת בתנאי שיעמדו במטלות הקורסים. את הסמינר ילמדו הסטודנטים בשנה ד'.

מבנה תכנית הלימודים המחלקה לתקשורת חזותית

תכנית הלימודים במחלקה להיסטוריה ותיאוריה מורכבת מקורסי חובה לכל המחלקות, מקורסי חובה מותאמים לכל מחלקה ומקורסי בחירה. הסטודנטים לומדים: 24 נ"ז בכל המחלקות על פני ארבע שנים, 30 נ"ז במחלקה לארכיטקטורה על פני חמש שנים.

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאליים:
אמנות מודרנית, שנתי, 2 נ"ז
מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז
מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
מעיצוב גרפי לתקשורת חזותית, סמסטר א', 1 נ"ז
תיאוריות של עיצוב גרפי, סמסטר ב', 1 נ"ז
סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורס חובה כלל בצלאלי:
תולדות האמנות, שנתי, 2 נ"ז
פרוסמינר:
4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
מעצבים כמובילי חדשנות, סמסטר א', 1 נ"ז
שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז
סה"כ: 9 נ"ז

שנה ג'

סמינר:
4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורסי בחירה:
3 נ"ז מתוך 47 קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 7 נ"ז

שנה ד'

קורסי בחירה:
3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 3 נ"ז

חילופי סטודנטים

סטודנטים היוצאים לחילופין לא יוכלו להשתתף בסמינר שנתי בשנת לימודיהם השלישית. ברישום הממוחשב, יבחרו סטודנטים אלה 4 קורסי בחירה מתקדמים (במקום 3 כמקובל בשנה ג'), על מנת להקל על העומס בשנה ד', זאת בתנאי שיעמדו במטלות הקורסים. את הסמינר ילמדו הסטודנטים בשנה ד'.

מבנה תכנית הלימודים המחלקה לאמנויות המסך

תכנית הלימודים במחלקה להיסטוריה ותיאוריה מורכבת מקורסי חובה לכל המחלקות, מקורסי חובה מותאמים לכל מחלקה ומקורסי בחירה. הסטודנטים לומדים: 24 נ"ז בכל המחלקות על פני ארבע שנים, 30 נ"ז במחלקה לארכיטקטורה על פני חמש שנים.

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאליים:
אמנות מודרנית, שנתי, 2 נ"ז
מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז
מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
היסטוריה של הקולנוע א', סמסטר א', 1 נ"ז
היסטוריה של קולנוע ב', סמסטר ב', 1 נ"ז
סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורס חובה כלל בצלאלי:
תולדות האמנות, שנתי, 2 נ"ז
פרוסמינר:
4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
להבין אנימציה, למסלול אנימציה, סמסטר א', 1 נ"ז
קולנוע וידאו ומדיה חדשה, למסלול וידאו, סמסטר א', 1 נ"ז
שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז
סה"כ: 9 נ"ז

שנה ג'

סמינר:
4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורסי בחירה:
3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 7 נ"ז

שנה ד'

קורסי בחירה:
3 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 3 נ"ז

חילופי סטודנטים

סטודנטים היוצאים לחילופין לא יוכלו להשתתף בסמינר שנתי בשנת לימודיהם השלישית. ברישום הממוחשב, יבחרו סטודנטים אלה 4 קורסי בחירה מתקדמים (במקום 3 כמקובל בשנה ג'), על מנת להקל על העומס בשנה ד', זאת בתנאי שיעמדו במטלות הקורסים. את הסמינר ילמדו הסטודנטים בשנה ד'.

מבנה תכנית הלימודים המחלקה לארכיטקטורה

תכנית הלימודים במחלקה להיסטוריה ותיאוריה מורכבת מקורסי חובה לכל המחלקות, מקורסי חובה מותאמים לכל מחלקה ומקורסי בחירה. הסטודנטים לומדים: 24 נ"ז בכל המחלקות על פני ארבע שנים, 30 נ"ז במחלקה לארכיטקטורה על פני חמש שנים.

שנה א'

קורסי חובה כלל בצלאליים:
אמנות מודרנית, שנתי, 2 נ"ז
מושגי יסוד בתרבות, סמסטר א', 1 נ"ז
מבוא לתרבות חזותית, סמסטר ב', 1 נ"ז
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
תולדות הארכיטקטורה א', סמסטר א', 1 נ"ז
תולדות הארכיטקטורה ב', סמסטר ב', 1 נ"ז
סה"כ: 6 נ"ז

שנה ב'

קורס חובה כלל בצלאלי:
תולדות האמנות, שנתי, 2 נ"ז
פרוסמינר:
4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורסי חובה מותאמים למחלקה:
אדריכלות העידן החדש, שנתי, 2 נ"ז
תרגיל אדריכלות העידן החדש, שנתי, 2 נ"ז
שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית, סמסטר ב', 2 נ"ז
סה"כ: 12 נ"ז

שנה ג'

סמינר:
4 נ"ז, מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
קורס חובה:
אדריכלות עכשווית, סמסטר א', 1 נ"ז
קורסי בחירה:
2 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 7 נ"ז

שנים ד' וה'

קורסי בחירה:
6 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
או לחלופין: 4 נ"ז, סמינר נוסף בארכיטקטורה בשנה ד' שנקודותיו נספרות במחלקה להיסטוריה ותיאוריה
2 נ"ז מתוך קורסים מוצעים על פי נושאים
סה"כ: 6 נ"ז

מידע כללי ונהלים

שעות הקבלה של המחלקה

ימים א'-ג' בין השעות 10:00 ל-13:00

יום ד' בין השעות 10:00 ל-12:00

לתשומת לבכם: הנכם מתבקשים להקפיד על שעות הקבלה של מזכירות המחלקה. ביום ה' לא תתקיים שעת קבלה.

הרשמה לקורסים

ההרשמה לקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה נעשית באמצעות מחשב בתכנת תעדוף, המאפשרת לסטודנטים לקבוע את קורסי הבחירה לפי סדר העדיפויות שלהם ולדרג את הקורסים על-פי העניין. הרישום הממוחשב מפשט את תהליך ההרשמה, אינו מאפשר הרשמה לקורסים שאין לסטודנט אפשרות להתקבל אליהם, ומונע הרשמה לקורסים שהמכסה שלהם מוצתה.

הרישום הממוחשב מבטיח כי כל אחד מן הסטודנטים יקבל קורס על-פי העדפותיו. עם זאת, קורסים ייסגרו כאשר מכסת הסטודנטים שהוקצתה להם התמלאה. לאחר סגירתו של קורס לא ניתן יהיה להירשם אליו.

שיבוץ הסטודנטים לקורסים יעשה בתום תקופת הרישום. סטודנטים חסומים (גרירת חוב שכר לימוד משנים קודמות, חסימת מחסן, חסימת ספרייה וכו'), יורשו להגיש בקשותיהם לרישום רק לאחר הסדרת חובותיהם, ובכל מקרה לא לאחר תום תקופת ההרשמה.

שינויים בהרשמה לקורסים

שינויים בהרשמה ייערכו במשך השבועיים הראשונים בכל סמסטר לכל המאוחר. מידע מפורט באשר לתקופת השינויים, יימסר לסטודנטים באמצעות המזכירות האקדמית עם פתיחת שנת הלימודים. אנא עקבו אחר המועדים על מנת להימנע מאי נעימויות. הנחיות לביצוע שינויים בתכנית הלימודים יופיעו על גבי לוח המודעות של המחלקה. לתשומת לבכם: לא ניתן יהיה לבטל או להוסיף קורסים לתכנית הלימודים לאחר המועד הנ"ל.

ביטול פטור מנוכחות

החל משנת הלימודים תש"ע, לא יתאפשר עוד נוהל פטור מנוכחות כפי שהיה נהוג בשנים קודמות. על סטודנט שנכח בקורס (מכל סוג שהוא), אך לא ניגש למבחן או לא הגיש את העבודה במועד, מוטלת החובה להירשם לקורס חדש ולעמוד בכל מטלותיו.

לימודים לקראת רמת "פטור" באנגלית

במסגרת הלימודים באקדמיה נדרש כל סטודנט להגיע לרמת "פטור" ולהיבחן במבחן "פטור" באנגלית וזאת כתנאי לזכאותו לתואר הראשון. רמת פטור באנגלית מהווה תנאי מעבר לשנה ג' על-פי החלטת סנאט בצלאל. סטודנטים אשר התקבלו ללימודים החל משנת הלימודים תשע"ב, נדרשים לרמה "בסיסי" לפחות בלימודי האנגלית, כתנאי להתחלת לימודיהם.

קורסי אנגלית בבצלאל מתחלקים למספר רמות וכרוכים בתשלום נוסף לשכר הלימוד כמפורט בפרק שכר הלימוד בשנתון ובאתר בצלאל. הנוכחות בקורסי אנגלית היא חובה. לתשומת לבכם, החל משנת הלימודים תשע"ב, שונתה טבלת הרמות באנגלית והותאמה לזו המקובלת במוסדות להשכלה גבוהה בארץ. סטודנטים ממשיכים יידרשו להשלמת קורסי האנגלית בהתאם לשנתון בו החלו את לימודיהם בבצלאל וזאת ללא תשלום נוסף.

כל סטודנט אשר הגיע לרמת פטור במבחן פסיכומטרי, או קיבל ציון במבחן פסיכומטרי באנגלית, מוזמן להגיע עם עותק מקורי של תוצאת המבחן למזכירות המחלקה על מנת לקבוע את רמתו באנגלית. את רמת ה"פטור" באנגלית ניתן להשיג באחת מן הדרכים הבאות:

- א. עמידה במבחן האנגלית הכלול בבחינה הפסיכומטרית הכלל ארצית.
- ב. עמידה במבחן הפטור של המרכז הארצי לבחינות והערכה (מבחן אמי"ר או אמיר"ם).

ג. לימודים במסגרת קורסי האנגלית בבצלאל, עמידה בדרישותיהם השוטפות, ובמבחן פטור פנימי בסוף הקורס בציון 70 לפחות.

כרזת לימודי האנגלית, הגב' ג'ודי אור-סתיו, תשמח לעזור ולייעץ בכל הקשור ללימודי האנגלית.

הלימודים לקראת רמת פטור באנגלית אינם חלים על סטודנטים:
א. בעלי תואר אקדמי ממוסד להשכלה גבוהה בארץ או בחו"ל, שלמדו אנגלית כשפה זרה.
ב. סטודנטים אשר השלימו בגרות בבית ספר תיכון ששפת ההוראה בו אנגלית.
יש להגיש למזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה אישורים מקוריים על-מנת לקבל את הפטור.

הכרה בקורסים ממוסדות להשכלה גבוהה

לימודים קודמים במוסד המעניק תואר אקדמי מוכר עשויים לזכות את הסטודנט בפטור מנ"ז במחלקה להיסטוריה ותיאוריה ובלבד שקיים קשר ישיר בין הסוגיות שנלמדו לבין תכנית הלימודים של המחלקה.

על-מנת שהמחלקה להיסטוריה ותיאוריה תוכל לשקול הענקת פטור בגין לימודים קודמים, נדרשים הסטודנטים, לקראת פתיחת שנת הלימודים הראשונה באקדמיה, להגיש גיליון ציונים מקורי (או צילום זהה למקור) למזכירות המחלקה. אל גיליון הציונים יש לצרף פנייה לד"ר דרור פימנטל, יועץ הב.א. של המחלקה ובה פירוט של הבקשה.

היקף הזיכוי יקבע על-ידי היועץ ויימסר לסטודנט. רק לאחר קבלת החלטתה של היועצת יוכל הסטודנט למחוק מתכנית לימודיו קורסים אליהם הוא רשום. המחיקה תתבצע במחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

מילוי חובות הסטודנט במסגרת קורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה

חובות הקורס מובאות לידיעת הסטודנט באמצעות הסילבוס הנמסר לו בראשית הסמסטר ובאמצעות המרצה במהלך הקורס. הציון הסופי יורכב על-פי שיקול דעתו של המרצה. יחד עם זאת יש להדגיש כי:

1. הנוכחות בקורסי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה היא חובה. בדיקת נוכחות בקורסים תיעשה החל מן השבוע הראשון של הסמסטר על-פי שיקול דעתו של המרצה. ניתן להחסיר עד שלושה מפגשים בכל סמסטר. היעדרות מעבר להיקף זה, עלולה להוביל למחיקת הסטודנט מן הקורס. במזכירות המחלקה יוצגו אישורים רק במקרים של אשפוז ושרות במילואים.
2. למרצה ניתנת האפשרות להטיל על הסטודנטים עבודת ביניים, בחינת ביניים או תרגיל במהלך הקורס.
3. מטלת סיום הקורס תקבע על-ידי המרצה.
4. חל איסור על הגשת עבודה בזוגות!
5. במקרה של העתקה צפוי הסטודנט לעונש משמעותי.

בחינות בסוף הקורס

לוח בחינות מפורט על-פי קורסים ייקבע במהלך שנת הלימודים ויובא לידיעת הסטודנטים. הבחינות מרוכזות בתקופה קצרה ועל כן הסמיכות ביניהן רבה. על הסטודנט לתכנן את לימודיו בהתאם לכך ולהפעיל שיקול דעתו.

הסטודנטים זכאים לשני מועדי בחינה [מועד א' ומועד ב'], אולם הציון האחרון שהתקבל הוא הקובע.

במקרים המפורטים להלן בלבד תינתן אפשרות למועד מיוחד (מועד ג'):

א. במקרה של שירות מילואים ביום הבחינה (מועד א' או ב').

ב. אשפוז בגין מחלה ביום הבחינה.

את האישורים יש להציג במזכירות המחלקה, לא יאוחר משבועיים לאחר שהתקיימה בחינה במועד ב' בקורס המבוקש, וזאת בצירוף מכתב הכולל את נימוקי הבקשה.

הגשת עבודות בקורסים תעשה במועד שנקבע על-ידי המרצה. ככלל, אין מועד נוסף במקרה של הגשת עבודות.

התאמות ללקויי למידה

התאמות בבחינות ניתנות בהסתמך על המלצות האבחון והדרישות הספציפיות ללימודים בבצלאל. סטודנט אשר יגיש את האבחון יקבל אוטומטית הארכת זמן במבחנים והתעלמות משגיאות כתיב בלימודי המחלקה להיסטוריה ותיאוריה. סטודנטים הזקוקים להתאמות שונות נוספות יגישו בקשתם לדקנאט הסטודנטים 30 ימים לפני מועדי הבחינות וההגשות. הבקשות יועברו מדקנאט הסטודנטים אל ועדת ההוראה של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה שתדון בהן לגופו של עניין.

נוהל ערעור

סטודנט רשאי לערער על ציון שניתן לו בקורס בתוך שבועיים מיום פרסום הציון בפועל. עליו למלא טופס ערעור במזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה ולנמק בו את הנסיבות בעטיין הוא מגיש בקשה זו. תשובת המרצה תמסר לסטודנט באמצעות מזכירות המחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

שפת הכתיבה של עבודות ומבחנים

בהיעדר הסכמה מפורשת של המרצה לבדוק את מטלות סיום הקורס בשפה אחרת, ייכתבו הללו בשפה העברית.

בצלאל, כתב עת לתרבות חזותית וחומרית

הוא כתב עת מקוון אקדמי שפיט הרואה אור בבצלאל, אקדמיה לאמנות ועיצוב. כתב העת מבקש להוות במה לדיון ביקורתי בסוגיות הקשורות בחקר התרבות החזותית ולהציע גישות מחקריות חדשות, המטשטשות את גבולות הקאנון הדיסציפלינרי המוכר ומעודדות חשיבה בינתחומית על אודות תרבות חזותית וחומרית בתחומים: אמנות עכשווית, צילום, קולנוע ניסיוני, דימויים דיגיטליים, ממשקים אינטראקטיביים, אנימציה, ארכיטקטורה דיגיטלית, עיצוב מוצר, אופנה, אומנות (contemporary craft), קרמיקה וצורפות. כתב העת כפוף לשיפוט עמיתים קפדני ומלווה בוועדת היגוי מקצועית. בכל שנה יראו אור שני גיליונות.

כתובת האתר: <http://journal.bezalel.ac.il>

עלו לרשת: גליון מס' 1: מעבר לאובייקט

גליון מס' 2: על הביקורת

היסטוריה ותיאוריה: הפרוטוקולים 2013-2005:

את הגיליונות ניתן למצוא בתוך כתב העת החדש - בצלאל: כתב עת לתרבות חזותית וחומרית.

כתב העת המקוון, הדו-לשוני והשפיט היסטוריה ותיאוריה: פרוטוקולים עלה לרשת ארבע פעמים בשנה בחודשים אוקטובר, פברואר, אפריל ויולי בין השנים 2005-2013. כתב עת אקדמי זה, פירסם מאמרים תיאורטיים, רשימות ביקורת ותערוכות וירטואליות, ובתור שכזה הוא ייצג את קשת הדעות בבצלאל ומחוצה לה.

עד כה עלו לרשת 28 גיליונות: גיליון מס' 1: קווים מקבילים, נובמבר 2005//גיליון מס' 2: היבטים באוצרות עכשווית, אפריל 2006//גיליון מס' 3: הלם היפה, אוקטובר 2006//גיליון מס' 4: רוחות אפריל, מרץ 2007//גיליון מס' 5: בציר 2007: סטודנטים כותבים, יולי 2007//גיליון מס' 6: המודל: בין מדע לאמנות, נובמבר 2007//גיליון מס' 7: רובדי הזמן: חיים, מוות וזיכרון, ינואר 2008//גיליון מס' 8: אנימציה כיום, אפריל 2008//גיליון מס' 9: בציר 2008: סטודנטים כותבים, יולי 2008//גיליון מס' 10: ימין שמאל ורוח הקודש, אוקטובר 2008//גיליון מס' 11: צילום והזירה הפוליטית, ינואר 2009//גיליון מס' 12: הזמן: בין מדע לאמנות, אפריל 2009//גיליון מס' 13: מחוץ לפרוטוקול: סטודנטים כותבים, יולי 2009//גיליון מס' 14: גר-מאניה, אוקטובר 2009//גיליון מס' 15: קומיקס וקריקטורה, פברואר 2010//גיליון מס' 16: מצבי יצירה: אופנה וצורפות, אפריל 2010//גיליון מס' 17: הפרוטוקולים של צעירי בצלאל, יולי 2010//גיליון מס' 18: סוף הדרך: על המוות ביצירה ובתרבות, אוקטובר 2010//גיליון מס' 19: הפוטוריזם בן 100!, פברואר 2011//גיליון מס' 20: קריאות, אפריל 2011//גיליון מס' 21: הפרוטוקולים של צעירי בצלאל, יולי 2011//גיליון מס' 22: על החושני באמנות, אוקטובר 2011//גיליון מס' 23: אין, אינפורמציה ואי-וודאות, פברואר 2012//גיליון מס' 24: זוג או פרד, אפריל 2012//גיליון מס' 25: הפרוטוקולים של צעירי בצלאל, יולי 2012//גיליון מס' 26: קונפליקט: אנטגוניזם ויצירה, אוקטובר 2013//גיליון מס' 27: האלביית, מרץ 2013//גיליון מס' 28: איור: דיאלוג בין טקסט לתמונה, יולי 2013.

פרוטוקולאז': אסופת מאמרים מתוך כתב העת המקוון, היסטוריה ותיאוריה: הפרוטוקולים. אחת לשנה הודפסה מהדורה מוגבלת הכוללת מאמרים המוזמנים במיוחד או כאלה שפורסמו בכתב העת.

החל משנת 2014 יוצא לאור אחת לשנה הספר השנתי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה בשיתוף עם מחלקה מקצועית בבצלאל.
2014: מחשבות על נעליים, בשיתוף המחלקה לצורפות ואופנה
2015: קראפט בתרבות העכשווית, בשיתוף המחלקות לעיצוב תעשייתי ולעיצוב קרמי וזכוכית

כנסים 2014-2004

חולצות חומות: אמנות מטוהרת. 18 במאי 2005. בשיתוף עם מרכז ששון לחקר האנטישמיות, האוניברסיטה העברית//בין תיאוריה לפרקטיקה: קווים מקבילים. הכנס השנתי הראשון של היחידה להיסטוריה ותיאוריה. 25 במאי 2005//ארבעה בנובמבר 1995: רצח ברטרוספקטיבה. 10 בנובמבר 2005//אוצרות עכשווית: היבטים אפיסטמיים פוליטיים אסתטיים, בשיתוף עם אוניברסיטת תל-אביב, 4-6 בדצמבר 2005//אודות סוביבור, בשיתוף עם שגרירות צרפת, 7 בדצמבר 2005//מזרחה מכאן: יפן. 22 במרץ 2006//האוטופיות בתרבות הישראלית, בשיתוף עם מוזיאון ישראל, 17 בינואר 2006//הלם היפה: על תפיסות יופי באמנות ובעיצוב, הכנס השנתי ה-2 של היחידה להיסטוריה ותיאוריה, 5 באפריל 2006//האות העברית: דו"ח מצב [מס' 1 בסדרת ארץ קטנה עם שפה]. בשיתוף עם המחלקה לתקשורת חזותית. 6 בדצמבר 2006//מראות הרוח. 17-19 בדצמבר 2006//אנימציה ישראלית היום [מס' 2 בסדרת ארץ קטנה עם שפה]. בשיתוף עם היחידה לאנימציה. 10 בינואר 2007//החפץ הישראלי. [מס' 3 בסדרת ארץ קטנה עם שפה] בשיתוף

עם המחלקה לעיצוב קרמי. 14 במרץ 2007//המודל: בין מדע לאמנות. 26 באפריל 2007 בשיתוף עם מוזיאון המדע//ימין, שמאל ורוח הקודש: אמנות, דת ופוליטיקה. הכנס השנתי ה-3 של היחידה להיסטוריה ותיאוריה. 20 במאי 2007//צילום והזירה הפוליטית [מס' 4 בסדרת ארץ קטנה עם שפם], בשיתוף עם המחלקה לצילום, דצמבר 2007//סוף מעשה במחשבה תחילה [מס' 5 בסדרת ארץ קטנה עם שפם] בשיתוף עם המחלקה לעיצוב תעשייתי, 12 במרץ 2008//גר-מאניה, הכנס השנתי הרביעי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 11 במאי 2008//הזמן: בין אמנות למדע, 5 ביוני 2008, בשיתוף עם מוזיאון המדע//בין האישי לפוליטי: קומיקס וקריקטורה מכאן. 21 בדצמבר 2008, הכנס השנתי החמישי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה//מרצים כותבים. 22 בפברואר 2009//מצבי יצירה: אופנה וצורפות מכאן [מס' 5 בסדרת ארץ קטנה עם שפם]. 25 במרץ 2009//אבולוציה במדע ובאמנות, בשיתוף עם מוזיאון המדע. 14 במאי 2009//העתיד מאחורינו: הפוטוריזם בן 100. 10 ביוני 2009//סוף הדרך: על המוות ביצירה ובתרבות, הכנס השנתי הששי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה. 20 בדצמבר 2009//קריאה וכו' [בתווך: עולמות יצירה נפגשים, מס' 1]. 24 במרץ 2010//צייר לי כבשה: על איור ספרי ילדים בישראל [בתווך: עולמות יצירה נפגשים, מס' 2]. 5 במאי 2010//האין: בין אמנות ומדע, בשיתוף עם מוזיאון המדע, ה-10 ביוני 2010.//על החושני באמנות, הכנס השנתי השביעי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 28 בנובמבר 2010//זוג או פרד: יוצרים/חוקרים/משוחחים. 4 בינואר 2011 // נוסטלגיה: להחזיר עטרה ליושנה. בשיתוף המחלקה לאמנות ותוכנית התואר השני באמנויות. 6 באפריל 2011//אקראיות: בין מדע לאמנות. בשיתוף מוזיאון המדע. 9 ביוני 2011. קונפליקט. הכנס השנתי השמיני של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 18 בדצמבר 2011//מיכל הספר: בין צורה לתוכן. המחלקה להיסטוריה ותיאוריה בשיתוף עם המחלקה לתקשורת חזותית. 21 במרץ 2012 // להחזיר את הדיוקן: דימוי, זיכרון, שואה. בשיתוף אגף המוזיאונים יד ושם ומכון ון ליר, 6 במאי 2012 // תרבות חזותית במאה ה-19. בשיתוף המכון הצרפתי ת"א. 22 במאי 2012 בבצלאל, 23 במאי 2012 במכון הצרפתי//אדם-מכונה. המחלקה להיסטוריה ותיאוריה בשיתוף עם מוזיאון המדע ירושלים. יוני 2012//בין שקט להשתקה. הכנס השנתי התשיעי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 16 בדצמבר 2012 // Just Kidding כנס אקדמי על עיצוב לילדים. בשיתוף המחלקה לתקשורת חזותית. 6 במאי 2013 // של נעליך מעל רגליך: נעליים בתרבות החזותית. בשיתוף המחלקה לצורפות ואופנה. 23 במאי 2013 // חי צומח סינתטי. בשיתוף מוזיאון המדע בירושלים. 12 ביוני 2013 // פרקטיקה ביקורתית: מחקר בסביבה חזותית וחומרית. הכנס השנתי העשירי של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 29 בדצמבר 2013 // קראפט בתרבות חומרית עכשווית, כנס לזכרו של פרופ' עמי דרך. 22-21 במאי 2014//האותנטי בתרבות העכשווית. הכנס השנתי האחד עשר של המחלקה להיסטוריה ותיאוריה, 21 בדצמבר 2014//הדימוי הנעדר. בשיתוף המחלקה לצילום. 16 במרץ 2015//ביקור-ביקורת. כנס בשיתוף דקנאט הסטודנטים. 27 ביולי 2015.

פירוט מערכת הלימודים

שנה א'
קורסי חובה שנתיים לכלל הסטודנטים בבצלאל

110-3 אמנות מודרנית

שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר איגור ארנוב

הקורס מציג את הציור, הפיסול, האדריכלות והעיצוב באמנות המודרנית מתקופת המהפכה הצרפתית בשלהי המאה ה-18 ועד ימינו. נעסוק בהתפתחות הזרמים האמנותיים העיקריים, מהניאו-קלאסיקה בסוף המאה ה-18 ועד לפוסט-מודרניזם בימינו. נשאף להדגים את השתקפותם של רעיונות חדשים דרך ניתוחן של יצירות האמנות. מטרתו של הקורס להעניק לסטודנטים את הכלים להבנתן של יצירות האמנות בקונטקסט התרבותי החברתי וההיסטורי.

110-2 אמנות מודרנית

שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר רונית שטיינברג

הקורס יציג סקירה כרונולוגית של התפתחות האמנות המערבית מן המהפכה הצרפתית בשלהי המאה ה-18 ועד ימינו, תוך התייחסות להקשרים ההיסטוריים, החברתיים והתרבותיים שבתוכם היא נוצרה. במהלך השעורים נתמקד באמנים, ביצירות אמנות, בזרמים ובסגנונות אמנותיים מרכזיים, וכן בטקסטים חשובים שנכתבו על ידי אחדים מאמנים אלה. הקורס יפתח בדיון בעקרונות הניאו קלאסיקה כפי שהם באים לידי ביטוי באדריכלות, פיסול, ציור ורישום. לאורך סמסטר א' נדון בזרמים אמנותיים נוספים שהתפתחו במאה ה-19, כמו הרומנטיציזם, הנטורליזם, הריאליזם, האימפרסיוניזם, הפוסט אימפרסיוניזם ואמנות סוף המאה. סמסטר ב' יוקדש לאמנות המאה העשרים, ויעסוק באמנים ובזרמים מרכזיים כמו הפוביזם, הקוביזם, האקספרסיוניזם הגרמני, הדאדא, הסוריאליזם, האקספרסיוניזם המופשט, אמנות הפופ, אמנות מינימליסטית, אמנות מושגית, ואמנות פוסט מודרנית. לצד דיון בזרמים אלה, נעסוק גם במגמות חוזרות באמנות המודרנית, כמו משיכה אל האחר; האדם והטבע; אמנות וטכנולוגיה ועוד.

110-7 אמנות מודרנית

שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר עדינה קמיאן-קשדן

הקורס יעסוק בהתפתחות האמנות המערבית מאז המהפכה הצרפתית ב-1789 ועד ימינו, ישרטט את ציר תולדות האמנות ב-200 השנים האחרונות ויבחן את מטוטלת התנועות והזרמים שפעלו בתקופה זאת מנקודות מבט כרונולוגית ותמאטית. במהלכו, נדגים אופני ניתוח שונים של יצירת האמנות ונמקד את תשומת הלב באמצעיה הפורמליים ובהבנת משמעותה ההיסטורית, החברתית והתרבותית בעיני האמן ובעיני המתבונן. עוד יידונו אוצרות ועיצוב של תערוכות מרכזיות, כתבים, מנשרים למיניהם וראיונות עם אמנים. בסמסטר א' נעסוק בזרמי האמנות שהתפתחו במאה ה-19, כשאי-יציבות פוליטית, תיעוש, אימפריאליזם וצמיחת התרבות הפופולרית השפיעו עמוקות על החוויה המודרנית ועל דרכי הביטוי שלה. סמסטר ב' יוקדש לתנועות ומגמות עיקריות באמנות המאה ה-20, יערוך השוואות בין-תרבותיות וידגיש את ריבוי המדייות המאפיינ את המודרניזם והפוסט-מודרניזם.

9900050-1 מושגי יסוד בתרבות, ד"ר דרור פימנטל
9900050-2 מושגי יסוד בתרבות, ד"ר אשר סלה
9900050-3 מושגי יסוד בתרבות, ד"ר חיים דעואל לוסקי
מסטר א', 2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א' 16:00-14:30

קורס זה מציג מבוא היסטורי ביקורתי למושגי היסוד העיקריים שפותחו במסורת האינטלקטואלית המערבית. בקורס נבחן את חשיבותם של מושגים אלה בהקשרים תרבותיים שונים ומתוך אמונה שהללו ירכיבו עבור קהל הסטודנטים מעין ארגז כלים מחשבתי בסיסי אשר ילווה אותם בהמשך לימודיהם העיוניים והמעשיים באקדמיה. הקורס עוקב אחר שלוש תקופות עיקריות (אפיסטמות לפי פוקו) של המחשבה המערבית: הראשונה היא העת הקלאסית כלומר התרבות ההלניסטית והרומית, השנייה היא העת המודרנית בין הרנסאנס לבין הנאורות והאחרונה היא זו של ביקורת המודרנה כפי שהתפתחה בין המאה ה-19 למאה ה-20. לגבי כל אחת מהתקופות נבחן באופן סינכרוני את המשמעות של מושגי היסוד בהקשר ארבעה תחומי שיח: האונטולוגי - העוסק בשאלות אודות מהות והיש; האפיסטמולוגי - העוסק בתנאי האמת ובגבולות ההכרה האנושית; האסתטי - העוסק במחשבה אודות האמנות והגדרת היופי; האתי-פוליטי - העוסק בוויכוח הציבורי מסביב לצדק, חופש, אחריות ומשפט.

9900055-1 מבוא לתרבות חזותית, ד"ר אילת זהר
9900055-2 מבוא לתרבות חזותית, ד"ר אהד זהבי
9900055-3 מבוא לתרבות חזותית, ד"ר אורלי שבי
מסטר ב', 2 ש"ס, 1 נ"ז
יום א' 16:00-14:30

המושג "תרבות חזותית" חדר לדין האקדמי כשדה מחקר בסוף שנות השבעים, על רקע המשבר המחקרי וקריסת ערכי המדרג המודרניסטיים. משבר זה לווה בהבנה כי הדימויים על כל סוגיהם - מצוירים, צילומים וסרטים ועד דימויים של מציאות וירטואלית - נהפכו למרכזיים ודומיננטיים בחיי היומיום. כמו כן, התפתחויות טכנולוגיות אפשרו את עיצובם של מכשירים המגבירים את יכולת הראייה הטבעית של האדם, כמו גם ייצור וצריכה של דימויים בקלות יתרה. הצורך להבין את משמעותם של דימויים ואת השפעתם על הסובייקט כיחיד ועל התרבות ככלל עומד במרכזו של תחום מחקר זה. בשיעור נסקור חיבורים של הוגים מרכזיים כגון מרקס, פרויד ופוקו, שעיצבו וניסחו שאלות מרכזיות בשדות מחקר שונים, אולם הללו נהפכו למשמעותיים גם בהבנת תהליכים בתרבות החזותית. באמצעותם נגבש ונעצב את הכלים האנליטיים ואת המושגים המאפשרים ניתוח ביקורתי ליצרני ולצרכני הדימויים בחברה ובתרבות העכשוויות. בין שאר הנושאים נעמוד על שאלות של יחסי כוח ומשטור, תרבות הצריכה והראווה, פסיכואנליזה ויחסי מגדר, פוסט-קולוניאליזם וגלובליזציה.

שנה א'
קורסי חובה עיוניים למחלוקת – הפירוט להלן על-פי מחלוקת

מסטר א'

ארכיטקטורה

1023771 תולדות הארכיטקטורה א': העת העתיקה וימי הביניים

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר נעמי מאיר-דן

קורס זה יוקדש לעיון בתולדות האדריכלות המערבית מאז המאה החמישית לפנה"ס ועד למאה ה-14: האדריכלות היוונית, האדריכלות הרומית והאדריכלות של ימי הביניים (האדריכלות הנוצרית-מוקדמת, האדריכלות הביזנטית, האדריכלות הרומנסקית והאדריכלות הגותית). הדיון יהיה כרונולוגי במהותו, כאשר כל אחד מהפרקים יילמד תוך בחינת זיקתה של האדריכלות הן לאירועים, לנסיבות, למהלכים ולהלכי הרוח התקופתיים הן לאדריכלות העבר ולמבנים קיימים. לשון אחר, היצירה האדריכלית תנותח בהקשרים השונים (פיזיים, חברתיים וכלכליים, טכנולוגיים ומדעיים, מדיניים ודתיים, תרבותיים ואמנותיים) שבהם נעשתה ושאליהם נועדה, מזה, וכחוליה בשרשרת של תולדות האדריכלות, מזה. את הקורס כולו יפתח דיון כללי במהותם של לימודי תולדות הארכיטקטורה במסגרת של לימודי ארכיטקטורה (באקדמיה לאמנות ועיצוב).

הדיון בכל אחד מהפרקים ייחתם בהפניית מבט ליצירות אדריכלות מן העת החדשה (ואף זו העכשווית) השואבות השראה מתת הפרק האמור. מטרתו של מהלך זה היא להציג את מעשה האדריכלות כמי שמושפע מהמורשת האדריכלית (של העבר) והשיח האדריכלי (של ההווה), מחד גיסא, ומשפיע על מהלכים אדריכליים ותרבותיים (של העתיד), מאידך גיסא. לצד העובדה שהקורס מחויב להיבט ההיסטורי-כרונולוגי, ינוצל כל אחד מהפרקים לדיון בסוגיה מהותית כלשהי ללימוד תולדות הארכיטקטורה, בפרט, והתרבות החזותית, בכלל (למשל: יחסי גומלין בין אדריכלות לאמנות, מזה, ובין אדריכלות למרחב הבנוי/ הנופי, מזה; פונקציה וסמל; מסורת וחדוש).

עיצוב קרמי וזכוכית

2800139 תולדות הקרמיקה: מבית היוצר של "האדם הנבון" למקומה של הקדרות

בעולם מתועש חומרי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום ג' 10:00-8:30

מיכל ברושי נחמני

היכן, מתי ומדוע החלו בני האדם ליצור כלים ומכלים מחומר? מה היה מקומו של הקדר בתרבויות קרובות ורחוקות? נעסוק במקומה המרכזי של הקרמיקה באדריכלות צנועה ומפוארת, בחידושים טכנולוגיים שליוו את ייצור הקרמיקה ובדיאלוג האמנותי הסוער בין המזרח למערב. ניווכח כיצד קשורה הקרמיקה להמצאת הכתב, לאופנת שתיית התה, הקפה והקקאו, לניסיונות לייצור זהב ולרדיפות דתיות. ולבסוף: כיצד הפך בית היוצר המסורתי למפעל, והמפעל - לסטודיו של האמן היחיד.

תקשורת חזותית

1800130 מעיצוב גרפי לתקשורת חזותית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר אורי ברטל

קורס המבוא נועד להציג את היסודות השונים של העיצוב הגראפי (טיפוגראפיה, איור, לוגו, פרסום ועיצוב אריזות, עיצוב אינטראקטיבי ואנימציה), התיאוריה של העיצוב הגראפי (מהי תקשורת ושפה חזותית לעומת שפה מילולית? כיצד אובייקט חזותי מקבל משמעות?), ההיסטוריה של העיצוב הגראפי במאה ה-20 (כוחות משפיעים, תנועות אמנותיות, מעצבים חשובים והצגה של העיצוב הגראפי בהקשר של עיצוב הארכיטקטורה של התקופה), תולדות האות והעיצוב הגראפי בישראל.

צילום

2800133 צילום מקומי: תולדות הצילום במזרח התיכון

2 ש"ס, 1 נ"ז (נלמד במחלקה לצילום)

דור גז

במסגרת השיח המחקרי העוסק במתחים המאפיינים את התרבות הישראלית מבחינת זיקתה למזרח ולמערב, קיים דיון רחב בשיח הקולוניאליסטי שהחל להתעצב בראשית המאה הקודמת, במקביל להתעוררותה של התנועה הציונית באירופה. בשדה הצילום המקומי פעלו תחילה צלמים אירופיים, בעקבותיהם – צלמים נוצרים פלסטינים, ומאוחר יותר – צלמים יהודים. עבודותיהם משקפות יחס אמביוולנטי לתפיסות שרווחו בשיח הצילומי המערבי של אותן השנים. הקורס יבחן את גוף עבודותיהם של צלמים מקומיים מרכזיים שפעלו בשדה האמנות הישראלי והפלסטיני בסוף המאה התשע עשרה, במהלך המאה העשרים ובתחילת המאה העשרים ואחת. תצלומיהם עשויים לעורר תגובה של סקרנות, פליאה, שעשוע או רתיעה והתקוממות אידיאולוגית – בהתאם, כמובן, לעמדתו של הצופה בהם כיום. ואולם, אין ספק שהם משמשים כר פורה לדיון בדבר התהוות התרבות הישראלית והתרבות הפלסטינית. בהתייחס לשיח טעון ומורכב זה, האורג שתי וערב תפיסות לאומיות, אתניות ודתיות עם תפיסות אמנותיות, הקורס יתמקד במעמדו של הצילום המקומי ביחס לסוגיות אלו. הקורס נלמד במחלקה לצילום.

אמנות

2800125-1 אמנות בישראל – מקום המדינה ועד היום

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר רונית שטיינברג

הקורס יעסוק באמנות החזותית אשר נוצרה והוצגה בארץ מאז קום המדינה ועד ימינו. במהלכו תוצג האמנות הישראלית על פי רצף כרונולוגי ובהתייחס לתמות מרכזיות. המבט הכרונולוגי יחולק לעשורים תוך עמידה על האירועים בארץ והשפעתם על עולם היצירה. הפירוט התמטי יציג נושאי חתך מרכזיים, המעסיקים את שיח התרבות בישראל כגון, שואה, מלחמות, מתח חברתי, פוליטיקה ועוד. בנוסף יציג הקורס גם את הגישות ההיסטוריוגרפיות כלפי האמנות הישראלית, את המוזיאונים המרכזיים ואת הלכי הרוח הרוחשים בשדה זה, אשר מייצגים כולם את מורכבותה של הזהות הישראלית מאז ועד היום.

אמנויות המסך

2800128 מבוא להיסטוריה של הקולנוע, א'

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר אוהד לנדסמן

קורס זה יציע סקירה סלקטיבית של נקודות ציון מכריעות בהתפתחות ההיסטורית של אמנות הקולנוע, החל מהצעצועים הפרוטו-קולנועיים במאה ה-19 ועד לתקופת מלחמת העולם השנייה. תשומת לב מיוחדת תינתן לקונטקסט הלאומי, הכלכלי, הפוליטי והאסתטי בו צמחו תנועות קולנועיות דומיננטיות (כגון האקספרסיוניזם הגרמני או הריאליזם הפואטי בצרפת), וליוצרים קולנועיים נבחרים אשר הצליחו לשמור על סגנונם הייחודי בתוך המסגרות בהן פעלו (כגון סרגיי אייזנשטיין, אורסון וולס או צ'רלי צ'פלין). מסענו הכרונולוגי יתמקד לא רק בהשתכללותו של הקולנוע הבדיוני, אלא גם בהתפתחותו של הקולנוע התיעודי והניסיוני ברחבי העולם ולאורך השנים. נציע פרספקטיבות היסטוריות ואסתטיות שונות לגבי האבולוציה של שפת הקולנוע, נבחן את השפעתן של התפתחויות טכנולוגיות (כמו סאונד וצבע) על מסורות סגנוניות בקולנוע, ונעריך את חשיבותם של הז'אנר הקולנועי ותיאורית ה"אוטר" ככלים מרכזיים לניתוח והבנה של ההיסטוריה של הקולנוע. ההרצאות תלוונה בהקרנת קטעים מתוך סרטים ובקריאות שבועיות.

עיצוב תעשייתי

1800131 אנתרופולוגיה ועיצוב תעשייתי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר יונה וייץ

שדה העיצוב התעשייתי מזהה את העיצוב כסביבה (environment) הפועלת בצמידות להקשרים חברתיים, תרבותיים, כלכליים ופוליטיים. בכדי להבין את ההתכתבות בין סביבת העיצוב לבין דינאמיקות אלו נעסוק ב"שפת רחוב" תוך התמקדות מיוחדת בשווקים ובקניונים. במסגרת הקורס יילמדו חומרים תיאורטיים הבוחנים סוגיות יסוד כגון השפעת אווירת העיצוב (atmospherics) על חווית משתמשים, האינטראקציה בין יחידים לחפצים לארכיטקטורה מרחבת, פרמטרים סביבתיים (כגון אור, ריח, טמפרטורה, רעש מוסיקה וכיוב') וסביבה הוליסטית, המתח בין המקומי לגלובאלי בשפת העיצוב, והאסטרטגיה של תיאטרון על מציאותי (hyperreal theatrical) ככלי עיצובי. במהלך הקורס נקיים תרגיל בשטח המפגיש בין תכני הקורס לאסטרטגיות מתודולוגיות (תצפית וראיון) המשמשות ב-User based design.

צורפות ואופנה

1800114 מבוא לתולדות הלבוש

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

מיכל קרייזברג

הקורס יבחן את משמעויותיו ותפקידיו של הבגד בהיבטיו השונים ובהקשריו המשתנים כגון: האמנותיים, הכלכליים, החברתיים, התרבותיים, הפוליטיים והמגדריים, כפי שהם עיצבו את ההיסטוריה של התרבות המערבית מתקופת יוון הקלאסית ועד למאה ה-19, על פי סדר כרונולוגי. הדיון יעשה תוך מעקב אבולוציוני הקושר בין מקום וזמן ובין סובייקט וחברה, שזיקתם והשפעתם על ההיסטוריה של הבגד, ולהיפך, הינם מהותיים ובלתי ניתנים להפרדה. העיסוק בבגד יעשה תוך התייחסות לגזרות, צבעוניות, וטקסטורות, המגלמות בתוכן את הנרטיב המלא של תולדות הבגד, הלבוש והאופנה.

מסטר ב'

ארכיטקטורה

120 תולדות הארכיטקטורה ב': מהרנסנס עד המאה ה-19

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר רחל רפפורט

קורס מבוא כרונולוגי הדין בתמורות החלות בארכיטקטורה החל מראשית תנועת ההומניזם במאה ה-15 ועד המהפכה התעשייתית השנייה בסוף המאה ה-19. הקורס סוקר את התפתחות האדריכלות בתקופות הרנסנס הראשון והשני, המנייריזם והבארוק עד לשקיעתו; הקורס ממשיך ולומד את השפעת תנועת ההשכלה והמהפכה התעשייתית על הארכיטקטורה: ארכיטקטורה אוטופית, ניאוקלאסיציזם, היסטוריציזם אקדמי, חלוצי הבנייה בברזל, זכוכית ופלדה, תנועת האמנות ואומנות ואר נובו. הדיון מתמקד בהבנת הרעיונות המנחים של התקופות והזרמים השונים ובזיהוי הביטוי של אותם הרעיונות ביצירה האדריכלית. מודגש במיוחד תהליך התפתחות גיבוש הקו האישי של המתכננים השונים, נושא החשוב לסטודנט לארכיטקטורה, החווה בעצמו תהליך דומה.

צורפות ואופנה

2800138 מבוא לאופנה במאה ה-20

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

מיכל קרייזברג

הקורס ידון במושג 'אופנה' כחלק מהז'רגון המילולי והמושגי של המאה ה-20. כמושג נבחן את השפעת האופנה ויכולתה להיות מושפעת בעצמה משדות תרבותיים נרחבים. הדיון יעשה תוך מעקב אבולוציוני הקושר בין קידמה וטכנולוגיה לשינויים בגרות, טכניקות, לכדי חידושים והתפתחויות המוכרים לנו באופנה של גברים ונשים בעידן המודרני והפוסט-מודרני. העיסוק באופנה יעשה במקביל לדיון וניתוח התפתחויות מקבילות תרבותיות כגון: עשייה אמנותית, ספרותית, מוסיקלית, אדריכלית, התייחסות לעיצוב פנים ומוצר, שזיקתם לאופנה של המאה ה-20 הינה מובהקת וקוהרנטית ומדגישה את היות ה'אופנה' חלק בלתי נפרד מיחסי סובייקט וחברה.

עיצוב תעשייתי + עיצוב קרמי וזכוכית

2800127 עיצוב ותרבות חומרית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר ראובן זהבי

בקורס נעסוק בסקירה ודיון בסוגיות שבין עיצוב, טכנולוגיה ותרבות חומרית. נעקוב אחר התהוות תרבות הצריכה דרך סוגיות נבחרות המלוות את העיצוב. נתחיל את הקורס בהצגת מספר מושגים תיאורטיים ותהליכים אופייניים שיהוו בסיס להמשך הקורס: הטכנוספרה, תיאוריות של התפתחות טכנולוגית, מאפיינים של תרבות חומרית, פרולטריזציה ועוד. בהמשך הקורס נעמוד על שני מקרי בוחן: הראשון בו נדון יהיה סוגיית הזמן. נבחן מקרוב את שעונים ומכשירים למדידת הזמן מצד התפתחות העיצוב בעקבות הטכנולוגיה מחד והשלכותיהם על התרבות החומרית ותפיסת הזמן החברתית מאידך. מקרה בוחן השני בו נדון יהיה תרבות האוכל, עיצוב שולחן וכלי האוכל ומנהגי השולחן. נעקוב אחר חוליות מרכזיות בעיצוב בהקשר חומר אורגני: המזון. נתרכז במעבר לעידן התעשייתי בתזונה וממנו לעידן הפוסט תעשייתי. נבחן, לבסוף, את סוגיית תפקיד המעצב על רקע המכניזציה, התיעוש והתפשטות חברת הצריכה ההמונית. נדון בהתמודדות של מעצבי זמננו עם השלכות של תהליך זה על הסביבה ובניסיונות להעמיד גישות עיצוביות חלופיות.

צילום

2800140 סוגיות נבחרות בצילום עכשווי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר אורלי שבי

שנות השבעים היוו נקודת מפנה בהתייחסות של ממסד האמנות אל פרקטיקת הצילום. באופן חסר תקדים, הפך הצילום ממדיום שהוגדר 'בן חורג של הציר' לפרקטיקה אסתטית רחבה ומרכזית בעולם האמנות העכשווי. בשיעור זה נבחן את הסיבות שהביאו למפנה כמו גם את ההשלכות בהפיכתו של הצילום למדיום המרכזי לאחר האמנות הקונספטואלית. הדיון בסמינר יתמקד בסוגיות תיאורטיות, היסטוריות ואסתטיות הקשורות בשינוי, בטעונויות המרכזיים של מחקר וביקורת האמנות, ובנוסף נדון בתרומתה של המהפכה הדיגיטלית והשלכותיה.

אמנויות המסך

2800130 מבוא להיסטוריה של הקולנוע, ב'

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר אוהד לנדסמן

קורס זה, המהווה המשך לחלקו הראשון בסמסטר א', ימשיך להציע סקירה סלקטיבית של נקודות ציון מכריעות בהתפתחות ההיסטורית של אמנות הקולנוע, החל מפריחת הקולנוע האירופאי לאחר מלחמת העולם השנייה, דרך המהפכות הפוליטיות והאסתטיות בקולנוע העולמי של שנות השישים, ועד לעלייתן של מסורות לאומיות חדשות בקולנוע של המאה ה-21. תשומת לב מיוחדת תינתן לקונטקסט הלאומי, הכלכלי, הפוליטי והאסתטי בו צמחו תנועות קולנועיות דומיננטיות (כגון הגל החדש הצרפתי או הניאו ריאליזם האיטלקי), וליוצרים קולנועיים נבחרים אשר הצליחו לשמור על סגנונם הייחודי בתוך המסגרות בהן פעלו (כגון אלפרד היצ'קוק או סטנלי קובריק). מסענו הכרונולוגי יתמקד לא רק בהשתכללותו של הקולנוע הבריטני, אלא גם בהתפתחותו של הקולנוע התינודי והניסיוני ברחבי העולם ולאורך השנים. נציע פרספקטיבות היסטוריות ואסתטיות שונות לגבי האבולוציה של שפת הקולנוע, נבחן את השפעתן של התפתחויות טכנולוגיות (כמו הקולנוע הדיגיטלי) על מסורות סגנוניות בקולנוע, ונעריך את חשיבותם של הז'אנר הקולנועי ותיאורית ה"אוטר" ככלים מרכזיים לבניתוח והבנה של ההיסטוריה של הקולנוע. ההרצאות תלוונה בהקרנת קטעים מתוך סרטים ובקריאות שבועיות.

אמנות

2800132 לחשוב אמנות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר דרור פימנטל

יצירת האמנות הגדולה היא ישות חידתית, שפרשנותה נמשכת לאינסוף. ועם זאת, עלינו – כעדים של מעשה האמנות – מוטלת החובה להלשין אותו, כלומר, לתת לו ביטוי בלשון, שכן בכך אנו מבטיחים את שרידותו. בקורס נתבונן ביצירות אמנות קלאסיות ומודרניות, בינלאומיות וישראליות, ונדון בדרכים האפשריות לחשוב אותן ולתת להן ביטוי בלשון. בתוך כך ירכשו משתתפי הקורס ארגז כלים תיאורטי, שיאפשר את שכלול המחשבה הביקורתית על מעשה האמנות.

תקשורת חזותית

1800111 תיאוריות של עיצוב גרפי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א', 14:00-12:30

נעם שכטר

הקורס פותח צוהר לתיאוריות רלבנטיות לתחומי היצירה השונים המאוגדים תחת התקשורת החזותית - פרינט, טיפוגרפיה, מיתוג, אינטראקטיב וכו' - תוך כוונה לתת בידי הסטודנטים כלים וידע בעזרתם יוכלו להעשיר את החשיבה העיצובית ואת היצירה בקורסים המעשיים. נקרא טקסטים המתייחסים לשפה, לתפישות של ייצוג ולתקשורת; ובמקביל נציף חומרים גרפיים אשר מבטאים את התיאוריות השונות. בדרך זו נסקור את היוצרים שהטביעו חותמם על התפתחות התחום - מעצבים כמו יאן טשיכהולד, פול ראנד, מילטון גלייזר, וילם סנדברג, ווים קראוול, פאולה שר, דיוויד קרסון, נוויל ברודי, טיבור קלמן, סטפן סגמייסטר, צ'יפ קיד ואחרים; וקבוצות עיצוב דוגמת גרפוס, טוטל-דיזיין, פנטגרם, אקספירמנטל ג'טסט, נורם, נון-פורמט וטרויקה. נלמד 'לקרוא' עיצוב באמצעות תיאוריות שונות. נחשוף את הקשרים בין השינויים הטכנולוגיים להתבססותו של המקצוע. נבחן את מעמדה של המדיה ואת תפקידו של הקהל ביחס לתקשורת המונים ולפלטפורמה של האינטרנט, ומכאן גם את היחס בין עיצוב גלובלי לתרבות מקומית.

שנה ב'

קורס חובה שנתי לכלל הסטודנטים בצלאל

102-2 תולדות האמנות

שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר נעמי מאירי-דן

קורס זה יוקדש לעיון בתולדות האמנות המערבית בין המאה השביעית לפנה"ס למאה ה-17: האמנות היוונית, האמנות הרומית, אמנות שלהי העת העתיקה ותקופת הנצרות המוקדמת, אמנות ימי הביניים, אמנות הקדם רנסנס והרנסנס, המנייריזם והבארוק. כל אחד מהפרקים יילמד תוך בחינת זיקתה של האמנות הן לאירועים, לתרבות ולהלכי הרוח התקופתיים ו/או האישיים הן לאמנות העבר. לשון אחר, יצירות מתחומי הציור (האיור והפסיפס), הפיסול (והתבליט) והאדריכלות תיבחנה בהקשרים השונים (חברתיים וכלכליים, טכנולוגיים ומדעיים, מדיניים ודתיים, תרבותיים ואמנותיים) שבהם נעשו ושאליהם יועדו, מזה, וכחוליה בשרשרת של תולדות האמנות, מזה. כמו כן, לאורך כל הקורס תוצג אפשרות השפעתה של האמנות המערבית בפרק הזמן האמור על האמנות בעת החדשה (כולל זו העכשווית). דגש מיוחד יושם על יצירות מופת, מתוך כוונה לערוך דיון בהתנהלותה של האמנות בין העבר (שממנו היא שואבת השראה), ההווה (שעמו היא מקיימת דיאלוג) והעתיד (שעליו אפשר והיא משפיעה, באופן זה-אז-אחר).

לצד העובדה שהקורס מחויב להיבט ההיסטורי-כרונולוגי, ינוצל כל אחד מהפרקים לדיון בסוגיה מהותית כלשהי ללימוד תולדות האמנות, בפרט, והתרבות החזותית, בכלל (למשל: הזיקה למציאות; מרכז ופריפריה; יחסי גומלין בין אדריכלות לאמנות ו/או בין טקסט לדימוי; מסורת וחידוש).

102-1 תולדות האמנות

שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר גיא טל

מדוע המלך המצרי אחנתון נראה בדיוקנאותיו כמו מלכת דראג? מדוע האינקוויזיציה הזמינה את הצייר ורונזה לשימוע? מה פשר החיוך של הגברים בפסלים יוונים ושל המונה ליזה? מדוע בורומיני בנה קפלה בצורת דבורה? מי הן הדמויות בעלות ראש כלב בתבליט כנסיה רומנסקית? כיצד הרמיזות ההומו-ארוטיות בפסל דוד של דונטלו עולות בקנה אחד עם המסר הפוליטי שלו? ואיזה פסל מן המאה ה-13 סיפק השראה לדמותה של המכשפה בסרט "שלגיה" של וולט דיסני? בשאלות אלה ואחרות נדון בקורס זה, אשר סוקר את אמנות העת העתיקה והקלאסית, אמנות ימי-הביניים ואמנות הרנסנס והבארוק.

102-3 תולדות האמנות

שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר רוני עמיר

הקורס יסקור את תולדות האמנות ואת התפתחותה למן העת העתיקה ועד למאה השבע עשרה. בחלקו הראשון נדון ביצירות אמנות ממצרים, ממסופוטמיה ומהים האגאי וכן באמנות יונית ורומית. בחלקו השני של הקורס נעסוק באמנות בימי הביניים, ברנסנס ובבארוק. הקורס יקנה כלים לניתוח יצירות אמנות וילמד למקמן במרחב גיאוגרפי, היסטורי ותרבותי, תוך היכרות עם סגנונות משתנים ואמנים בולטים. הבנת תולדות האמנות ברצף היסטורי תקנה בסיס להעמקת ולהעשרת היצירות של האמן העכשווי.

שנה ב'

קורסי חובה עיוניים למחלקה – הפירוט להלן על-פי מחלקות

ארכיטקטורה

שנתי

2800129 תולדות האדריכלות במאה ה-20: תרבות, חברה וכלכלה

4 ש"ש, 2 נ"ז קורס, 2 נ"ז תרגיל

יום ה', 10:00-08:30 (קורס), 11:15-10:15; 12:30-11:30 (תרגיל)

אדר' עידו גינת – קורס

אדר' אורן אלדר - תרגיל

במחלקה לארכיטקטורה

בקורס זה נפענח את האופן בו משתקפים בשפה ובשיח האדריכליים התהליכים ההיסטוריים שהתהוו בעולם במהלך המאה העשרים. נקודת המוצא להתבוננות זו נעוצה בתפיסה כי הסביבה האדריכלית היא סיסמוגרף רגיש המשקף שינויים חברתיים ותרבותיים, מעברים אידיאולוגיים, תמורות כלכליות והלכי רוח ומחשבה.

קורס זה מהווה פרק המשך לסקירתה של ההיסטוריה האדריכלית עד העידן המודרני והוא מתמקד בתקופה שמתחילה בסוף המאה ה-19 ועד לראשיתו של המילניום השלישי. תחילתו של עידן זה בתהליכים כלכליים ופוליטיים שקירבו את התפוררות האימפריות הותיקות והביאו לפרוץ מלחמת העולם הראשונה, המשכו בתמורות גלובליות מהותיות של שתי מלחמות עולם ובהתגבשותו של סדר עולמי חדש, ואחריתו בהתפרקותם של המוסדות הלאומיים המוכרים ועלייתם של כוחות כלכליים פרטיים.

ייחודו של פרק זמן זה נעוץ בהיותו מעין הווה מתמשך שעדויותיו זמינות עבורנו ומבנות את הסביבה המידית והמוכרת לנו. הקורס בנוי לאורך ציר הזמן והוא משרטט את התהליכים השונים שהתהוו בתקופה זו תוך הקבלה בין אירועים היסטוריים מרכזיים, עולם המושגים התרבותי ומגמות תכנוניות ואדריכליות. כמו כן, על מנת לייצר קונקרטיזציה של התהליכים ההיסטוריים, הקורס יבחן תמות ונושאים חוצי זמן, על מנת לייצר קריאה גיניאולוגית של גישות אדריכליות שונות בהווה.

1800123 אבני דרך: מגמות ויוצרים מרכזיים באמנות עכשווית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א', 16:30-18:00

רותם רוף

הקורס יציג תמות ויוצרים מרכזיים שהשפיעו על השיח האמנותי החל מסוף שנות ה-80 ועד היום, דרך סקירתן של תערוכות מרכזיות שהפכו לאבני דרך בהיסטוריה של האמנות העכשווית. הבחירה של הקורס להתמקד בתערוכות מרכזיות נובעת מהאופן המובהק שבו פרקטיקות אמנותיות ואוצרותיות הפכו להיות חלק בלתי נפרד זו מזו. דרך חקירה של התערוכות הללו נכיר אמנים עכשוויים מרכזיים, נדון בהשפעות של פוסט קולוניאליזם ופוליטיקה של זהויות על השיח האמנותי, נסקור את ההיסטוריה של מושגים כמו אמנות חברתית, אמנות מיצג, פוסט-אינטרנט ארט, ונבחן גישות אוצרותיות שונות כמו גם אלת השפעתה המעצבת של תיאוריה עכשווית על עולם האמנות עד היום.

צילום

2800120 הפילוסופיה והתיאוריה של הצילום גם בעידן הדיגיטלי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א', 16:30-18:00

ד"ר חיים דעואל לוסקי

בהמשך לטענה של ולטר בנימין, שהתנאים הטכנולוגיים של הייצור עמעמו בצורה יסודית את הגבול בין "אמנות" ואובייקטים תרבותיים, נעסוק בקורס הנוכחי בהבנה פילוסופית ותיאורטית של השינויים שחלו בתחום הצילום מהתקופה האנאלוגית, ועד לתקופה הדיגיטלית, בשלהי המאה ה-20 ועד היום. הוגים רבים ביקשו לעמוד על המהות האותנטית, האסתטית, הפוליטית והכלכלית-חברתית של שינויים אלו, על השאלה – האם הצילום הישיר "עבר מן העולם", ומה החליף אותו בחברת הרשת החדשה? האם הצילום חדל להיות חלק ממדעי היפה, מהאמנות ומהאסתטיקה, והפך להיות חלק ממדעי החברה והמדינה, בתפקידו כמניע של שינויים חברתיים, כמארגן קבוצות לחץ פוליטיות, כלכליות וקהילתיות? עד כמה מעמדו הנפרד והמיוחד של הצילום יכול עדיין להישמר? כפי שההנדסה אתגרה את הארכיטקטורה, המדע את האמנות והטכנולוגיות החדשות את הקולנוע (המשתנה בהתאם להמצאות בתחומי תיעוד הייצוג, כמו המצאתה של הטלוויזיה והמצאתו של הפס המגנטי, המצאתן של תוכנות העריכה, העיבוד תמונה והאנימציה), כך גם השינויים שחלו במכשיר ובשימור תהליכי הצילום, מובילים אותנו לחקור ולהבין את הצילום מחדש, לא רק על הרקע של תולדות האמנות, מחד, ותולדות הצילום, מאידך, אלא על רקע התפתחות הפוטנציאל של הצילום כחלק ממערכת של שינויים חברתיים, פוליטיים וכלכליים, ובעיקר, כחלק מהמחשבה הביקורתית הבוחנת את חדירת השפעתה של התקשורת ותרבות ההמונים על האזרח היחיד. ובעיקר – נתמקד בהבנת תהליכי היוצרות המעמד החדש של "חברת הרשת", ביחסה אל הצילום ובבניין התלות שלה בדימויים ובהפצתם, ובחברות-העל המסחריות המאפשרות את מסגרות ה"שיחה" וה"הפצה" שלהם.

היכולות החדשות של הצילום העכשווי, וההמצאות הנולדות חדשות לבקרים – החל מהפוטושופ, הקורא צבע דיגיטלי, מהמצלמה הדיגיטלית והמצלמת-טלפון, ועד לתוכנות השיתוף ושליחת הקבצים המידיים, כמו הגוגל-אימאז', הפייסבוק וכמובן, האינסטגרם או הפליקר, האפליקציות הרבות ההופכות כל צלם חובב ל"אמן" וכל מכשיר פשוט למעבדה מהלכת של ייצור דימויים וסרטים, הפכו את עשית הצילום ואת השימוש בו, את כושר ההפצה שלו, ובעיקר – את העיסוק וההתבוננות היומיומית בתמונות, ואת המעבר – מהצלם המייצר ל"משתמש-צופה", לעניינים חדשים ומרתקים, נושאים המסעירים את הדמיון. הבנה ביקורתית ואחרת של הצילום כחלק מתרבות ההמונים, תוביל אותנו לעסוק בפילוסופים והתיאורטיקנים חדשים שצמחו יחד עם צמיחתה של תרבות הדימוי החדשה, המהווה ביטוי ליחסים שונים בין הדמוקרטיזציה של העולם, מחד, ולדיכוי הקפיטליסטי-הגלובאלי מאידך, תוצר של הפעולה התרבותית ושל הצילום בחברת הרשת, כמכשיר למעורבות קהילתית.

נושא זה, של כושר השיתוף וההפצה של הצילום בתרבות ההמון, הפך בשנים האחרונות לאירוע מסעיר בתולדות הדמוקרטיה המודרנית, כשהמונים המונעים על ידי הצילום והיכולת שלו להיות מופץ ונצפה מיידית, מצליחים להתחבר בזמן וברגע נתון לאירוע, לרעיון ולתגובה, ובעקבות כך, להפוך את השיתוף לכלי רדיקלי המזעזע ממשלות ומביא לשינויים פוליטיים.

תקשורת חזותית

1800121 מעצבים כמובילי חדשנות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

פנינה דיאמנט כהן

משנות ה-90 של המאה ה-20 החלה הגדרת המושג עיצוב לחרוג ממשמעותה הדיסציפלינארית המקורית ומאז מתחזקת המגמה לשלב מעצבים בתפקידי ניהול ופיתוח עסקי כמובילי החדשנות בתוך ארגונים. במציאות זו הפכה שאלה ה"למה?" לשאלה מכוננת בתהליך העיצוב לאור ההבנה כי העיצוב משולב תמיד בתוך תהליכים של שינוי מערכתי ואינו עומד בפני עצמו. שינויים בתקשורת החזותית מעוגנים בתוך הקשרים שיווקיים שמעוגנים בתוך הקשרים כלכליים, חברתיים, טכנולוגיים ותרבותיים רחבים יותר. פענוח של הקשרים אלו תובע מהמעצבים לשאול "למה?" הם נדרשים לבצע התבוננות מעמיקה בלקוחות שלהם ובלקוחות של הלקוחות שלהם, להתוודע למגמות החברתיות, לשיח של המתחרים ולצרכים הפיזיים והרגשיים של האנשים אליהם ממענות עבודתם. מעצבים שיווקיים "למה" ומצוידים בהבנת ההקשר בתוכו נטועים הפרויקטים, הנם בעלי סיכוי גדול יותר להוביל מהלכי חדשנות בעלי עומק ומשמעות. מטרת הקורס להטמיע בתודעת הסטודנטים שלב היערכות מקדים שישמש בסיס לקבלת החלטות עיצוביות. לספק להם פרספקטיבה רב-תחומית שמתבססת על פרקים מתוך השיח הפילוסופי, הסוציולוגי, הפסיכולוגי והשיווקי ולהעניק להם מתודולוגיה ו"ארגז כלים" שיאפשרו להם לפתח עמדת הובלה הן בתוך קבוצות עבודה בחברות הגדולות והן כיועצים עצמאיים.

עיצוב תעשייתי + עיצוב קרמי וזכוכית + צורפות ואופנה מסלול צורפות

2800124 עיצוב במאה ה-21 ומקורותיו

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר אורי ברטל

הקורס "עיצוב במאה ה-21" יסקור מגמות, תיאוריות, תערוכות ומעצבים מובילים בשדה העיצוב העכשווי. הקורס יציג הקשר בין מוצרי העיצוב לבין מגמות תרבותיות, כלכליות, חברתיות, תקשורתיות ואסתטיות. בכך יציע הקורס מבט רחב על היסודות השונים היוצרים את תרבות העיצוב במאה ה-21 ואת מקומו והשפעתו בחברה העכשווית. הקורס יציג מעצבים שונים הפועלים כיום ואת יחסם לסוגיות חברתיות כמו המשבר הכלכלי, המודעות האקולוגית, העידן הווירטואלי, הממשק בין שוק האמנות לשוק העיצוב. כמו כן יציג הקורס את הסוגות האסתטיות השונות הרווחות כיום בעולם העיצוב. תוך הצגת השיח החדש יעורר הקורס דיון בנוגע למקומו של העיצוב במאה ה-21 לא רק כמשקף את החברה ואת רוח התקופה, אלא גם כמכשיר בעל עוצמה תרבותית, היוצר אידיאולוגיה חדשה המשפיעה על הדרך בה אנו תופסים את עצמנו ואת העולם סביבנו.

תיאוריות של לבוש (למסלול אופנה)

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

יעל טרגן

במסגרת הקורס נבחן את המעמד הפרדיגמטי של האופנה כדיסציפלינה הזוכה בעשורים האחרונים להכרה ולגיטימציה, הן כפרקטיקה בעלת משמעות במסגרת התרבות והן כשיח תיאורטי מחקרי באקדמיה. נעסוק בחשיבות ובמשמעות של לימוד תיאוריות של לבוש; נשאל מדוע, כמעצבים, אנו זקוקים לתיאוריה ביקורתית לצד תיאוריה יישומית; נסקור תיאוריות לבוש קלאסיות ונדון בסוגיות עכשוויות באופנה הקשורות בשאלות של אתיקה, גופניות, מציאות וירטואלית ועוד.

אמנויות המסך

1800113 קולנוע, וידאו ומדיה חדשה: היסטוריה, תיאוריה וביטויים בתרבות העכשווית

(למסלול וידאו)

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

רונן לייבמן

למרות שמצלמת הוידאו הביתית הראשונה פותחה רק באמצע שנות השישים, ההיסטוריה של הוידאו ארט התרחבה ואת שורשיה ניתן למצוא כבר בעבודות הקולנוע הניסיוניות של שנות העשרים והשלשים. מאידך, בשנים האחרונות הפך הוידאו התיעודי לחלק בלתי נפרד משדה האמנות העכשווית והוידאו ארט בפרט. מטרת הקורס היא למפות ולהכיר את התהליך אותו עבר הוידאו ככלי וכתוכן בשדה האמנות החל משנות החמישים ועד היום. מאז הופעתו שימש הוידאו כתחום השואב ומנהל דיאלוג עם תחומי יצירה שונים כגון קולנוע, פיסול, טלוויזיה, פרפורמנס ועוד. אופיו ההיברידי של הוידאו איפשר לו לשמור על נוכחותם של תחומים אלה במקביל ולהתפתח עימם.

2700640 להבין אנימציה (למסלול אנימציה)

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

ד"ר אוהד לנדסמן

במסגרת קורס זה ננסה להבין מהי למעשה אנימציה, האם היא שונה באופן מהותי מהסרט המצולם, ומדוע יש להבין את ההיסטוריה שלה כחלק מתוך ההיסטוריה של המדיום הקולנועי. נדון בשאלות תיאורטיות הנוגעות לאסתטיקה של האנימציה, כגון: האם ניתן לדבר על ריאליזם בסגנון עשייה אשר בבסיסו מפוברק, וכיצד הביאה תופעת ה"דיסניפיקציה" הכה דומיננטית לסגנון ה"היפר"-ריאליסטי באנימציה? מהן האסטרטגיות הנראטיביות והאסתטיות המיוחדות לאנימציה, וכיצד באות הן לידי ביטוי בשילובה בקולנוע המצולם או בתרומתה לקולנוע הדוקומנטרי? כיצד יש להבין את תפקידו הרטורי של הסאונד המלווה את התמונה האנימטורית? מה משמעותן של ההתפתחויות הדיגיטליות האחרונות בתחום וכיצד הן משכללות את שפת האנימציה? כחלק מהדיון התיאורטי בקורס נעבור בתחנות היסטוריות שונות בהתפתחותה של האנימציה, החל מהצעצועים האופטיים הטרומ-קולנועיים וניסוייו של אדוארד מייבריידג' במאה ה-19, דרך האנימציה הניסיונית והאבסטרקטית, ועד למהפכת המחשוב באנימציה הדיגיטלית עם הופעתה של "פיקסאר". ההרצאות תלוונה בהקרנת סרטוני אנימציה קצרים ובקריאות שבועיות.

שנה ב'
שיטות מחקר בתרבות חזותית וחומרית – חובה, סמסטר ב', 2 נ"ז

למחלקה לאמנויות המסך

2600829 יום א' 12:00-10:30 ד"ר אוהד לנדסמן
2600829-1 יום א' 16:00-14:30 לליב מלמד

למחלקה לאמנות

2600830 יום א', 16:00-14:30 ד"ר שאול סתר
2600830-1 יום א', 18:00-16:30 ד"ר איגור ארונוב

למחלקה לצילום

2600831 יום א', 12:00-10:30 ד"ר אילת זהר
2600831-1 יום א', 16:00-14:30 ד"ר רותי גינזבורג

למחלקה לצורפות ואופנה

2600832 יום א', 12:00-10:30 מיכל קרייזברג
2600832-1 יום א', 16:00-14:30 ד"ר טל אלרואי פרנקל

למחלקה לעיצוב תעשייתי

2600833 יום א', 12:00-10:30 ד"ר יונה וייץ
2600833-1 יום א', 16:00-14:30 ד"ר יונתן ונטורה

למחלקה לארכיטקטורה

2600834 יום א', 12:00-10:30 אד' ליאת סבין בן שושן
2600834-1 יום א', 16:00-14:30 סיגל בר ניר
2600834-2 יום א', 18:00-16:30 סיגל בר ניר

למחלקה לתקשורת חזותית

2600835 יום א', 12:00-10:30 ד"ר נעמי מאירי דן
2600835-1 יום א', 16:00-14:30 ד"ר נעמי מאירי דן
2600835-2 יום א', 16:00-14:30 שגיא מעיין
2600835-3 יום א' 18:00-16:30 נעם שכטר

למחלקה לעיצוב קרמי וזכוכית

2600836 ד"ר טל פרנקל אלרואי (נלמד במחלקה)

לקורס זה שני יעדים עיקריים: (1) ללמוד ולתרגל פרשנות וניתוח מובנה של האמנות, העיצוב והארכיטקטורה; (2) ללמוד ולתרגל שיטות מחקר מגוונות הייחודיות לפרקטיקות המקצועיות השונות ולנסח מהלכים מחקרניים אלו באמצעות כתיבה אקדמית. קורס זה יציג מתודולוגיות קריאה ומחקר המשמשות ללימוד התרבות החזותית והחומרית בראשית המאה ה-21. חלק מהמתודולוגיות הן מסורתיות (איקונוגרפיה, מחקר ארכיוני, מחקר פסיכואנליטי ו/או מחקר שדה איכותני) וחלקן חדשות ובעלות גוון היברידי המשלב בין מדעי הרוח למדעי החברה (mixed methods). המתודולוגיות השונות מניחות, כי יצירות חזותיות, מוצרים ו/או סביבות עיצוב אינן רק מבטאות תהליכים וכוחות סוציו-תרבותיים, כלכליים ופוליטיים, אלא גם משתתפות בשיתוף התרבות ומשפיעות על התהליכים והשיח האמורים. לכן, השאלות התיאורטיות והמתודולוגיות שמתנסחות בעולם האמנות והעיצוב/מתייחסות לא רק להיבטים האסתטיים, אלא גם לתפקיד ההיסטורי, הפוליטי, החברתי, התרבותי, התקשורתי והכלכלי של היצירה ו/או של הסביבה הנחקרת. מתודולוגיות אלו מציגות תפיסות עכשוויות פוסט-סטרוקטורליסטיות ששוללות את אפשרות לבנות מודל פרשני אחד וכולל. במסגרת הקורס

ילמדו הסטודנטים כיצד תפישות תיאורטיות ושיטות מחקר מגוונות משמשות בתור כלים פעילים ומטרימים בפרקטיקה המקצועית ו/או כיצד התהליכים והשלבים בפרקטיקה המקצועית משמשים כבסיס להבניית תיאוריה ומחקר. מן הטעם הזה, תיוחדנה קבוצות ספציפיות לכל מחלקה.

מסגרות בחירה שנים ב – ה'

שנה ב'
פרוסמינר, שנה ב'
עליכם לבחור פרוסמינר אחד מהרשימה להלן

9401232 פילוסופיה/קולנוע

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר דרור פימנטל

האם פילוסופיה יכולה לומר משהו בעל ערך על קולנוע? האם הקולנוע יכול לשאת מסרים פילוסופיים? בקורס נבחן את נקודת הממשק בין הפילוסופיה לקולנוע, ונחשוב על במאים כעל פילוסופים ועל פילוסופים כעל במאים. בהקשר זה, נבחן את האופן שבו נחשב מושג הממשי (The Real) בפילוסופיה, כמו גם את מופעיו בסרטים. בתוך כך נקרא טקסטים משל אפלטון, קאנט, בנימין, ניטשה ובודריאר.

9400246 מטאפורות שעל פיהן אנו חיים

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר טל פרנקל אלרואי

אנחנו נוהגים לחשוב על מטאפורה כעל טכניקה בשירה או בספרות, בזמן שבפועל אנחנו מייצרים מטאפורות ללא הפסקה בחיי היומיום, בתחומי החשיבה ובשדות העיצוב והיצירה. מהי מטאפורה? באיזה אופן היא דומיננטית בחיינו? כיצד היא משפיעה על תמונת העולם שאנחנו מייצרים לעצמנו? איך היא פועלת בתרבות החזותית? כיצד אפשר ללמוד ממנה לעמיתים מרבתיים, חברתיים ופוליטיים? במהלך הקורס נערוך סקירה של המחקר בתחום המטאפורה, ננסה להבין מה זאת בכלל מטאפורה, כיצד היא נוצרת ואילו משמעויות היא מייצרת. נתוודע לתיאוריות ששוללות את השימוש המטאפורי, ולעומתן תיאוריות שטוענות כי לא ניתן לקיים תקשורת בלעדי המטאפורה. נבחן אלו מטאפורות דומיננטיות בחיינו יותר ואילו פחות, נבדוק האם ניתן לאפיין תרבות באמצעות המטאפורות שלה, ונתנסה בייצור של מטאפורות מקוריות. יוצגו קטעים מן הסרטים 'הדור' ו'מטריקס' וכן יידונו עבודות מתחום התקשורת החזותית, הצילום והעיצוב.

9401209 המוות בתרבות המערב

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר אשר סלה

המוות הינו האירוע הטבעי ביותר אך גם תופעה תרבותית רבת משמעות בחייהם של בני האדם. הקורס יציג את התפתחות הגישות השונות כלפי המוות בהיסטוריה האירופאית משקיעתה של התרבות היוונית והרומית עד המאה ה-20, בעזרת פרשנות של העדויות האיקונוגרפיות של האומנות המערבית, מהציור ועד אדריכלות בתי קברות. כמו כן, ננתח קטעי פרזזה ושירה ומסמכים כגון צוואות, מצבות וכו'. על סמך המחקרים החלוציים של פיליפ אריאס, אדגר מורן ומישל פוקו נתחקה אחר תולדות המוות מהנוכחות של נושא האבל בהגות המערבית ועד הסתרת המוות בציוויליזציה הפוסט מודרנית. בנוסף, נעקוב אחר ההתפתחות של כמה topoi וסימבולים בתרבות המערבית בשני המילניומים האחרונים, כגון: מחול המתים, נישואי העלמה והמוות הגולגולת ושעון החול ואחרים.

9401243 "גלגל המתגלגל מעצמו"? מחשבות על הילד בחברה ובתרבות

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר אהד זהבי

ניטשה אמר על הילד שהוא גלגל המתגלגל מעצמו – אז למה מנסים כל הזמן לגלגל אותו, לכוון אותו, להורות לו את הדרך? בפרוסמינר הזה נעמוד על היחס שלו זוכים ילדים וילדות באגפים שונים של החברה והתרבות: נבחן את התמונות שמציירות לנו הפסיכואנליזה והפסיכולוגיה ההתפתחותית, נברר מהן ההנחות שעומדות בבסיסן של גישות חינוכיות שונות ונקרא במבחר ספרי ילדים כדי לבדוק מהו דיוקן הילד שעולה מהם. אגב כך נשאל אם יש בכלל דבר כזה, "ילד", ואיך ראוי להתייחס לברייה האנושית בראשית ימיה.

9400248 מוזיאולוגיה - המוזיאון, ממקדש לקניון

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר שמוליק מאירי

מוזיאולוגיה היא תחום דעת חדש באופן יחסי העוסק בחקר המוזיאון על היבטיו השונים. מה הוא מוזיאון? מה היא מוזיקולוגיה? מה המשותף למוזיאונים השונים וכיצד הופך בשנים האחרונות המוסד האליטיסטי למכונה שיווקית משומנת הדומה לקניון. הקורס מתמקד בפרספקטיבות השונות של חקר המוזיאונים והפרקטיקה המוזיאולית, תוך הצגת מקרי בוחן הן בחיתוך היסטוריה והן בחיתוך תכני וגיאוגרפי. דגש יושם בארבעה היבטים מרכזיים: האוסף, החלל, התצוגה והמבקרים, על יחסי הגומלין ביניהם ועל השתנותם ברוח הזמן. נדון בהגדרה המשתנה של המושג מוזיאון ובמושגי יסוד דוגמת אותנטיות, מקור (provenance) ו"קאנון" והמתחים שבין הקבוע לארעי, בין דידיקטיקה לפופוליזם, והמעבר ממוקדש ל"קליפה ריקה". דגש מיוחד יושם על המוזיקולוגיה החשדה, תהליכי הדמוקרטיזציה של המוזיאונים וחוויית המבקר.

9400245 "במקום": ייצוגי גוף ומרחב באמנות החזותית בישראל

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

יגאל צלמונה

בקורס נדון בדימויי הגוף והמרחב באמנות החזותית בישראל מראשית המאה ה-20 ועד לשנות ה-50. במחצית הראשונה של המאה ה-20 אלה היו שני נושאים מרכזיים שבאמצעותם סופר סיפורה של התרבות העברית ונוסחו הגדרת ה"מקום" וה"מקומיות" שלה. מדיון בתפיסת הגוף היהודי הגברי כפגום נעבור לחקירת מושג "היהודי החדש" וביטוייו החזותיים. לתשוקה הציפונית להתחדשות גופנית הייתה מקבילה בשאיפת ההתערות הממשית והארוטית במקום, בארץ, באדמה; נעסוק בה ונבדוק כיצד משתנות הפרדיגמות הללו כשהתרבות הישראלית בוחרת באופציית הזהות האוניברסלית והגלובליסטית. נחשוב על הרלוונטיות של כל זה ליוצרים צעירים היום. בקורס יידונו מוטיבים כדמות ה"צבר" והחייל, דימויי מיניות גברית ונשית ותפיסות טבע ונוף כביטוי של מקום (קדוש, מזרחי, ארצישראלי, ניטראלי). נדון במורכבות הביקורתית שנלווית למושגים גוף ומרחב במחקר הפוסט-קולוניאלי של הזיקה המערבית למזרח. בכל שיעור יבאו דוגמאות של אמנות עכשווית לצורך חשיבה השוואתית. חלק מהקורס יוקדש לדיון במחקרי הסטודנטים.

9400236 מוזיקה, ארכיטקטורה, זמן, חלל

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר יעל כדורי

ארכיטקטורה ומוזיקה הן אולי שתי האמנויות הרחוקות ביותר. הראשונה – חומרית ונטועה היטב בעולם המעשי, ואילו השנייה – רוחנית ומופשטת. עם זה, ארכיטקטורה ומוזיקה הן גם קרובות מאוד: שתיהן לרוב אינן ייצוגיות אלא מתרכזות בצורניות טהורה, ושתיהן רגישות לשאלות של יחסי זמן וחלל, אקוסטיקה ויחסים מספריים. הקורס יעסוק בהשפעת הזיקה שבין מוזיקה, סאונד וארכיטקטורה על האמנויות היפות החל מתחילת המאה ה-20 ועד ימינו. במהלכו נבחן דוגמאות נבחרות לאופן שבו מזינה המוזיקה את המחשבה הארכיטקטונית כפי שזו באה לביטוי לא רק בתכנון מבנים כי אם גם בציור, בעיצוב חלל לתיאטרון, במיצבים, במוזיקה אקספרימנטאלית, בעבודות סאונד וביצירות תלויות חלל ספציפיות. ההשתתפות בפרו"ס אינה מותנית בידע מוקדם במוזיקה.

9401225 הפיתוי החזותי: פרסום יפני

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר אורי ברטל

הפרסום היפני העכשווי הינו תוצר מובהק של חברה בעידן הגלובליזציה המערב בתוכו אסתטיקה יפנית ומערבית כמו גם אסתטיקה גבוהה ונמוכה. אסתטיקה פוסט-מודרנית זו משמשת ביפן כיסוד לתקשורת חזותית. הקורס ינסה להבהיר מדוע וכיצד, יוצאת האסתטיקה המצויה במערב בגלריות בלבד, לרחוב ומשמשת את תקשורת ההמונים כמבע חזותי מפתה בתקשורת שיווקית.

הקורס יבחן את הקשר בין פרסום, תקשורת ותרבות, כיצד נבנית משמעות בתוך כרזת פרסומת, ומקומה ותרומתה של התקשורת החזותית כאמצעי שיווקי. חלקו השני של הקורס יתמקד ביוצרים שונים ביפן (סייטו מאקוטו והצ'ירו סוזוקי), כיצד מפרסמים מוצרים/תחומים שונים ביפן (אופנה, רכב, אלכוהול), במערכות ההתייחסות הבונות משמעות למוצרים שונים בפרסום היפני (מנגה, אמנות עכשווית ומגדר) ובטיפוגרפיה יפנית (מבנה השפה, קליגרפיה וטיפוגרפיה עכשווית).

9401206 אליס בארץ הפלאות

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר ברוך בליך

מטרת הפרו"ס לעשות היכרות עם הסיפור 'אליס בארץ הפלאות' וסיפורים אחרים של לואיס קרול, וזאת על רקע מושגי יסוד בתרבות ההמונים, שעוצבו באמצע המאה ה-19, ואשר חלחלו לתרבות הפופולארית של המאה העשרים. לצד קריאת הסיפור נעשה היכרות עם מושגי הפרשנות שליוו את הסיפור, החל מפרשנות ספרותית-טכסטואלית, דרך הפרוש הקולנועי והאנימציה ועד לפרוש הפסיכואנליטי, אשר ניתנו לסיפור זה ולסיפורים אחרים שפורסמו במקביל. ננסה לעמוד על הממד התקשורתי של הסיפור – כיצד 'מעביר' קרול את רעיונותיו ונבדוק את מידת ההסוואה בה הוא נוקט כדי להשמיע את הביקורת שלו כלפי התרבות והחברה הויקטוריאנית. בתוך כך נבדוק אמצעי תקשורת נוספים, עם דגש מיוחד על הקריקטורה והאנימציה, גם כן מתוך כוונה לבחון את 'כוחם' הביקורתי.

9400243 להיות דיגיטלי

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר רומי מיקולינסקי

20 שנה חלפו מאז צאתו של הספר "להיות דיגיטלי" של ניקולס נגרופונטה. ב-20 השנים שחלפו, מהפכת הטכנולוגיה הדיגיטלית שינתה אספקטים רבים בחיינו, ולמעשה כמעט שאין תחום בו לא היתה לה השפעה דרמטית. במסגרת הסמינר נבדוק כיצד העולם הדיגיטלי משתלב בעולם ומשנה אותו. נלמד על הקשרים בין אטומים וביטים, נחקור ממשקים שונים בין בני אדם ומחשבים, נתעמק בביטויים השונים של החיים הדיגיטליים עם הפיכתה של רשת האינטרנט לזמינה ונוכחת (כמעט) בכל מקום.

9401227 אמנות לאחר הפוסט-מודרניזם

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר איגור ארונוב

החל מן הדאדא של שנות ה-20 וה-30 ובמהלך התפתחותה של התפיסה הקונצפטואלית לאחר מלחמת העולם השנייה, התחזקה באמנות המערבית רטוריקה פוסט-מודרנית של אירוניה, סקפטיות וציניות. רטוריקה זו הנתמכת על ידי שוק אמנותי במיוחד משנות ה-90, מצביעה על חוסר אמונה באמת האמנותית המוחלטת. מה היא האלטרנטיבה לאירוניה פוסט-מודרנית? מה הם ההתפתחויות והאסטרטגיות האמנותיות המחפשות דרכים אחרות לרבות דרך מערבית עתידית? מה הוא האופי של תרבות עתידית 'אחרת', שאליה מובילים החיפושים האנטי-פוסט-מודרניים? מה הוא ה'מיתוס' של אמנות העתיד? נדון בשאלות אלה תוך כדי ניתוח השוואתי של גישות מודרניסטיות, פוסט-מודרניסטיות ואלטרנטיביות.

9400244 אהבה, סכנה ואתיקה

2 ש"ס, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

יואב רונאל

הפרוסמינר יעסוק בייצוגים תרבותיים (ספרותיים, קולנועיים, מוזיקליים) של אהבה בתרבות המערב. נבחן את מושג האהבה דרך מגוון פרספקטיבות: היסטוריות, פילוסופיות, מגדריות, כלכליות ופוליטיות. נסמן את הסכנות העומדות מול האהבה בעידן המודרני, ואת המודל הרומנטי המציב את האהבה עצמה כסכנה; כסיבה למוות, כמחלה או כשיגעון. לבסוף, דרך הבניית הביקורת על האהבה, ננסה להעמיד מודל אתי או חיובי של אהבה. בין ההוגים והיוצרים אשר דרכם יתבסס אותו שיח אהבה: אפלטון, לאונרד כהן, ז'ק דרידה, אלאן באדיו, ניק קייב, ברוס ספרינגסטין, אווה אילוז, נתן אלתרמן, שלום חנוך, ספייק ג'ונס, רולאן בארת, מישל פוקו, אליזבת' בישופ ואחרים.

9400241 מגדר וארוטיקה בתרבות המערב

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א', 16:00-14:30

ד"ר גיא טל

בקורס נבחן יצירות אמנות מתקופת הרנסנס והבארוק האיטלקי (1400 – 1700) מנקודת מבט מגדרית. בין הנושאים שנבדוק: הקשר בין המגדר של האמן, הפטרון והצופה לבין משמעות היצירה, גישות שונות לעירום הנשי והגברי, ההבדל בין ארוטיקה המתוארת באמנות "גבוהה" לזו ה"נמוכה", מטאפורות וסימבוליקה של מיניות, הקונטקסט החברתי והתרבותי של דימויים פורנוגרפיים ומגוון התגובות ליצירות ארוטיות, מהנאה ועד לצנזורה.

9401240 תפיסות של חלל באמנויות: מושגים ותיאוריות

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר אביב לבנת

כל יצירת אמנות מתמקמת בחלל והחלל מתמקם בתוכה; ציור, פיסול, צילום, מיצב, וידאו, תנועה, מבנה ארכיטקטוני או פואטי, כלי מעוצב, פריט לבוש או יצירה מוסיקלית – כל תחום על איכויותיו ומאפייניו הייחודיים משקף גם מימד חללי. כשאנו בוחנים מערכות יחסים אלו מתגלה בפנינו מרחב חשיבה 'חללי' מורכב ומאתגר. זהו מרחב שבו הפיסיקה, הפילוסופיה, הסוציולוגיה, הפסיכולוגיה ושאר דיסציפלינות מדעיות מחד והומניסטיות מאידך, תורמים להעמדת 'ארגז כלים' מתאים לחקירת מכלול הקשרים שבין אמנות לחלל.

יוצגו מושגים על רצף היסטורי לצד הקשרי השיח העכשוויים המתכתבים עימם, החל ממושג ה-chora האפלטוני וכניסתו לשיח הארכיטקטוני עם דרידה ואייזנמן, דרך מושגים ותיאוריות חלליות אצל אריסטו והניאו פלטוני סטים, יצחק לוריא, קאנט, פרויד, איינשטיין, היידגר, ווינקוט, פוקו, בשלארד, בובר, דרידה, דלז ורנסייר.

ההיבטים הפילוסופיים ייבחנו למול ביטויים אמנותיים תואמים מקורפוס האמנות לאורך ההיסטוריה. הקורס יעודד 'חקירה חללית' בתחומי היצירה השונים של המשתתפים מהמחלקות השונות בצלאל אשר תתגבש לעבודת סיום הקורס ותועד.

9400247 בדין ומציאות בקולנוע הדוקומנטרי העכשווי

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר אוהד לנדסמן

בפרוסמינר זה נבחן כמה מהמגמות המרכזיות שחלו בקולנוע הדוקומנטרי העולמי בשלושים השנים האחרונות ונתמקד באופנים בהם אבחנות ברורות בין תיעוד לבין בדיה החלו לקרוס.

נבדוק כיצד חוברים להם לאחרונה הדמיוני והעובדתי לשם יצירת אסטרטגיות תיעוד המניחות את מקומה הבלתי מבוטל של האמת היחסית והבלתי אובייקטיבית בתהליך ייצוג המציאות בקולנוע. כיצד מייצרים טענה לגבי המציאות בעזרת תצורות מתחדשות כגון הסרט הדוקומנטרי, הקולנוע ההיברידי, או האנימציה התיעודית? מהן הסיבות לתנופה הברורה של הקולנוע הדוקומנטרי האישי והסובייקטיבי, כפי שמתבטאת בגל החדש של יומני הוידאו, הקולנוע הפוליטי וסרטי המאמר? כיצד עושה הקולנוע התיעודי שימוש מחודש ברעיון הספקטקל הקולנועי בעזרת טכנולוגיית התלת מימד, ומהי המשמעות של העניין המתהווה של יוצרים דוקומנטריים בנראטיב אינטראקטיבי כחלק מתהליך התיעוד? נראה כיצד הקולנוע הדוקומנטרי העכשווי מאתגר כל ניסיון להיות מוכל בתוך מסגרות אסתטיות ספציפיות ומתנגד לכך שבחירה בסגנון מסוים יכולה לייצר קשר ישיר ומיוחד למציאות. תוך קריאה בטקסטים אקדמיים העוסקים בהתחדשותו של הקולנוע התיעודי וצפייה במגוון קטעים מתוך סרטים תיעודיים עכשוויים, פרו"ס זה יציע דרכים חדשות להתבוננות בעשייה קולנועית אשר ממשיכה להמציא את עצמה מחדש שוב ושוב.

9401235 שימור והרס של מורשת חומרית

2 ש"ס, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר שמוליק מאירי

תרבויות, קבוצות וחברות נוהגות למיין את ה"דברים" ("Things") המרכיבים את תרבותם החומרית, ליצור היררכיה ולהגדיר דברים כ"חולפים" (שאורך חייהם קצר) או כ"עמידים". מבין אלו האחרונים מגדירים "דברים" הראויים לשימור משום שהם משמעותיים למורשת של הקבוצה על שום ערכם הדתי, הלאומי, ההיסטורי, הפוליטי/חברתי, הסמלי ואף הנוסטלגי. בשימור הכוונה לנקיטת צעדים אקטיביים למען מניעת פגיעה מידי אדם או מידי גורמי הטבע. בעימותים בין קבוצות מזהות הקבוצות המתעמתות, לא פעם, את מה שהוגדר על ידי הקבוצה היריבה כראוי לשימור ומסמנים אותו כ"ראוי" להרס, או לפחות להשחתה. שימור והרס, בהקשר שיובא כאן, אינם אלא הביטוי הפיזי הבסיסי ביותר לתהליכים של הנצחה והשכחה בהתאמה. פרוסמינריון זה יסקור את המודלים התיאורטיים הנוגעים להענקת ערך ל"דברים", הגדרת הראוי לשימור, אידיאולוגיות ואסטרטגיות שימור, כמו גם

אידיאולוגיות של הרס מכון. דינמיקה זו של שימור והרס של מורשת חומרית מלווה את ההיסטוריה האנושית לכל אורכה. מקרי הבוחן, עם זאת, יתמקדו בעיקר בביטויים מודרניים/בני זמננו של התופעה, כמו לדוגמה:
שימור והרס של המורשת הנאצית/פאשיסטית; שימור והרס של המורשת הקומוניסטית בגוש הקומוניסטי המתפרק; שימור והרס במשטרים טוטאליטריים נופלים (עיראק של סאדם); הרס על רקע דתי (פסלי בודהה והטאליבן); איקונוקלזם מודרני בישראל; עימותי שימור בין ילידים לכובשים (בני המאיה מול ההיספנים באמריקה התיכונה); ביטויים של שימור והרס בעימות הישראלי(יהודי)-ערבי (הן בתחומי ארץ-ישראל והן במדינות ערב); "הרס עצמי" (ימית וגוש קטיף).

1700667 תרבות חזותית של המדע

2 ש"ס, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

פרופ' אבנר בן זקן

לאורך ההיסטוריה מדענים חיפשו דרכים שונות לתאר את הטבע. אותיות, מספרים, סמלים ותמונות עמדו לשימושם בהתאם לצרכי השעה, לשינויים טכנולוגיים, ולאופיין הלעיתים בלתי-נראה של האובייקטים של הטבע. בין ההיסטוריה של המדע להיסטוריה של האומנות התפתח לו עם השנים תחום מתווך העוסק באופן שבו מדענים נתפסים כמייצרי-ידע העושים שימוש באומנות, בסגנונות ובטענות חזותיות להעביר את ממצאיהם ולשכנע את הקהילה המדעית. השילוב של תמונות בתיאור הטבע, לא היה דבר של מה בכך. הוא השפיע באופן מרחיק לכת לא רק על הצגת הטבע אלא גם על האופנים שבהם נקבעה דרגת אמינותו של ידע זה או אחר. עם הופעת התמונות הופיע גם מושג מדעי חדש-אובייקטיביות. בקורס זה נסקור את התפתחות הוויזואליזציה של המדע. נתחיל מהתקופה העתיקה שבה הסתפקו בסימנים הירוגליפים, דרך המדע היווני והערבי שבו אותיות, מספרים וגיאומטריה ייצרו ויזואליזציה של תופעות הטבע באמצעות דיאגרמות. נעבור דרך מהפכת הדפוס וגילוי העולם החדש שאילץ מדענים להעביר את הטבע החדש והלא נודע באמצעות איורים, דרך המצאת מכשירים אופטיים מארכי חושים כמו הטלסקופ והמיקרוסקופ שיכלו לספק טיעונים מדעיים רק באמצעות איורים, ועד לעליית הצילום שהצליח לא רק להקפיא אובייקטים של הטבע אלא גם לטעון כי השבריר הקטן ביותר של החשיבה האנושית שווה לזמן פתיחת הצמצם, לעשירית השנייה.

הקורס יחשוף את התלמיד לספרות דינמית ומתפתחת בהיסטוריה של המדע המבקשת להראות כיצד טיעון ויזואליים, החליפו את טיעוני המופת-הלוגיים, ויצרו מדע חדש המבוסס ביסודו על ייצוגים אסתטיים של הטבע ועל אמון בתהליכי היצירה של ייצוגים אלה.

771 הגוף כרוח האדם

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א', 16:00-14:30

ד"ר שוש מרזל

למרות שהאנושות חולקת את אותו הגוף, כל תרבות רואה אותו אחרת, ובעקבות זאת, גם מעצבת אותו בצורה שונה. לכן, מרבית החברות (בזמן ובמרחב) מחייבות את שינוי הגוף, ומיעוטן מקבלות אותו כפי שהוא. נרצה לבחון בסמינר זה מה עומד מאחורי הבדלי הגישות הללו. נדון בתפיסות התרבותיות הדורשות התעללות בגוף כנורמה חברתית, בהבדלי הדרישות הגופניות על פי המגדר, בביגוד מגביל וכואב בהתאם למעמד, בעיצוב הגוף המת, ועוד; לבסוף נבחן את הגורמים המביאים לשינוי וביטול נורמות אלה ביחס לגוף ולבושו.

שנתי

2289 לקויי למידה ויצירתיות

שנתי, 2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

שלי הרשקו

הקורס יתמקד בקשר שבין לקויי למידה ליצירתיות ובהפיכת הליקוי ליתרון בתהליכי היצירה. הקורס יעמיק את הידע בתחום לקויי הלמידה ויסייע לסטודנטים בתחומי הידע הנדרשים מהם באקדמיה. הקורס יעסוק, בין השאר בהשפעת לקויי הלמידה על תהליכי היצירה, בקריאת טקסטים אקדמיים וחזותיים באמנות עכשווית, הבנתם וניתוחם, שחרור מחסום הכתיבה, אסטרטגיות למידה, הבנת שפת האמנות וניתוח הרציונל העומד מאחורי עבודותיהם של הסטודנטים. הקורס ייכלול טקסטים חזותיים, הרצאות אורח וביקורים במוזיאון. ההרשמה לקורס פתוחה אך ורק לסטודנטים משנים א' וב' אשר הגישו אבחון עדכני למשרד דקנאט הסטודנטים.

שנים ג'-ה'

**ארכיטקטורה, שנתי
קורס חובה**

1700673 ארכיטקטורה עכשווית

2 ש"ס, 1 נ"ז

אדר' יובל יסקי

מועד יפורסם

הקורס יציע דרכים להתבוננות על ריבוי התופעות, זרמי המחשבה והפרויקטים אתם ניתן לכנות ארכיטקטורה עכשווית. בהיות ה"עכשווי" קטגוריה בהתהוות ושינוי מתמיד ועקב חוסר היכולת המובנה לקרוא את ההווה בצורה היסטורית, הקורס ינקוט גישה סלקטיבית עשר תעקוב אחר אג'נדות ארכיטקטוניות מסוימות המוליכות עשייה בתחום ותסקור את התקדימים, ההשראות והמניפולציות שעומדים בבסיסם, כמו גם את ההשפעה שלהם על הסביבה הבנויה. באמצעות גישה זו, כמו גם דרך דיון רחב יותר על ארכיטקטורה כמדיה, נווטו הסטודנטים והמרצה במים הסוערים.

סמינרים, שנה ג'

סמינרים מסטריאליים

מסטר א'

9400238 סוגיות בתרבות הישראלית

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 14:30-18:00

ד"ר תמר ברגר

דיון במאפייניה של התרבות הישראלית בת זמננו ובמקורותיה מנקודת מבט בין-תחומית ובדגש חברתי. התרבות הישראלית תיבחן בארבעה צירים, שיש ביניהם זיקות הדדיות ענפות: כתרבות מומצאת, כתרבות כלאיים, כתרבות מופרטת וכתרבות עולמקומית. הדיון ייעשה בעזרת טקסטים תיאורטיים וייצוגים ויזאליים וטקסטואליים.

מסטר ב'

9306670 פרויד ולאקאן על האמנות

4 ש"ס, 4 נ"ז

יום א' 14:00-10:30

ד"ר יצחק בנימיני

במסגרת הסמינר נבחן את תפיסת האמנות בשיח הפסיכואנליטי, במיוחד אצל זיגמונד פרויד וז'אק לאקאן. נקרא את המסה הפתלתלה והנועזת של פרויד על "האלבית" (1919) וכן מאמרים הדנים במושג הנרקיסיזם ובהתענגות הקשורה בהבטה. נבחן גם את התפיסה אודות שלב המראה אצל לאקאן המוקדם ותפיסת המבט שלו בסמינר ה-11 ("ארבעת מושגי היסוד של הפסיכואנליזה" 1964). הדיון יתמקד במיוחד בהנחה שהיצירה האמנותית לוכדת את כתבי הממשי והאיווי הלא-מודע, כתמים המופיעים בשדה של ה-אחר כחלק מהמשא ומתן עם הסובייקט היוצר והצופה. לאור העמדות התיאורטיות הללו של פרויד ולאקאן, נביט ונתענג על יצירותיהם של הולביין, קורבה, קרוואג'יו, דושאן, אקונצ'י ואחרים.

9301619 מוזיקה, סאונד, קול ודימוי במודרניזם ובאמנות עכשווית

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-12:30

ד"ר יעל כדורי

החל מתחילת המאה ה-20 שימשה המוזיקה מודל לאמנות טהורה בעיני תנועות אשר הולידו את האבסטרקט באמנות החזותית. הייתה זו תחילתה של מגמה אשר חתרה לעבר שברית המחיצות בין האמנויות – מגמה שבה נודעה חשיבות עליונה לשימוש האקספרימנטאלי במוזיקה, סאונד, טקסט וקול. בניסיון להתחקות אחר תהליך מרתק זה, יעסוק הסמינר ביחסי מוזיקה, סאונד, קול ודימוי באמנויות החזותיות ובאמנויות המופע, החל מהמודרניזם ועד ימינו. נבחן דוגמאות למוזיקליזציה של הציור, למוזיקה ויזואלית, ליחסי צליל ותמונה באנימציה ובקולנוע ול'סינסטזיה' אודיו-ויזואלית. בצד הדיון ביצירות המתקיימות על המשטח הדו-מימדי יעסוק הקורס בקשר שבין הנראה ובין הנשמע בצורות אמנות המתהוות בחלל ואף בזמן אמת כמו מיצבי סאונד, אמנות טקסט-סאונד, פרפורמנס ארט, מחול מודרני ותיאטרון אקספרימנטאלי. ההשתתפות בסמינר אינה מותנית בידע קודם במוזיקה.

סמינרים שנתיים

9301628 קראפט ועיצוב בתרבות חומרית עכשווית

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר ראובן זהבי

הקראפט - יצירה מבוססת מיומנות אישית - נמצא דווקא היום במוקדי פעילות חדשים: בין טכניקות עתיקות לטכנולוגיות קצה, בין ערוץ מחאה לאורגננט, בין עבודת היד בסטודיו לייצור יחידי וקוסטומיזציה. הוא חלק ממהלכים של קיימות ושל יחס ייחודי אל הפרט, אל היוצר ואל הצרכן. בצד העיצוב הוא נוכח באמנות, בארכיטקטורה בהכנת המזון, באופנה או ביצירה הדיגיטאלית. הסמינר, הפונה לכל המחלקות, מבקש לפתח דיון בציר שבין עיצוב במובן הרחב לקראפט מול עבודותיהם של יוצרים ויוצרות ומעצבים ומעצבות בני זמננו. נסקור בשיעורים הראשוניים, בקצרה, את התפתחות מושג הקראפט והיחס אליו. נעמיד את העשייה בהיבטים חברתיים, מעמדיים וכלכליים מתוך פרספקטיבה תיאורטית וביקורתית. נעמיק השנה את הדיון בקראפט כדרך אלטרנטיבית במרחב התרבות החומרית של המאה הנוכחית: בנייה, מזון, מחאה... לצד זה נדגיש את פריצות הדרך האקטואליות בהכלאות שבין

הקראפט לטכנולוגיות ותפיסות עיצוב אקטואליות (bio-design, open design, slow design).

נסקור מאמרים וספרות אקטואלית בנוגע לתיאוריה של קראפט, טכנולוגיה ועיצוב. נצפה במבחר תפיסות מעשיות ועקרונות המלוות את התפתחות התחום ועתידו. את הדיון נקיים תוך התבוננות בפיתוח ועיצוב חפצים פרי ידיהם של מעצבים עכשוויים. ננתח, לאורך הסמסטר הראשון, דוגמאות של התפתחות אובייקטים הנוגעים לתחומי הקראפט. בסמסטר השני הסטודנטים יונחו לאיסוף מקורות מידע ולפיתוח הצעת מחקר לכתיבת העבודה הסמינריונית. הם יתבקשו להציג בפני הכיתה רפרט ולחנך את התשתית הכוללת לכתיבת עבודה החוקרת יוצרים, חפץ או תחום מוגדר של עיצוב עשייה עכשווית בהקשר לקראפט, לחקר, לתעד, ללמוד ולנסח, על סמך מקורות עיוניים, ראיונות שדה, עמדה אישית וביקורתית.

9401220 מעל ומתחת לקליפה: אופנה וטיפול במדיה ובאמנות

שנתי, 2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר שושנה מרזל

בקורס זה נבחן כיצד אופנה, אביזרי לבוש, איפור ועיצוב שיער משתלבים בתוך יצירת אומנות נאראטיבית. על ידי ניתוח פרטני של יצירות מייצגות, הלקוחות מז'אנרים שונים, נראה כיצד אביזרים אלה מתפקדים בשני אפיקים: מחד, הריאליזם המובע בהם משריש את היצירה בזמן ובמרחב; מאידך, האביזרים הללו גם כוללים פונקציות נאראטיביות: הם באים לאפיין את הדמות ואת התפתחותה בעלילה, יחד עם בניית המעטפת המעמדית-כלכלית שלה. בנוסף לשני אלו, הם גם מסייעים להביע עמדות סוציו-פוליטיות, כגון ביקורת חברתית, בניית אוטופיות, ועוד. אולם, לא בכל היצירות הלבוש מתפקד כפי שמצופה ממנו, וגם ל"סטיות" הללו יש משמעות רבה.

9301613 העיר הגדולה: מרחב, זהות, טקסט

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר עודד מנדה לוי

הקורס יעסוק בסוגיות מרכזיות במחשבת העיר הגדולה כמרחב פיסיו-ארכיטקטוני וכמרחב אנושי. תתברר הסוגיה העקרונית של ייצוג עיר גדולה בטקסט הספרותי, אפשרויות הייצוג, מגבלותיו וגישות יסוד במיפוי התמה העירונית. בשלב זה נשלב עיון ביצירות עקרוניות מן הספרות הכללית. בהמשך נתאר מהלך אבולוציוני של השתנות דרכי הופעתה של העיר הגדולה בסיפורת העברית החל מן המחצית השנייה של המאה ה-19 ועד אמצע המאה ה-20. השתנו בדרכי עיצוב המרחב, בעמדות האידיאולוגיות כלפי הנוכחות של העיר ובמעמדו של היחיד, נקודת התצפית שלו ועמדתו בדיאלוג עם הסביבה האורבנית.

9306671 דימוי התשוקה: מיניות, חריגה

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר שאול סתר

המיניות היתה זה מכבר לתחום שמבעד לו מבין האדם את טבעו ואת תרבותו, את מאווייו וחרדותיו, את מקומו בעולם ויחסיו עם אחרות ואחרים; והופעתה של המיניות היא על דרך הסטייה - פריעת כבלי התרבות, היעדרות לתשוקות הנמוכות, התנהגות שלא כדרך הטבע, התעשקותן של סטיות מיניות. מפרויד ועד פוקו, מניטשה ועד אירגראיי, מיניות היא חריגה ואין מחשבת מיניות שאיננה גם מחשבת המיניות החריגה. בסמינר זה נעקוב אחר דימוייה של התשוקה החריגה תוך קריאה בחטיבות מהתיאוריה של המיניות, הפמיניזם הרדיקלי והתיאוריה הקוויירית, ובחינת גלגוליהן ביצירה האמנותית והחזותית של המאות ה-20 וה-21. נעסוק במיניות כחוק וכהסגת גבול, ביצרים בזויים ובגוף המקוטע, ביחס בין תשוקה, שיגעון ויצירה, במופעיו הלא נורמטיביים של המגדר ובאתגר החברתי שנושא הקווייר.

9306669 איך מזהים יצירת אמנות כשנתקלים בה

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א', 14:00-12:30

ד"ר אהד זהבי

מקובל לחשוב על יצירת האמנות בזיקה ליוצר, שמחולל אותה ויוצק בה תוכן, ולקהל, שחווה אותה ועומד על פשרה. בסמינר זה נבחן בעיון את מערכת היחסים המורכבת בין שלושת היסודות האלה – היוצר, היצירה והקהל – ונערער על עצם ההנחה שמדובר ביסודות יציבים וברורים. האם בכלל יש יוצרים, או שהם עצמם יצירה של מישהו או של משהו אחר? האם יצירת האמנות קיימת כשלעצמה, או שהיא קמה רק בעקבות מעשה פרשנות? האם משמעותה נגזרת ממניעיו ומכוונותיו של האמן היוצר, או שהיא תלויה כל כולה בתגובותיו של הקהל? ומה יכול, בעצם, הקהל לעשות לנוכח יצירת אמנות: האם הוא אמור לחוות אותה, להבין אותה, לפרש אותה – או שיש לו חירות לעשות ביצירה כרצונו? נבחן את מכלול השאלות הללו, ובעקבותיהן גם נברר, באופן מעשי, איך אפשר ואיך ראוי לכתוב על יצירת אמנות (אם בכלל אפשר לזהות אותה) או על יוצר (אם בכלל יש דבר כזה).
בין הטקסטים שנקרא: פייר בורדייה, "אבל מי יצר את היוצרים?"; רולאן בארת, "מות המחבר"; מישל פוקו, "מהו מחבר?"; סטנלי פיש, "איך מזהים שיר כשנתקלים בו"; סוזן זונטג, "נגד פרשנות"; ז'יל דלז ופליקס גואטרי, "Rhizome"; ז'אק רנסייר, "The Emancipated Spectator"; אירית רוגוף, "Looking Away: Participations in Visual Culture".

9301622 אמן: מיתוס ומציאות

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר איגור ארונוב

הקורס מתמקד בתפישות של דמותו האמן באמנות מודרנית, פוסט-מודרנית ועכשווית. השאלות המרכזיות של הקורס הן איך אמן רואה את עצמו ומביע את עצמו באמנותו מול איך הצופה וחברה תופשים את דמותו? מה היא משמעותו ומקומו של אמן בחברה? האם אמן יוצר גם מיתוס עצמי? איך שוק אמנותי משפיע על אמן ודמותו? מה הם יחסי גומלין בין דמותו "האמיתית" של אמן לבין דמותו בקונבנציות חברתיות, כגון "אמן כגאון ונביא", "אמן כקורבן של חברה", "אמן כשופט של תקופתו", "אמן טהור", "אמן מגויס" וכו'?

9306664 המיניות, הסובייקט והשפה

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר חיים דעואל לוסקי

בסמינר הנוכחי נלמד להכיר את הפילוסופיה ואת הפילוסופים שעסקו בגוף, במיניות ובקשר שבין הגוף והמיניות לשפה. החל מניטשה, דרך בטאיי, קפקא וארטו, ועד לפוקו ולג'ודית באטלר, לדרידה ולדלז וגואטרי, העמידו הפילוסופים את שאלת הכרת הגוף, מחלות הגוף, שיגעון הגוף, ויחסי הגוף עם עצמו ועם הסביבה, אנושית, חייתית ולא אנושית כאחד, אך בעיקר – חקר הגוף ביחסו אל השפה, ואל האמנות. פילוסופים אלה שנפתחו לצורות חדשות של מחשבה ושל הבעה אודות שאלות של זהות, מיגדר, חוויה גופנית ושפה, יצרו פילוסופיה חדשה ושונה מכל הפילוסופיות שהתקיימו עד אז במערב, פילוסופיה שאינה מכבדת את האדם הנוצרי-יהודי, האדם החי תחת הפחדים של שבעת החטאים והאיום המתמיד של "זרוע-האלוהים" שתצא מהשמיים ותעניש אותו על חטאיו. מושג החטא, והחטאה, מושג הגוף המתענג, הגוף החוטא, הגוף ההיברידי, העיסוק בעונג וההתענגות ללא חרטה או אשמה, יעמדו במרכז החקירה המשותפת שלנו, תוך כדי קריאה והכרת החומרים הרבים שיצרה המאה ה-20 סביב הנושא: החל מקפקא ומהאמנות הדאדאיסטית והסוריאליסטית ועד לאמנות עכשווית (אמנים כמו מתיו בארני או מארינה אברמוביץ', אבשלום או רועי רוזן), לסופרים כמו אורלי קסטל בלום או אתגר קרת, ולקולנוענים כמו דרק ג'ארמין, טרנטינו או קובריק, שעסקו במקביל לפילוסופים בבניית המסע הארוך לעבר הגוף, אליו "עוד לא הגענו" כפי שג'וזף בויס אהב לומר.

2301608 קולנוע, היסטוריה ופוליטיקה: המקרה האיטלקי

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר אשר סלה

התוצרים האסתטיים שהתהוו באיטליה הפאשיסטית לא נחקרו בהעמקה עד לעשור האחרון. קורס זה מתכוון לבחון את הקולנוע שנוצר באיטליה עצמה בתקופתו של מוסוליני (-1945 1922) ואף לאחר קריסת הפאשיזם האיטלקי. חלקו הראשון של הקורס יוקדש לעידן הפאשיסטי. ייחודה של הדיקטטורה האיטלקית נובע מכך שלמרות שלטון היחיד של מוסוליני לא התהוותה באיטליה רק אמנות מגויסת. דגמים שונים שימשו בערבוביה גם בשיא שנותיה של הדיקטטורה. מה הם הדגמים השונים הללו וממה הושפעו? כיצד הם השתקפו בקולנוע? חלקו השני של הקורס יוקדש לקולנוע האיטלקי שהתהווה לאחר הפאשיזם, תוך התמקדות בניאו-ריאליזם אך גם בקולנוענים שפעלו בשנות השבעים ויצירותיהם הפכו את הקולנוע האיטלקי למיתולוגיה.

9306672 העבר החדש: זיכרונות בנובלה גרפית ואנימציה תיעודית

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר יונה וייץ

נובלה גרפית, קומיקס ואנימציה תיעודית מציעים סקיצות אפשריות של סיפורי עבר. כלומר, מדיומים אלה מתמחים בניסוח גמיש של זיכרונות וסיפורי עבר באמצעות חיבורים, לעתים לא צפויים, בין האוטנטי לדמיוני, בין העבר לעכשווי. שפת היצירה העשירה מאפשרת לשרטט פרשנויות ואלתורים, דימויים, והסמלות מגוונות. היצירות בהן מטפל הסמינר הן אוטוביוגרפיות וככאלה מנסחות התבוננות אלטרנטיבית באישי ובאינטימי דוגמת וואלס עם באשיר (ארי פולמן), MAUS (שפיגלמן 1992), In the shadow of no towers (שפיגלמן 2007), הדור השני: דברים שלא סיפרתי לאבי (מישל קישיקה 2013), Persepolis (Marjane Satrapi 2000) Pride of Bagdad Brian K. Vaughn and Niko (2003), (Henrichon), (Isao Takahata 1988), The Grave of the Fireflies (Notes from a Defeatist (Joe Sacco 2003)). הדיון ביצירת אלה ישלב את הצפייה בחזותי עם טקסטים העוסקים במתח בין היסטוריה, עיצובי זיכרון והמסירה של הזיכרונות והסיפורת האישית.

9301652 פורנוגרפיה: תרבות גבוהה או נמוכה?

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר ברוך בליך

אין ויכוח על העובדה כי הפורנוגרפיה היא אחת התעשיות בעלות ההשפעה ועתירות הממון. בניגוד לתעשיות אחרות ולמתווכים אחרים, חלחלה הפורנוגרפיה אל ארסנל הדימויים של תרבות המערב, בין אם בגלוי או במסווה. נמצא אותה באמנות, בתקשורת, בפרסום, בפוליטיקה ולמרבה ההפתעה נמצא אותה גם בהקשרים דתיים. למרות כל זאת, הפורנוגרפיה לא ניתנת לזיהוי בקלות, גם אם טביעות האצבע שלה מוצקות ובולטות. הואיל והפורנוגרפיה אינה תופעה חולפת, אשר את ניצניה ניתן לזהות כבר ביוון העתיקה, חשוב לבחון את קשריה עם תרבות המערב מנקודת מבט היסטורית, פסיכולוגית, סוציולוגית, אנתרופולוגית וכו'. אחת השאלות שתעלה במהלך הקורס תהיה האם תעודת הזהות של תרבות המערב היתה שונה ללא הפורנוגרפיה, האם הפורנוגרפיה היא תקלה בתרבות המערב, או היא תופעה שנקשה להסתדר בלעדיה. דגש מיוחד יושם על חדירתה של הפורנוגרפיה לאמנות (ציור, צילום, קולנוע) ואל תחומים משיקים כמו הפרסום על גווני השונים.

2700636 מיתולוגיה יוונית בתרבות חזותית עכשווית

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר רוני עמיר

הסמינר הוא רב-תחומי ועוסק במיתולוגיה יוונית, בפיתוח מודעות עצמית ובתרבות חזותית עכשווית. נלמד סיפורים על אלים, גיבורים ומפלצות, נדבר על משמעותם הפסיכולוגית של הסיפורים, ונעמוד על השילוב שבין נושאים מהמיתולוגיה היוונית והתרבות העכשווית. דוגמאות לכך הן: הספר משחקי הרעב, סדרת ספרי פרסי ג'קסון, משחקי המחשב והאנימציה כגון God of War ואף עבודות אמנות עכשוויות כמו עבודת הוידאו קרימסטר (The Cremaster Cycle). נברר כיצד חזרו לשיח העכשווי גיבורים ואלים, ומדוע נותרה המיתולוגיה היוונית רלוונטית גם בימינו. בסמסטר ב' נישם את הלימוד בכתבת עבודה סמינריונית הקשורה בתרבות חזותית עכשווית.

9306665 רשתות חברתיות, מדע הרשתות ותופעות אמרגנטיות

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר בעז תמיר

הרשת במדעי הרוח והחברה זכתה לאחרונה בהכרה כתחום ידע עצמאי. הבנת מבנה הרשת הוא בעל חשיבות עצומה ככלי מחקר לצד שיטות המחקר הקלאסיות. אף באמנות, ידע אודות הרשת הוא הכרחי: בעיצוב של מוצר/אפליקציה אפיונה של רשת הצרכנים יכול להשפיע על ממשק המשתמש, ומכאן על סיכויי המוצר להיקלט בהצלחה ועוד. במדעי הרוח והחברה, במדעי הטבע ואף באמנות נעשה יותר ויותר שימוש בהסברים המבוססים על תופעות גלובליות – המתהוות (emergence) מתוך רשת של יחסים לוקאליים. יותר ויותר הסברים כאלו מהווים תחליף להסברים רדוקציוניסטיים קלאסיים. בין הדוגמאות הבולטות הן הגחה של מבנה ארגוני/עירוני מתוך רשת של מערכת יחסים לוקאלית, הופעתה של אפנה חדשה, השתלטותה של טכנולוגיה חדשה על השוק, התנהגות המונים ועוד. הקורס הנידון עוסק במבנה הבסיסי של הרשת, בתכונותיה הלוקאליות ובשיטות לאבחון תופעות גלובליות הוליסטיות המתהוות ממערכות היחסים הלוקאליות. הקורס שם דגש על שימוש בתופעות אמרגנטיות באמנות בכלל ובארכיטקטורה ועיצוב אורבאני בפרט. הקורס מהווה מבוא לתורת הרשתות ומקנה לסטודנט ידע וכלים בסיסיים המאפשרים לו להשתמש במושג הרשת ככלי במחקר במדעי הרוח החברה והאמנות.

9306666 דת ודאטה, דת הדאטה

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר רומי מיקולינסקי

בשנים האחרונות אנו עדים לעלייתה של דת חדשה, "דת המידע", שמאמינה סבורים כי הכל ניתן למיפוי וערכה של חוויה אנושית תלוי בתפקידה בתהליך עיבוד המידע. בין ביטויה הבולטים של "דת המידע" ניתן למנות את תנועת ה"אני המדיד" (Quantified Self), פיתוח "מכשירים לבישים" שמנטרים פעילות אנושית ועושים לה אופטימיזציה, כמו גם את השילוב הגובר של אלוגריתמים בחיי היום יום. לצד מגמות אלו אנו רואים פעילות שוקקת של קבוצות דתיות שונות ברשתות חברתיות, פיתוח אפליקציות סלולאריות וטכנולוגיות מבוססות-רשת תומכות דת, וביטויים חברתיים שונים של "מלחמות דת" דוגמת מלחמות הערכים בויקיפדיה. בסמינר נכיר גישות שונות וחוקרים בולטים ונבחן פיתוחים מסחריים בתחום, לצד חקר פעילות ומגמות של קבוצות דתיות שונות ברשת. נפעיל חיתוכים על מאגרי מידע שונים ונייצג בדרכים שונות שימושים פילוחים בהקשר דתי של המידע המצטבר ואת המשמעויות החדשות הנקשרות סביב אמונה דתית וקיומו של האל.

9306663 קריאה וכתובה של שירה

2 ש"ש, 4 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר דרור פימנטל

השירה, כותב המשורר הגרמני ריינר מריה רילקה, היא "אוושה על כלום". שהרי השירה היא המדיום הלשוני המינורי ביותר. אך עם זאת, האפקט שלה אדיר. מתח זה בין התוכן האלמותי לצורה הפשוטה חווה כל מי שאי פעם חטא בכתובת שירה. זו בדיוק עבודת השירה: להכיל את עודפות המשמעות בכלי השביר של השורה הקצוצה. בסמינר נקרא מהשירה העברית ומשירת העולם, ונתרגל את כתיבת השירה. זאת, תוך התוודעות לטכניקות כתיבה כמו משקל וחרוזה, אימאז' והרמז, ולצורות שיריות מצומצמות ורחבות, מסורתיות ומודרניות.

שנים ג'-ה'
קורסי בחירה מתקדמים

שנתי

1501002 סדנה בכתיבה יוצרת (שנתי)

2 ש"ש, 2 נ"ז

סמסטרים א' וב': יום א' 16:00-14:30

ד"ר עודד מנדה לוי

"לכתוב: לנסות בקפדנות לשמר משהו, לעשות שישרוד משהו: לקרוע כמה פתותים מדויקים מן הריק שמתרוקן, להותיר, אי שם, איזשהו תלם, איזשהו עקב, איזשהו אות או כמה סימנים"

(ז'ורז' פרק, חלל וכו': מבחר מרחבים, [1974] 1998).

במפגשי הקורס נכיר, נשוב ונכיר, בערך של הכתיבה ובכתיבה כערך.

ננסה באופן עקבי ובלתי מתפשר להאזין לעצמנו ביושר, בכנות. נתבונן ושוב נתבונן בזולתנו, בסביבה, בדרך שבה אנחנו רגילים לתפוס את העולם. נשחרר אי אילו בריחים זעירים שבתוכנו, נתרגל התייחסות 'אחרת' למוכר ולידוע, נערער על האמונות המוצקות שלנו, נראה בהם נקודת מוצא לפליאה, לקסם שבגילוי.

את הכוחות המחודשים שאולי נגלה בעצמנו ננסה ליצוק לכלים של צורה, מבנה ותשתית של לשון. נבנה את ה"קול" של היצירה, נשרטט דמויות ומצבים שיספקו איזו מלאות או תלת-ממדיות, נכיר במוסיקליות של השפה, בערך של הריתמוס, בצורות השונות לעורר רגש ולהנכיח אותו בלשון. נקרא סיפורים וקטעים ספרותיים, נלמד מהם, ננהל איתם דיאלוג, נפרה מהם ונפרה זה את זה. כל העת נעסוק במפגשים. במפגשים עם טקסטים, עם שפות, עם הלשון, עם זיכרון, עם העולם. נשוב ונזכיר לעצמו שהטקסט הספרותי הוא צורה אומנותית.

נכיר בערך המוחלט של יסודות פואטיים: מי מספר את הסיפור? מהי נקודת המבט שלו? איך הוא מספר? באיזה סדר? מהי מערכת הזמנים? מה המקום של הממד הלשוני בסיפור? מהו הסיפור, בעצם? איך יוצרים הזדהות או הסתייגות? מהי משמעות של טקסט ספרותי? איך יוצרים אותה? במהלך המפגשים נבחן מבחר מהנושאים העקרוניים הללו, נתקרב אל הדברים בעזרת תרגילים ספרותיים שישכללו את ההתבוננות ואת הביטוי, נכתוב ושוב נכתוב, נקרא לעצמנו ולזולתנו ונביע את עצמנו. המפגש בין מילה, מבנה וצורה של טקסט לבין נושאים ועקרונות ביצירה ובאומנות שלכם עשוי להצמיח כיווני מחשבה, יצירה ותגבור הדדי שכדאי לבדוק ולהכיר. נציב מטרה: לכתוב. אנחה ואלווה אתכם לאורך המפגשים, בתקווה שנשמח במעשה הכתיבה.

בשל אופיו של הקורס מספר המקומות מוגבל. אנא, הירשמו אלה מביניכם המעוניינים מאוד להתנסות בכתיבה. הדבר דורש רצינות, מחויבות, התמסרות, תרגול רצוף לאורך השנה ויכולת לקבל ביקורת ותגובה.

1700607 אמנות בקונטקסט (הקורס מתקיים בתל אביב)

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום ו' 12:00-10:30

נירת נלסון

האמן הצרפתי דניאל בורן העמיד באחד מכתביו את יצירת האמנות אל מול פרוסת לחם: אם נמקם יצירת אמנות במאפייה, היא לא תשנה את הפונקציה של המקום ולעולם לא תהפוך לפרוסת לחם. לעומתה, אם נציג פרוסת לחם בחלל תצוגה היא עשויה להפוך ליצירת אמנות, לפחות למשך התערוכה. בקורס נתבונן ונדון במערכות יחסים סבוכות כמו אלה שבין יצירת אמנות לסביבת התצוגה (מוזיאון, גלריה, חלל אלטרנטיבי, מרחב ציבורי, מרחב פרטי), בין יצירת אמנות אחת לרעותה (שיקולי תצוגה, שיח בין יצירות האמנות המחלקות מרחב משותף), בין היצירה לתערוכה (לקונספט הכללי) ובין היצירה לטקסט שנכתב עליה (טקסט קיר, טקסט בקטלוג – פרשנות; עיתונות - ביקורת).
הקורס יתקיים בימי שישי בתל אביב ויכלול בעיקר סיורי גלריות, מוזיאונים וחללים אלטרנטיביים. כמו כן יתקיימו מספר מפגשים בבניין לימודי תואר שני של בצלאל, ברחוב סלמה, בתל אביב.

1700674 בין אחווה לאיבה: יחסי יהודים וערבים בראי הקולנוע הערבי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

איל שגיא ביזאוי

מאז ראשית כניסתו של המדיום הקולנועי אל המזרח התיכון ואל ארצות ערב בכלל ניתן ביטוי ליחסי יהודים וערבים ביצירות קולנועיות רבות. יצוגיהם של יחסים אלו רבים ומגוונים, והם משתנים מתקופה לתקופה ומארץ לארץ: החל בסרטים המתארים יחסי דו-קיום ואחווה בין היהודים לשכניהם המוסלמים והנוצרים, עבור בסרטים המציגים את המתחים בין הקהילות, וכלה בסרטים המתמקדים בסכסוך הישראלי-ערבי סביב שאלת ארצישראל/פלסטין. בחלק מן הסרטים הללו ההתמקדות היא ביחס יהודים וערבים, תוך הקפדה על ההבדל בין "יהודי" ל"ציוני" או "ישראלי", ובחלק אחר ההתמקדות היא ביחסי ישראלים-ערבים או ישראלים-פלסטינים, תוך טשטוש הקטגוריות "ישראלי" ו"יהודי". במהלך הקורס נצפה בדוגמאות שונות מסרטים שנעשו בתקופות שונות בעולם הערבי וננתח אותן. במיוחד נתמקד בסרטים שנעשו בפלסטין/ישראל, מצרים, מרוקו, תוניס ובלבנון.

1700665 הכל אודות נעליים ועוד קצת על כפות הרגליים

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר אליה ברטל

נעליים - כחול אשר על שפת הים. אין ספור נעליים - ואין ספור מחשבות אודותיהן. הצצה חטופה, תשקף מיד מצב עניינים זה. בואו ניקח לדוגמה את נעלי הזכוכית של סינדרלה. מה לא נאמר ונכתב אודותיהן.. המחקר האנתרופולוגי, הראה שמוטיב הגבר המזהה את אהובתו באמצעות נעל שאבדה, הוא עתיק יומין - ועדויות לכך נמצאו עוד במיתולוגיה של מצרים העתיקה. המחקר הפסיכואנליטי, פירש סיפור זה בהקשר אדיפאלי (איך לא!?), והראה כיצד מתגברים על "חרדת הסירוס" ו-"קנאת הפין" באמצעות סיפור על כף רגל, ההולמת באופן מושלם - נעל מזכוכית. התנועה הפמיניסטית לא נותרה דוממת. היא נחלצה מייד לעזרת סינדרלה - וקראה לה לחלוץ את נעליה - שהרי "לא כל הנוצץ זהב הוא" ויש להעדיף רגל ענייה ומשחררת על פני נעל מוזהבת (ראו סינדרלה של דליה רביקוביץ'). התנועה הפמיניסטית אף אמרה לסינדרלה - "אל תחיי בסרט!", ויצרה סרטים בהם סינדרלה מורדת. לא עוד נעל זכוכית כולאת ומשתקת, אלא נעל ספורט קלה ומשחררת. וכמו באגדות כך גם בסרטים: סוף טוב - הכל טוב. סינדרלה בוחרת נסיך חלומות, ומגישה לו נעל למזכרת. אז במה יעסוק הקורס? לא רק בנעליים של סינדרלה, אלא בנעליים בהקשרים שונים: נעליים כדיוקן עצמי באמנות ובספרות, ונעליים בפולחן הדתי - מטקס החליצה ביהדות ועד להסרת

הנעליים בפתחו של המסגד המוסלמי. וכמובן נעלי הלוטוס במזרח ועדויות לקיומה של מסורת דומה גם במערב. וכמובן, שאי אפשר גם בלי תרבות ישראלית - שהרי כל סיפור אהבה מתחיל "בסנדלים על גשר הירקון". כמובן שאי אפשר בלי קצת פילוסופיה. אז בהקשר זה, יבחן הנושא באמצעות המעבר מהעידן הדתי הימי ביניים - לעידן המודרני. בעידן הדתי, האדם נשא עיניו למרומים, בתקווה להגיע באחרית הימים לעולם שכולו טוב. אך בעידן החילוני (אקזיסטנציאליסטי) - עידן בו קרסה הוודאות ביחס לאחרית הימים - האדם משפיל עיניו מדי יום אל האדמה ואל כפות רגליו והוא מייחל לעולם, שיהיה בו לפחות מעט מן הטוב. אז מעט מן הטוב, הזה ננסה לטעום בקורס..
נ.ב. תנאי מוקדם להשתתפות - אהבה לנעליים !

1700651 קלאסיקה מאירת לילדים

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 10:30-12:00

אורנה גרנות

במהלך הקורס נבחן מגוון ספרי ילדים מאוירים ונסקור את התפתחותו של הספר המאויר לילדים מן המאה ה-19 ועד ל'פיקצ'רבוק' של ימינו. מטרת הקורס היא למקד את תשומת הלב והמבט אל האויר כפרשנות חזותית לטקסט מילולי בכלל, ואל הספר המאויר לילדים כסוגה ייחודית בפרט. ההתבוננות ההיסטורית-תרבותית על הפן החזותי של הספר המאויר תיעשה תוך מתן דגש לתרומתם הייחודית של האויר והמאיירים אל התהוותן של היצירות הקלאסיות לילדים. יצירות לדוגמא: יהושע, הפרוע, פו הדוב, פיטר ראביט והקוסם מארץ עוץ. מאיירים לדוגמא: וולטר קריין, רנדולף קלדקוט, מוריס סנדק וטומי אונגרר.

2700673 אלים וקדושים בשירות התרבות החזותית החילונית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 10:30-12:00

ד"ר נעמי מאיר-דן

סוסים טרויאניים ושואות אפוקליפטיות מרבים לככב במקומותינו. מה להם ולשיח העכשווי? מדוע ונוס, הרקולס ונרקיס צצים ביצירות רבות כל-כך חרף העובדה שאף אחד אינו מאמין יותר באלוהיות היווניות והרומיות? ומה יוצרים ישראליים מוצאים בישו, באמו ובקדושים נוצריים אחרים? במלים אחרות, האם וכיצד הצגתם של החייל בתור ישו ו/או של הדוגמנית בתור ונוס מחדדת את האמירה שאליה חותר האמן/ המפרסם, מעצימה אותה ומייחדת אותה?

הגבול בין אמונה לכפירה ובין "דתי" ל"חילוני" אינו חד-משמעי ומובן מאליו, כפי שאולי נדמה, אלא היה בימינו לנזיל ולמתעתע. למרות זאת, מן הידועות שהאמנות הדתית לדורותיה ניכסה לעצמה מרכיבים הן מדתות אחרות הן מהתרבות הלא-דתית. ולחלופין, העולם ה"חילוני" פונה לעתים למיתוסים דתיים - כאלו שאבד עליהם הכלח, כמו גם כאלו שממשיכים להיות רלוונטיים. מן הבחינה הזו יש הבדל מהותי בין החייאתם של מוטיבים פגאניים "מתים" לבין אימוץ של מוטיבים נוצריים - "חיים" בעליל - שלא לצורך העמדת מסר נוצרי.

הקשרים בין שני ה"עולמות" האלו יעלו לדיון במסגרת קורס המוקדש לבחינתם של יצירות אמנות, כרזות פוליטיות, צילומי עיתונות ופרסומות המבקשים להעמיד מסר "חילוני" (הנוגע, לרב, באירועים עכשוויים - פוליטיים, חברתיים, תרבותיים ואפילו אישיים) באמצעות שימוש מודע, מוצהר (ולעתים קרובות אף בוטה) במרכיבים השאולים מהעולם הדתי - הן זה הפגאני הן זה הנוצרי.

1700675 תרבות פופולרית בעולם הערבי: מוזיקה, קולנוע ואינטרנט

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

איל שגיא ביזאוי

סדרת ההתקוממויות שהחלה בסוף שנת 2010 בארצות האזור וזכתה לכינוי "האביב הערבי" הפתיעה מומחים רבים, הן אקדמאיים הן צבאיים ומדיניים והן מתחום התקשורת. מסתבר שנאומיהם של מנהיגי המדינות השונות, דרשותיהם של חכמי הדת, הזזת כוחות צבא מנקודה אחת לשנייה, ואפילו מאמרי מערכת אינטלקטואליים, לא די בהם כדי לספר על הלכי הרוח ועל התחושה הכללית בקרב החברות הערביות השונות. בתחומי הקולנוע, המוזיקה וברשתות החברתיות, לעומת זאת, ניתן היה לחוש ברחשי מחאה וביקורת ואף בניצני התקוממות, אשר גם אם לא היה בהם די כדי לחזות את שעתיד להתרחש, הרי שבוודאי סיפקו תמונה שונה, ואף הפוכה, לזו שהמדינה ביקשה לצייר. רבים מהאנשים שחיים בעוני מחפיר במדינות ערב, נאמר שוב ושוב ע"י מומחים שונים, יעדיפו בכל זאת להחזיק בביתם צלחת לקליטת שידורי הלוויין בטלוויזיה. עבור רבים מן האנאלפאבטים בעולם הערבי, טוענים חוקרים שונים, סדרות ותוכניות הטלוויזיה וסרטי קולנוע מעצבים את תפיסותיהם יותר מכל ספר אינטלקטואלי, חשוב ככל שיהיה. בקורס נבחן את הקולות המשמשים שופר לרעיונות של התרבות הממלכתית ומוכתבים מ"למעלה" לעומת מוצרי התרבות הפופולארית המשמיעים את מגוון הקולות של ההמונים כפי שבאים לידי ביטוי בסרטי קולנוע מצריים המייצגים את המיינסטרים ולעומתם בסרטי קולנוע עצמאיים שנעשים במצרים ובלבנון בשנים האחרונות; במוזיקת הפופ הערבית ולעומת זאת בסצנת המוזיקה האלטרנטיבית שהתפתחה בלבנון, מצרים, ירדן, פלסטין, תוניס ועוד; ובאינטרנט, על הרשתות החברתיות שבו ועל התוכניות והסרטונים המועלים ביוטיוב ובערוצי אינטרנט שונים.

9301626 אסתאטיקה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר דרור פימנטל

"האמנות היא האירוע של ביאת האחר". כיצד נוכל להבין משפט זה? התנועה לקראת הנהרת המשפט היא המרחב שבו יתרחש הקורס. ראשית, המשפט אומר כי על האמנות להיחשב כאירוע, כלומר, לא כעל אובייקט אלא כעל התרחשות הכרוכה בגילוי ובהופעה. שנית, המשפט אומר כי האמנות קשורה באופן כזה או אחר באחרות, כלומר, באותו דבר-לא-דבר החומק מכל חישוב וכלכלה. לכן יש באמנות ממד אתי של הכנסת אורחים, הכנסת אורחים של האחר לגמרי. בהקשר לטענות אלו נבחן את הגותם של לוינס, דרידה, היידגר, בארת ומריון, ונתבונן ביצירות אמנות של מארק רות'קו, מרסל דושאן, פול קליי ואחרים.

2800134 בין אופנה ואידיאולוגיה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר שוש מרזל

על פי מילון אבן-שושן, אידיאולוגיה מוגדרת כ"מערכת של אידיאות, מכלול רעיונות בתחום מסוים – מדיני, לאומי, חברתי וכדומה". לעומת זאת, יש הרואים באידיאולוגיה השקפת עולם כולל, המתייחסת למציאות הנוכחית והעתידית כאשר מטרתה היא ליצור מסגרת רעיונית המאפשרת לאדם לארגן ולהבין את עולמו. לא רק הכתיב אלא גם הבדלי ההגדרות מראים עד כמה המושג אידיאולוגיה הוא חמקמק, ועד כמה ניתן להצר אותו או להרחיבו. מורכבות זו מתחדדת כאשר בוחנים כיצד אידיאולוגיה באה לידי ביטוי בלבוש, לאורך ציר הזמן. בקורס זה נתמקד בגילום אידיאולוגיות שונות באמצעות הביגוד, ונבחן בין השאר, אידיאולוגיות פוליטיות, דתיות, לאומיות ועוד.

1700676 מבוא לפילוסופיה של המדע: מניוטון ועד לאיינשטיין

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר בעז תמיר

הקורס מתחיל בתיאור עבודתם של שני ענקי המדע במאה ה-17, ניוטון ולייבניץ, תורתו של כל אחד מהם מאגדת תפיסה כוללת של הטבע, הפילוסופיה והדת. במאה ה-18 מעלה דויד יום את אחת השאלות הכבדות בפילוסופיה של המדע, היא שאלת האינדוקציה, והאם ניתן לעשות מדע ללא אינדוקציה. נדון בשאלות אלו ובתשובות שניתנו להם עד לתחילת המאה ה-20. אחד המשיבים ליום הוא קאנט, נעסוק במטא-פיזיקה של קאנט ובמושגים בסיסיים כמו אנאליטי, סינתטי, אפריורי, אפוסטריורי. במאה ה-19 נתעכב על עלייתם של מדעי החברה, על הפוזיטיביזם המדעי ועבודתו של אוגוסט קונט. לקראת שלהי המאה ה-19, ומתוך ניסיון לנקות את המדע מכל מטא-פיזיקה נעסוק בתשובה של מאך ליום, בפוזיטיביזם של מאך ובגישה הפילוסופית העולה ממנו (קרנפ). עבודתו של מאך הינה רקע לתובנות רלטיביסטיות מדעיות. נעסוק ברלטיביזם פילוסופי ומדעי, בהישגיו של מאקסוול ובשאלת היחסותיות המדעית העולה מתורתו. נסיים את הדיון בסקירה כללית של תורת היחסות של איינשטיין.

1700679 תיאוריות עכשוויות של אמנות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר שאול סתר

נדמה כי יותר מאי פעם המעשה האמנותי העכשווי נזקק לכתיבה פרשנית תיאורטית שתבאר אותו ותיתן בו סימנים, תמקדם אותו בהקשרים חברתיים רחבים ותדלה ממנו משמעויות; ואילו השיח הציבורי בישראל באשר לאמנות רק מתרושש, וכמה מן המוסדות המתווכים המרכזיים - ביקורות אמנות, כתבי עת לאמנות - הולכים ונעלמים. קורס זה ינסה למלא את החלל בעזרת קריאה מודרכת בטקסטים קצרים בביקורת ובמחשבת האמנות שנכתבו בשנים האחרונות. מבעד להם, נבקש להעמיד כמה צמתים מרכזיים של דיון: סוגיית התמדתו של המרחב האסתטי; הדימוי החזותי בעולם של חזיון; אפשרותה של אמנות פוליטית במאה ה-21; היחסים בין אמנות, עבודה, שוק והון; אמנות של עולם ראשון, אמנות של עולם שלישי. נקרא טקסטים פרי עטם של רנסייר, גרויס, רוגוף, דידי-הוברמן, דה דוב. נצמד להם מאמרים מוקדמים יותר של דבור, אדורנו, ברודייה, ונבחן אם וכיצד כל אלה יכולים להאיר מהלכים אמנותיים בני זמננו.

1700637 אהבה ממבט אחרון: ייצוגי עיר וחוויה עירונית באמנות המאה ה-20

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

יז'י מיכלוביץ'

עיר כמציאות חזותית, רגשית, ומושגית ללא כל תקדים בעבר מזוהה עם התכנים המובהקים של ה'מודרניות' ועם ההכרה העצמית של האמנים הבולטים של המאה ה-20. הקורס יעקוב אחר גלגולים של ייצוגי המציאות והחוויה העירונית באמנות והגות מודרנית, כנעים בין שני קטבים: כאוס וגריד. הדגש בקורס יושם על הבנת המושגים הללו כשפה חזותית ומושגית ייחודית, ועל המימדים שלהם: פרגמנט, מבט מקרי, סחרור, סתירה בלתי פתירה מצד אחד, ומשטור, גיאומטריה מלבנית, קו ישר, מבט על מאחד, מצד שני. נקודת הזינוק של הדיון היא פאריז במאה ה-29 ונקודת הסיום היא תופעת עיר על, מושג ה-junk space ועיר כאפוקליפסה דיגיטאלית וחורבה של סימנים, אובייקטים וארכיטקטורה. מקום מיוחד יוקדש לעלייתה של דמות המשוטט ומבטו על העיר המודרנית. לצד אמנות חזותית (בעיקר ציור וצילום) התלמידים יחשפו בצורה סלקטיבית להוגי דעות ואנשי ספרות שנדרשו לנושא.

1700641 הדימוי והמבט בראשית המאה ה-21

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א', 14:30-16:00

ד"ר אהד זהבי

בעידן שבו דימויים נוצרים בקצב מסחרר ומופצים במהירות הבזק ראוי לתהות על מעמדו של הדימוי ועל כוחו של המבט. האם הדימוי עוד מעיד על ממשות כלשהי, או שהוא מתייחס רק לדימויים אחרים? האם הוא נובע ממקור אותנטי, מיד מכוונת, או שהוא תוצר מובהק של מנגנונים טכניים לייצור דימויים ולשכפולם? האם הוא מציית בהכרח להיגיון של השוק הגלובלי ולאינטרסים של השלטון, או שאפשר לשתול בו זרעים של מחאה? ומה על העין, שמולעטת בדימויים: האם היא מסוגלת לראות, לברור, להתנגד? האם היא יכולה לעורר את הגוף לפעולה?

אלה הן כמה מן השאלות שנברר בקורס, בעזרת טקסטים תיאורטיים ומגוון של דימויים קונקרטיים. אחד הצירים המרכזיים של הדיון יהיה האירוע שהתחולל ב-11 בספטמבר 2001 בארצות הברית ועל מסכי הטלוויזיה ברחבי העולם – אירוע ספקטקולרי שמעורר שאלות חשובות על הדימוי ועל המבט בראשית המאה ה-21 – אבל ממנו נתגלגל לאירועים אחרים ולדימויים אחרים, ודרכם נתהה על המסגרות שבתוכן מתנהל כיום המבט שלנו ועל האפשרויות שעוד פתוחות לפנינו.

1700680 מבוא למחשבת ישראל

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

ליאור אלפרוביץ

קורס זה, מבקש להציג לסטודנטים, את העקרונות העומדים בבסיסה של המחשבה היהודית. במהלך הקורס ילמדו הסטודנטים, על אודות סוגיות נבחרות בתולדות המחשבה היהודית, מימי הביניים המוקדמים ועד לימינו. בין אלו, מחשבת חז"ל, יסודות הפסיקה ההלכתית, עקרונות היסוד של הקבלה והחסידות. כל אלו יעשו באמצעות הכרות וקריאה בטקסטים מרכזיים.

1700677 אדם ומותג: פרספקטיבה שיווקית ופסיכולוגית על פרסום

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

סיגל כנפו, פרופ' אריאל כנפו

האדם המודרני מוצף במסרים שיווקיים והפרסום חודר לכל אחד ממעגלי החיים שלנו. בקורס זה נדון בממשק שבין אדם למותג - האופן שבו תהליכים פסיכולוגיים ומנגנוני שיווק משפיעים עלינו. זהו תהליך דו-כיווני, שבו מצד אחד פועל המפרסם דרך המותג, כדי להשיג מטרות שיווקיות, ומצד שני ניצב האדם, הצרכן הפוטנציאלי, אשר לו צרכים, מטרות, יכולות ורצונות המשפיעים על התהליך. החלק הראשון של הקורס יגדיר מושגי יסוד בשיווק והתנהגות צרכנית. נדון בהנחת היסוד ששיווק בא לענות על צורך פסיכולוגי של הצרכן. החלק השני של הקורס יתבסס על הפסיכולוגיה של הפרסום. ידע מתחום הפסיכולוגיה החברתית יאפשר הבנה של העמדות והמוטיבציות הבסיסיות המניעות אותנו לטוב ולרע, כולל הצרכים המודעים והלא-מודעים שלנו, וההטיות המחשבתיות והתפיסתיות שלנו. החלק השלישי של הקורס ידון במימדי העומק של הפרסום: כיצד פרסום יוצר אישיות למותג, ומהם הערכים שתהליך הפרסום מקנה למותג, תוך התחשבות בסמלים וארכיטיפים תרבותיים וברקע התרבותי שוב מתבצע הפרסום.

1700678 מתחת לפני השטח: שינויים מבניים בעולם האמנות משנות ה-80 ועד היום

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

רותם רוך

מסוף שנות השמונים חלו שינויים מבניים מהותיים ורחבי היקף בעולם האמנות. סופה של המלחמה הקרה ושרטוטם מחדש של גבולות גיאוגרפיים באירופה ואפריקה, פתיחתם של מוקדי יצירה ושווקי אמנות חדשים באסיה ובמזרח אירופה, והמהפכה הטכנולוגית של האינטרנט - כולם גורמים שהשפיעו באופן מרחיק לכת על האופנים שבהן אמנות נוצרת, מוצגת ונסחרת כיום. בקורס זה נבחן את הרשתות ויחסי הגומלין המוסדיים – פרטיים וציבוריים - שבמסגרתם מתנהל עולם האמנות העכשווי. נמפה את יחסי הכוחות בין מרכזי אמנות גלובליים ומוקדי אומנות לוקליים, נסקור מגזינים מובילים וצורות מדיה ששינו את פני השיח ומעמד הביקורת, נבין את הרקע המוסדי, החברתי והכלכלי להתפשטות תופעת הביאנלות ברחבי העולם, ונבחן איך עלייתם של ירידי האמנות שינתה את פני הייצור והמסחר באמנות.

2700558 אורבניות: עיצוב העיר בקולנוע ובמדיה (כפול)

4 ש"ס, 2 נ"ז

יום א' 14:30-18:00

סיגל בר-ניר

הקורס יעסוק בשתי יצירות מרכזיות של המערב במאה ה-20: העיר והקולנוע. בסוף המאה ה-19 העיר משתנה והופכת למושא מרכזי לדיון ופעולה. הקולנוע מאיך מתחיל את דרכו בתקופה הזאת, ומתפתח להיות אחד התחומים המרכזיים בתרבות העממית והגבוהה. הקורס יעסוק בשאלת היחסים ההדדיים שנוצרו בין התחומים הללו: מדוע המרחב העירוני הופך למצע ולחומר גלם בקולנוע? וכיצד המבט הקולנועי הופך לנקודת מוצא להתבוננות על העיר ולתכנונה? וכיצד מתוך יחסי הגומלין האלה נוצרת ומדומיינת העיר? הקורס ידון בעיצוב העיר בד'אנרים שונים של הקולנוע והמדיה החדשה ובאסכולות השונות של תכנון אורבני.

1628 פרנץ קפקא – משל וארכיטקטורה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

יז'י מיכלוביץ'

הקורס יתמקד במספר סיפורים 'קצרים-ארוכים' של פרנץ קפקא: המחילה, הגלגול, מושבת העונשין, החומה הסינית ועוד. בקורס נדון ביצירות אלה ונתמקד ב'ארכיטקטורה הווירטואלית' הקפקאית, והדרכים בהן חללים ארכיטקטוניים בנאליים ורגילים (משרדים, פרוזדורים, חדרי שינה, ואפילו רצפות) משתנים ללא הרף, בהתאם להלך הרוח של הדמויות, והופכים לחריגים ומוזרים. בנוסף לממד הארכיטקטוני ביצירתו, נדון גם בקפקא כיוצר ה'הוגה בתמונות' וננסה לשפוך אור על יצירתו כנובעת מחשיבה ציורית.

1700661 ג'אז: לשמוע, לצייר, לחשוב

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

ד"ר אביב לבנת

ג'אז- הסוגה האמנותית שהתפתחה במוסיקה בתחילת המאה העשרים חצה את שדות הכותנה חדר והשפיע על שדות מחשבה, תרבות ויצירה מגוונים בעולם כולו. צלילי הג'אז ליוו את המאה העשרים ברגעיה הדרמטיים וניתן להשקיף על סגנונות הג'אז המרכזיים שעלו בעשורים השונים כמשתקפים מתוך ולעיתים אף מסמנים תופעות היסטוריות ותרבותיות ולוקחים חלק במארג התרבותי-חברתי המבנה אותם. לאורך העשורים השונים של המאה העשרים התגבשו סגנונות הג'אז השונים מהבלוז, הסווינג, הביבופ הג'אז החופשי ועוד והפליגו לארבע קצוות תבל כשהם נקלטים בקרב לאומים שונים. מהו הג'אז? מהו הצליל שלו? הצורה שלו? המחשבה שלו?

תוך חשיפת שאלות יסוד אלו בפילוסופיה של הג'אז הקורס יבקש לעמוד על רגעי מפתח בהיסטוריה של הג'אז ולבחון את ההשפעות של צורת ביטוי ייחודית זו על התרבות המערבית, ספרות, אמנות ופילוסופיה של המאה העשרים וראשית המאה העשרים ואחת. מוסיקאים והוגים ביניהם ג'ון קולטריין, אורנט קולמן אריק הובסבאום, תאודור אדורנו, ז'יל דלז, אמנים, סופרים, פילוסופים וכמובן מוסיקאים אשר לקחו חלק בהבנייה ובהעשרה של התרבות והאמנות העולמית בזיקה לאמנות הג'אז יידונו במהלך הקורס שילווה במצגות סאונד ווידאו. יידונו מושגים כמו: אימפרוביזציה, ביט, שאלה תשובה, מודליות, סינקופציה, אשכולי צליל, פוליריתמיות ועוד, תוך מעקב אחר האופן שבו הם מהדהדים באמנויות החזותיות, בוידאו, אמנויות מיצב ומיצג, במהלכים קונספטואליים, כמו גם בביטויים של אמנות שימושית ובחיבור שבין אמנות לחיים. הסטודנטים יוזמנו להיחשף לארגז כלים אלטרנטיבי אשר הג'אז מציע להרחבת המבע היוצר ולביסוס מערך ידע תיאורטי באוריינטציה מוסיקאלית.

1800113 קולנוע, וידאו ומדיה חדשה: היסטוריה, תיאוריה וביטויים בתרבות העכשווית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

רונן לייבמן

למרות שמצלמת הוידאו הביתית הראשונה פותחה רק באמצע שנות השישים, ההיסטוריה של הוידאו ארט התרחבה ואת שורשיה ניתן למצוא כבר בעבודות הקולנוע הניסיוניות של שנות העשרים והשלשים. מאידך, בשנים האחרונות הפך הוידאו התיעודי לחלק בלתי נפרד משדה האמנות העכשווית והוידאו ארט בפרט. מטרת הקורס היא למפות ולהכיר את התהליך אותו עבר הוידאו ככלי וכתוכן בשדה האמנות החל משנות החמישים ועד היום. מאז הופעתו שימש הוידאו כתחום השואב ומנהל דיאלוג עם תחומי יצירה שונים כגון קולנוע, פיסול, טלוויזיה, פרפורמנס ועוד. אופיו ההיברידי של הוידאו איפשר לו לשמור על נוכחותם של תחומים אלה במקביל ולהתפתח עימם.

Judocide 2700688 - השואה כרצח הציביליזציה היהודית באירופה (נפש יהודי)

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 18:00-16:30

ד"ר ליאור אלפרוביץ'

מטבע אופי הנצחת השואה בישראל, לעיתים נדמה כאילו המאורע ההיסטוריה עצמו מיוצג באופן כמותי, המתגלם במספר שישה מיליון, המבטא בזיכרון הקולקטיבי את מניין הנרצחים, ואגב כך משקף את היקפה וממדיה של השואה. קורס זה מבקש להרחיב את זווית הראייה ולבחון את רצח העם היהודי במהלך מלחמת העולם השנייה בארצות הכיבוש הנאצי כמעשה רצח לא רק של אנשים, אלא גם של היהדות כתרבות (Civilization). קורס זה מבקש אפוא להציג את הפזורה היהודית במרכז ובמזרח אירופה, שאמנם אפיינו אותה מאפיינים שהיו ייחודיים לכל קהילה וקהילה, כגון פולקלור, שפה ותרבות (Culture), אך כל אלו נתפסו בעיני הנאצים כתרבות אחת שאת תהליך השמדתה אפשר לכנות כ-Judocide.

סמסטר א' יום ד'

1700652 מושג באמנות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום ד' 17:30-19:00

נירית נלסון

ב-1968 ג'ון בלדסרי קבע כי "אמנות היא יצירה לעין וניתן רק לרמוז עליה באמצעות מילים". משפט זה הוא חלק מפסקה שרשם על בד קנבס, כלומר חלק מציור שכותרתו "מהו ציור". ביצירה זו המחיש בלדסרי את המורכבות בהגדרת המושג אמנות. מושג הוא רעיון, או עקרון מופשט שאנו תופסים בשכלנו ומשמעותו מקובלת על הכלל. רכישת מושגים מקובלים על הכלל היא חלק בסיסי בלימוד שפה וכך גם לגבי שפת האמנות ולגבי השפה בה מנתחים ומתייחסים ליצירות אמנות. לעיתים קרובות אנו משתמשים במושגים מבלי שפירושם ושורשיהם נהירים לנו ולכן גם הייחוס שלהם יכול להיות שגוי. ובמילים אחרות, מבלי שיהיה לנו מושג מה משמעותם הנכונה. השימוש במושג אוונגרד, לדוגמא, נפוץ למדי אך לעיתים קרובות משויך לאדם, לאירוע או ליצירה שאינם זכאים לו. מושגים אחרים המרכזיים לתחום האמנות וחשובים להבנתה, זרים לנו. הקורס יכלול סדרת הרצאות על מושגים באמנות ואופן ביטויים על ידי יוצרים עכשוויים המבקשים להאיר מושגים או ליצור איתם דיאלוג ולבחון את תקפותם.

1700504 זכויות יוצרים

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום ד' 17:30-19:00

עו"ד אייל פרייס

מטרת הקורס להקנות מושגים ועקרונות בדיני זכויות יוצרים ומדגמים ביצירות אמנות, יצירות אדריכליות, תצלומים, עיצובים גרפיים, עיצובים קראמיים, צורפות ועיצובים תעשייתיים. יסקרו זכויות ביצירות מיוחדות ותידון השאלה מהי העתקה אסורה ומותרת של יצירה (למשל בהקשר פרודיה). תנותח זכות האמן למנוע מאחרים לערוך שינויים ביצירה. עוד ידון: מסחור זכויות והגנה בארצות זרות על זכות יוצרים, ומדגם של יוצרים ישראלים.

שנים ג'-ה'

קורסי בחירה מתקדמים

סמסטר ב'

2700642 קומיקס ישראלי אתמול והיום

4 ש"ס, 2 נ"ז

יום א', 10:30-14:00

צחי פרבר

מטרת הקורס להציג את האופן בו נתפסת ההווה הישראלית על גווניה הרבים באמצעות הקומיקס. הקומיקס הישראלי שנוצר טרם הקמת המדינה ועד לימנו אלה, דומה בתמהיל התכנים שלו לקומיקס הכללי בשקפו את ערכי החברה ותכניה מכל זווית אפשרית: עם במצור, צבא ובטחון, סטריאוטיפים חברתיים, ועד למקומו של הפרט בהווה הישראלית. במהלך השיעור יוצגו סדרות קומיקס שפורסמו בירחונים לילדים, בעיתונים יומיים ובספרים (הנובלה הגראפית). במקביל לכך נארח בשיעור ציירי קומיקס ממגזרים רבים – קומיקאים ידועים, אך גם כאלה הנמנים על החברה החרדית.

2700689 החזותי מעבר לאמנות: משמעות דימויי אינפורמציה

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

יז'י מיכלוביץ'

כשאנו יוצאים מתוך הנחה שהרוב המוחלט של הדימויים הקיימים כיום נוצרו למטרות שאינן אסתטיות, הקורס יידרש לשאלת המשמעויות השונות של דימויים מסוג זה. הדיון ייפתח בסקירה קצרה של דימויים "לא אמנותיים" (Non-Art Images), כלומר דימויי אינפורמציה, כולל גרפים, מפות, חותמות, רישומים טכניים והנדסיים, דימויים מדעיים מכל הסוגים, רישומים מתמטיים ומוסיקליים, שילוט, מרכיבים ציוריים של שיטות כתב מסוימות, ורבים אחרים. בהמשך נתמקד בעיקר בדימויים המיוצרים על ידי מדע, וכן מפות, ושולטים. דרך דיון במעמד האסתטי והאקספרסיבי של דימויים מסוג זה, נדון בעקרונות הארגון הפנימי שלהם, וכן בשאלה כללית של הממשק בין האסתטי והתועלתני באמנות, עיצוב ומדע. לצד הדיון בדימויי אינפורמציה, נידרש גם לנושא של אמנות כשיטה מעין מדעית לחקר המציאות, כלומר אמנות ככלי מחקר. יושם דגש מיוחד על אסכולת "האובייקטיביות החדשה" באמנות הגרמנית של המחצית הראשונה של המאה ה-20 - במיוחד צילום - תוך דיון כללי על האסתטיקה של אובייקטיביות באמנות ותחומים לא אמנותיים. חלק זה של הדיון יושלם על ידי הצגה של מספר אמנים המחברים בין אמנות לאינוונטר (ספירת מלאי) ככלי לחקר המציאות, תוך דגש על נושא האסתטיקה של סדרה.

1700503 עולם הפרסום – הדור הבא

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

רן רבן

הקורס יספק לסטודנטים כלים עדכניים כדי להתמצא ולתפקד במרחב הרב-ממדי של התקשורת השיווקית המשתנה יחד עם הצורך לקדם רעיונות חברתיים בנושאים כמו: אורח חיים בריא ופעיל, איכות הסביבה, הפער בחלוקת ההכנסות, אלימות במשפחה ועוד. הקורס יעסוק בדוגמאות ומקרי מבחן רבים מן השנים האחרונות המסמנים את הדור הבא של תעשיית הפרסום, את ה"הזדמנות הגדולה" של הארגונים החברתיים ואת הדרך הנכונה לשלב את התאגידים המסחריים בקידום רעיונות חברתיים לשיפור החברה והסביבה. הקורס יתמקד במרחב המוגדר על ידי הנושאים הבאים ובמיוחד בקשר ביניהם: תורת המותג, ערוצי המדיה החדשים, שיווק חברתי. העבודה המסכמת של הקורס תעסוק בקשר שבין מותגים ורעיונות חברתיים בעידן של ניו-מדיה.

2700675 פירנצה: העיר בתקופת הרנסנס

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

ד"ר רחל רפפורט

הקורס לומד את התפתחותה של העיר פירנצה (פלורנציה) החל מסוף ימי הביניים, ומתאר את תהליך הפיכתה לערש אמנות ואדריכלות הרנסנס. הקורס עוקב אחר היסודות הרומיים של העיר, לומד את מוקדיה הדתיים ואזרחיים, וממשיך בהתפתחותה המהירה החל ממגפת הדבר ופריחת תנועת ההומניזם. הדיון מתמקד בתמורות האדריכליות ואומנותיות של ראשית הרנסנס, בפועלו החלוצי של ברונלסקי כאדריכל העיר, בעלייתו והשפעתו של בית מדיצ'י, ולומד את תרומתם של ג'וברטי, אלברטי, מיכלאנג'לו ואחרים ביצירת פרויקטים חדשים בתחום העירוני. זאת, בהשוואה לתופעות מקבילות בערים סיינה, פיזה, אורבינו ופינזה.

2700697 תשוקה ויצירה: מבט ביקורתי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 12:00-10:30

יואב רונאל

הקורס יעסוק בייצוגי תשוקה בתרבות המערבית, דרך תיאוריות של ביקורת תרבות מהמאה ה-20. הדיון בתשוקה יערך מכל הקונטקסטים השונים של המושג: התשוקה הגופנית והאירוטית, התשוקה הפילוסופית, התשוקה הפוליטית - אך בעיקר מתוך התמודדות עם שאלות של יצירה ותשוקה.

הקורס יציע תחנות שונות בביקורת התרבות: הוא יתחיל במחשבת התשוקה של אפלטון, וימשיך למודרניזם ולפוסט מודרניזם, מתוך התבוננות בהגותם של האבות הגדולים: ניטשה, מרקס ופריד. ולאחר מכן, עמדות ביקורתיות יותר, כמו תפיסת התשוקה של ז'ק לאקאן, רעיון היצירה של מוריס בלאנשו, המחשבה המלנכולית של ולטר בנימין, מחשבת הסובייקט והשיח של מישל פוקו, הפרפורמטיביות של ג'ודית באטלר וז'ק דרידה, אווה אילוז ותשוקה מודרנית, מכונת התשוקה של ג'יל דלז ופליקס גואטרי, ושאלות של תשוקה ואותנטיות למול הפוסט מודרניזם.

הדיון הפילוסופי והביקורתי יתקיים לאורן של יצירות תרבות. בין האמנים והיוצרים: קפקא, ברדיצ'בסקי, הרמן מלוויל, זוהר ארגוב, ספייק ג'ונז, פאזוליני, גוסטב פלובר, אתגר קרת, סקוט פיצ'ג'רלד, ולדימיר מאייקובסקי, ברוס ספרינגסטין, פרנק מילר, גבריאל בלחסן ואחרים.

2600900 ארכיטקטורה באמנות המאה ה-20

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

יז'י מיכלוביץ'

אחת התופעות המרתקות באמנות המאה ה-20 היא התעניינות גדולה של אמנים בארכיטקטורה כנושא של עבודות אמנות. הקורס הנוכחי עוסק במספר ממדים של העיסוק הזה, החורג הרבה מעבר לנוכחות ארכיטקטורה כנושא בציור באמנות המסורתית. הדיון בנושא יתבסס על מודל של חורבה כאובייקט ארכיטקטוני ייחודי המכיל את מירב האינפורמציה על עצמו. מודל זה יפורט דרך עבודותיהם של שני אמנים - ארכיטקטים בהכשרתם: אמן התחריט ג'. פיראנזי (G. Piranesi) מהמאה ה-18, ופסל ג. מאטה-קלארק (G. Matta-Clark) מהמאה ה-20. הדיון בחורבה כנושא באמנות בכלל יוביל אותנו תחילה לאמנים העוסקים בארכיטקטורה כזיכרון וכהיסטוריה שעקבותיה אבדו. הניגוד לחורבה כאובייקט ארכיטקטוני עתיר-מידע ועמום יודגש ע"י דיון באמנים המציעים ארכיטקטורה לאדם בודד (בעיקר אמן ישראלי-צרפתי אבשלום), ומנגד עבודותיהם של אמנים העוסקים בארכיטקטורה כסביבה אינסופית. בהמשך נדון בייצוג ארכיטקטורה בציור המאה ה-20 כחלל פרטי לעומת ציבורי (הופר) וכפיצוץ וגיהנום (ג. גרוס). בחלק השני של הקורס נדון במספר אמנים המעמידים מקט (מודל ממוזער) ארכיטקטוני במרכז יצירתם וננתח את הממשק שבין ארכיטקטורה פונקציונאלית לארכיטקטורה כעבודת אמנות חסרת תכלית, המעלה בכל זאת שאלות רבות על תפקידה כסביבה מעוצבת.

2800136 שובו של המודחק: מלח"ע ה-2 בתרבות חזותית ביפן 1945-2010

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר אילת זהר

בקורס נעסוק בחומרים החזותיים שנוצרו ביפן בששת העשורים האחרונים תוך התמקדות באפקט המצטבר של טראומת מלחמת העולם השנייה, זכרון המלחמה ונוכחותם בתרבות החזותית של יפן כיום. במהלך השיעורים ניתן מיקוד מיוחד להתפתחות השפה החזותית בתרבות היפנית כמו קולנוע וצילום, מנגה ואנימציה, מחול וספרות, ציור ופיסול, מיצב ומיצג, וידאו ארט ומדיה חדשה. נבחן שאלות של עשייה הנוגעות בשאלות של ייצוג יחסים חברתיים ופוליטיים במסגרת התרבות החזותית של יפן בעשורים האחרונים.

2700695 מהפיכות מדעיות במאה ה-20

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר בעז תמיר

את המושג 'מהפיכה מדעית' הציג תומס קון בשנות ה-60 של המאה ה-20 כדי לתאר התפתחות הכרחית של תורות מדעיות. מנגד הציג קארל פופר קריטריון למדעיות המבוסס על מנגנון דמוי אבולוציה. בשלהי המאה ה-20 איאן האקינג טוען למדע בעל מאפיינים של 'רוח התקופה' תוך כדי קונסטרוקציה חברתית של מושגים מדעיים. הקורס פותח בדיון בתורות אלו המנסות לאפיין את התפתחות המדע. מנגד, השלכותיהם של המדע והטכנולוגיה על הפילוסופיה ועל החברה נדון כיום בתחום מחקר חדש יחסית הקרוי 'מדע טכנולוגיה וחברה' – S.T.S. תחום זה מנסה להציג את הגילוי המדעי בקונטקסט חברתי ופילוסופי ולנתח את השלכותיו של המדע על מבנה החברה. הקורס בוחן שלוש פריצות דרך מדעיות/טכנולוגיות במאה ה-20 מתוך ניסיון להבין את המדע החדש על רקע המדע הקודם לו, להבין את ההשלכות הפילוסופיות והחברתיות של המדע החדש, כל זאת תוך כדי שימוש במושגים של 'מהפיכה מדעית' וכלים מתוך תחום ה-S.T.S.

א. תורת הקוונטים מהווה מהפיכה, גם בפרשנות של הטבע וגם בתפקיד המדע כמתאר את הטבע. היא מגדירה מחדש את האטומים של הטבע, את האינטראקציה בין הצופה לאובייקט, את האינטראקציות בין החלקיקים לבין עצמם ועוד. תורת הקוונטים היא פוזיטיביסטית מעיקרה, אלגוריתמית, ומשנה כליל את מרבית תפיסות העולם הפילוסופיות הקלאסיות שלנו.

ב. בשנות הארבעים של המאה העשרים מופיע המחשב המודרני, יחד אתו מושגים של אלגוריתמים וארכיטקטורה של חישוב. נראה כי המחשב מחזק גישות אלגוריתמיות וקונסטרוקטיביסטיות למדע. נעסוק בתחומי ידע חדשים כמו כאוס אשר נולדו מאינטראקציה של מדע ומחשוב. נעסוק באבולוציה של תחומי ידע כמו הקיברנטיקה כתוצאה מאינטראקציה חזקה עם מדעי המחשב. על רקע כל אלו נעסוק ביחס בין סימולציה מדעית להסבר מדעי ונבחן מחדש את תפקידו של המדע כמתאר את הטבע.

ג. ההבנה של מבנה הגן האנושי באמצע המאה העשרים מהווה אחת מפריצות הדרך הגדולות ביותר בביוולוגיה. היא מאפשרת לנו מניפולציה של הגן בשיטות הקרויות הנדסה גנטית. נגדיר מושגים בסיסיים באינפורמציה גנטית, בפרוטוקולים בסיסיים של ביו-אינפורמטיקה, בעקרונות בסיסיים של הנדסה גנטית, ועוד. נעסוק עוד בהשלכות הפילוסופיות והחברתיות של הנדסה כזאת כגון שיבוט גנטי, הנדסה גנטית של צמחים וחי, שינויים אקולוגיים ועוד.

1700670 אמנות פוגשת חברה פוגשת אמנות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:00-12:30

ד"ר דליה מרקוביץ'

הקשר בין אמנות לחברה נדון מבעד לתפיסות שונות ומנוגדות. האמנות והאיכות האמנותית הוגדרו כתוצר של מערך מוסדי מורכב המופעל באמצעות מומחים וברי סמכא אשר אינם תלויים בתכונות או במאפיינים הכרחיים וקבועים הטבועים ביצירה; האמנות וטיבה הוגדרו כתוצר של תהליכי חיברות (למידה וחניכה) בעקבותיהם ניתן לזהות אובייקט כיצירת אמנות, ל"דובבו" ולחשוף את המובן והפשר הטמונים בו, לכאורה, ואשר קודמים לתהליך הלמידה; האמנות הוגדרה כאמצעי המתניע ביקורת מוסדית שיטתית שעניינה שיטות הייצור, הייצוג וההמצגה של האובייקט והמרחב האמנותיים, כמו גם חשיפת מבנים חבוים, כוחות דומיננטיים, נרטיבים מכוננים, קטגוריזציות, קלסיפיקציות וקולות "מושתקים; בהקשרים אחרים היא הוגדרה כצורת מפגש, התכנסות, חשיבה ודיון המתפקדים כאתר של פוטנציאל (מחשבתית ופרקטי) הנוגע ברעיונות ובתפיסות הנטועים מחוץ להקשרים אמנותיים מובהקים (למשל: חברה, פוליטיקה, אקולוגיה ועוד), ומחוץ לדפוס חקירה "לוגים", "אובייקטיביים" ו"ליניאריים" מקובלים. הקורס יוקדש לזיקות גומלין אלה, לתנאים הסוציו-היסטוריים שהבנו אותם ולהיתרים והמגבלות הטמונים בהם וזאת בתחום האמנות הפלסטית בפרט והתרבות בכללה.

2700686 ברוטאליזם כרעיון אסתטי-חברתי בין אמנות לאדריכלות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

אד' ליאת סאבין בן-שושן

הכותרת ברוטאליזם הוענקה לזרם באדריכלות המודרנית על שם האותנטיות הגולמית (brute), המסות המגושמות, והשימוש הנרחב שנעשה בבטון חשוף. אך ברוטאליזם או ניו-ברוטאליזם הוא למעשה מערך של תפיסות אסתטיות וחברתיות שעלו באירופה בין שנות החמישים ושנות השבעים, וביקשו, בעקבות הריסות המלחמה, להתבונן מחדש באדם ובחברה באדריכלות, באמנות ובקולנוע; בקורס תיערך סקירה של תפיסות אלו, וייבחן כיצד היטשטשו הגבולות בין עולם הרעיונות ועולם הדימויים באדריכלות לאחר מלחמת העולם השנייה בעזרת קריאה בטקסטים מילוליים וחזותיים של התנועה.

2700694 עלייתו ונפילתו של המין האנושי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר חיים דעואל לוסקי

בשיעור נחקור יחד חקירה פילוסופית את ה"היות אדם". החקירה תתבצע במספר אופנים. ראשית נחקור את המחשבה התיאולוגית-דתית שהעמידה את האדם במרכז, מאז כתיבת חוקי חמורבי ופרק א' בבראשית, שם כזכור נוצר האדם ב"צלם" אלוהים, ועד למהפכה של דקרט והפילוסופיה של הנאורות, שמתוך כוונה להשתחרר מהדיכוי המחשבתי של הכנסייה הנוצרית הרחיקו את האלוהים והעמידו את האדם-הסובייקט, במרכז המחשבה. בהמשך נציג את האנתרופולוגיה ואת המדעים הדארוויניסטים שבנו את הבנת המהלך הכללי של הטבע, כמהלך שבשיאו עומד ההומו-סאפיינס בפרט, והתרבות המערבית בכלל, כמסמלת את ההתפתחות ואת ההישגים של הטבע ושל ההיסטוריה כאחד. אחרי שנכיר את המבנה הכללי בתוכו למדנו לחשוב על ואת האדם, נציע מספר מבנים ביקורתיים, המאתגרים את המחשבה הקאנונית על מרכזיותו וחשיבותו של המין האנושי. את ההרצאות נלווה בתצוגה נרחבת של חומרים מתחום האמנות, הצילום, אמנות הוידאו והקולנוע העכשוויים, המאתגרים את הדמיון ומפעילים צורות חדשות של מחשבה שתעמיד במרכזיותה את האובייקט ולא את האנושי.

2700698 קולנוע ואפוקליפסה - מבט פסיכואנליטי

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:00-14:30

ד"ר יצחק בנימיני

במסגרת הקורס נדון בקשר ההדוק בין החיזיון הקולנועי ההוליוודי לבין התחזיות האפוקליפטיות הרודפות את התרבות המערבית עוד מייסודה המקראי. נבחן יחס זה באמצעות המתודה הפסיכואנליטית ותוך התמקדות במוטיב של חסר האב כמרכזי בשיח הפרנואידי-אפוקליפטי. נצפה בכמה סרטים עכשוויים העוסקים באחרית הימים ובקטסטרופות עתידניות, ובמיוחד בסרט "מלחמת העולמות" (2005 בהתבסס על גרסאות קודמות) של שפילברג. הסרט מדגים היטב כיצד חזון קולנוע מרשים משתלב עם דהודים של חזיונות מהשואה ומהטרור של ה-11 בספטמבר תוך ניסיון לייסד מחדש את מעמד האב האבוד.

1700669 מגמות במדיניות החינוך של ישראל

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 14:30-16:00

ד"ר דליה מרקוביץ'

הקורס עוסק בקווי הגבול האידיאולוגיים והביורוקרטיים המנהלים את מערכת החינוך הממלכתית בישראל ואת זיקתן לתחום החינוך לאמנות. בהקשר לכך נדון בנסיבות ההיסטוריות, התרבותיות, הכלכליות והפוליטיות, שהשפיעו על גיבוש מערכת החינוך, על האופי המשתנה של מטרותיה ועל הדרכים בהן ביקשה המערכת להיענות לאתגרים חינוכיים שונים באמצעות ניסוח תפיסות פדגוגיות, אורייניות ומנהליות משתנות. באמצעות בחינת אופייה המשתנה של מדיניות החינוך בישראל נדון בצירים הרעיוניים המרכזיים שעיצבו את המערכת וכן באלו שנדחו ממנה. כמו כן נדון בתפקיד החברתי והתרבותי המשתנה שנטל על עצמו השדה החינוכי הפורמאלי ובפרקטיקות המגוונות שאימץ. הדין בסוגיות אלו יתנהל סביב טקסטים שנכתבו במקור על ידי הוגי הרפורמות ומעצבי המדיניות, טקסטים אמפיריים שבדקו את היישום בשטח, טקסטים שראו את המציאות החינוכית מנקודת מבט ביקורתית וטקסטים קולנועיים-תיעודיים הפורשים את הנושא מבעד לעדשת הזיכרון האישי.

2700685 מיעוטים וזרים בשיח ובתרבויות המודרניות

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

שגיא מעין

התקבלותם של מיעוטים ושונים מתרחשת במקרים רבים באופן הדרגתי, ונפרסת על פני כמה מישורים שקצב פעולתם אינו אחיד ולעתים אף נפרד זה מזה. ההבדלים בין שלבי ההתפתחות של רמות השיח השונות חושפים את המתח שבין הרצון להגשים ערכים אידיאליים של חופש ושוויון לבין הצורך בהתגוננות מפני האחר המאיים על החברה. הקורס יציע בחינה של נרטיבים אידיאולוגיים שונים שהתגבשו לאורך ההיסטוריה של הרעיונות תוך דיון בסוגיות יסוד מתחומי הפילוסופיה וההגות הפוליטית. נכיר את נקודות המבט שעמדו במרכזן של תורות שונות בעידן המודרני ושאלו לסדר חברתי-כלכלי ופוליטי חדש, ונבחן את הערכים והתוצרים התרבותיים ששיקפו אותן. הקורס יתקיים במבנה של הרצאות ודיונים בכתה על בסיס חומרי הקריאה, לצד בחינה של דוגמאות נבחרות משדה העיצוב והאמנות, ויתמקד בעיקר בסוגיות של הדרת מיעוטים וקבוצות "חריגות" אחרות, מחאה וצדק חברתי. מקום מיוחד יוקדש לחברה הישראלית. באמצעות הכלים שנרכשו במהלך הקורס ננסה להבהיר סוגיות הקשורות למתחים הקיימים בה על רקע עדתי, דתי-חילוני, מהגרים ומקומיים ועוד. עבודת הסיום תתמקד בבחינה עיונית של תוצר מדשה העיצוב על פי הרעיונות האידיאולוגיים שנדונו בקורס.

1700663 מגדר, מיניות ותרבות חזותית

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

ד"ר רוטי גינזבורג

הקורס מציע קריאה בטקסטים מכוננים בתיאוריה הפמיניסטית והקווירית תוך התייחסות לאמנויות השונות כולל צילום, אמנות, עיצוב, ארכיטקטורה ועוד. במסגרת הקורס נבחן את נקודות ההשקה בין התיאוריה הפמיניסטית והקווירית לתיאוריה של תרבות חזותית ואת ההבדל ביניהן. לשתי צורות אלה של חשיבה יש עשייה, אסטרטגיה, היסטוריה ותפיסה פוליטית משלהן. בקורס נדון כיצד תיאוריות אלה מציעות ותובעות עמדה כלפי חוויה חזותית; מה התפיסות הפמיניסטיות והקוויריות חושפות ביחס לאופן בו רואים ולאופן בו מייצגים אמנות; מה התפקיד החברתי-פוליטי של אופנים אלה בתוך התרבות. נדון ברישות של רשתות חברתיות בשדה האמנויות ובאופן ספציפי כיצד רשתות אלה מעוצבות ומאורגנות על ידי מגדור או "הבדלים בין המינים" וכיצד הן מבנות את הזהות המגדרית של היוצר/ת ושל הצופה.

2700687 מקולנוע אקספרימנטלי ועד יוטיוב: פרקטיקות של ציטוט ושימוש מחדש

בקולנוע

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

לליב מלמד

שימוש מחדש וציטוט של חומרים מצולמים (Found Footage) כפרקטיקה קיימת עוד משלב מוקדם בהיסטוריה הקולנועית. בעידן הדיגיטציה של הדימוי ופריצת ההיררכיה של הפקתו, הפכה פרקטיקה זו למרכזית עבור יוצרי קולנוע ואמני וידאו המבקשים להתבונן באופן ביקורתי בעברם האישי, הפוליטי והחברתי. חומרים אשר צולמו בהקשר ספציפי מופקעים ממקומם הטבעי, נערכים מחדש, לעיתים קרובות כנגד מטרתם המקורית. הניכוס המחודש מייצר מבט אחר, חתרני על ההיסטוריה ככלל, ועל ההיסטוריה של הקולנוע בפרט. כיום, המדיה החברתית מופצצת בדימויים, פלטפורמות אינטרנטיות כגון יוטיוב מאפשרות לכל אחד לבטא עצמו, ומדיה חזותית משרתת מנעד רחב של שימושים, מתייעוד משפחתי ועד אמצעי לוחמה. הארכיון החזותי והאסופה האינסופית של וידאו המופצים ברשת, משמשים כזירה לפרום ולהרכיב מחדש את השיח, ליצר פרודיה, או להציע חלופה לסדר הקיים. בקורס נבחן שימוש מחדש, העמדה מחדש וציטוט של חומרי תעמולה מדיניים, סרטי הסברה מדעיים, קולנוע מיינסטרימי פופולארי, קטעי טלוויזיה, סרטים משפחתיים, צילום מודיעיני וסרטוני יוטיוב מגוונים.

2700677 נפש יהודי: סוגיות נבחרות בתולדות השואה והנצחתה בישראל

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

ליאור אלפרוביץ'

מלחמת העולם השנייה ורצח העם היהודי במהלכה, השפיעו באופן ישיר הן על הקמת מדינת ישראל והן על צביון החברה. קורס זה מבקש להציג את תולדות השואה כמאורע היסטורי, וכן לבדוק באילו אופנים עוצבה הנצחתה מאז הקמת מדינת ישראל ולפענח את האידיאלים שהביאו אותנו כחברה להנציח את השואה כפי שהדבר נעשה בימינו.

יום רביעי

2700671 כאוס, אקראיות, אי-עיצוב

2 ש"ס, 1 נ"ז

יום ד' 17:30-19:00

יז'י מיכלוביץ'

מושג הכאוס יידון תחילה על פני רבדי המשמעויות המרובות שלו (החל ממדעים מדויקים עד לשפת יום-יום): אי-סדר, אי-וודאות, עמימות, אי-מוגדרות, fuzziness, אקראיות, היעדר שליטה, כאוס כמציאות פיזית-חומרית, נפשית, חברתית, וחזותית, כמצב יחסי לעומת אבסולוטי, כאינספור גרסאות של עצמו, כאי-דחיסות ל-pattern, וכ"ד. תוך כדי כך נתייחס לייצוגים חזותיים של כאוס, כגון כתם, ערימה, אתר בניה, "בלגן", "ערפל", וכ"ד. מכאן נעבור לדיון במקומו של כאוס במיתולוגיות ותרבויות מסורתיות, תוך דגש על מיתוסים של בריאה, במיוחד מקומם של המים והבוץ במיתוסים אלה. בהמשך נתייחס להבניית מרחב פיזי בחשיבה דתית תוך השענות על מושג "ציר העולם" המחלק את המרחב למובנה מצד אחד וכאוטי מצד שני, תוך דגש על הבניית מרחב א-דתית שהחלה עם המהפכה הקופרניקאית (הדחת כדור הארץ כמרכז היקום), תוך כדי בירור המושג של חלל מורפולוגי, כלומר אוסף כל האפשרויות של אורגניזם/אובייקט מסוים. תוך כדי כך נדון בקשר בין אי-סדר וטמאה במחקר אנתרופולוגי. מכאן נפנה לעיסוק בכאוס באמנות, ראשית כאוס כרז תהליכי יצירה (החל מדה-ווינצ'י עד לתיאוריות פסיכולוגיות מודרניות), וכן בכאוס כנושא מובהק של עבודות אמנות (החל מציוריו של טרנר, כלה באמני הדאדא, עד לאמנות עכשווית ומושג "כאוס מהונדס"). לבסוף נדון במושג "אי-עיצוב", כלומר עיצוב ללא מעצב תבוני, כלה בארכיטקטורה של חיות, עד לתהליכים אנתרופיים (entropic), כגון בלאי, שחיקה, ריסוק, וכ"ד הפועלים של המציאות המעוצבת, במיוחד זו הארכיטקטונית.

מיכל ביטרמן

"The question of reaching sustainability is not about if we will have enough energy, food, or other resources... The question is: Will there be enough leaders in time?" Dr. Karl-Henrik Robèrt, Founder, The Natural Step קיימות היא אחד מהאתגרים המרכזיים של המאה ה-21. המפתח להצלחה נעוץ ביכולת לאימוץ התפיסה מתוך הבנת המושג ואופן יישומו- נושאים העומדים בליבת הקורס. הקורס יהיה קורס מבוא לתחום הקיימות ויספק הבנה לגבי מהי תפיסת הקיימות (Sustainability)- החשיבה, הרציונל והמונחים המרכזיים שבליבה שלו. במסגרת הקורס ייבחנו האתגרים המרכזיים שניצבים בפנינו, הסוגיות המהותיות העומדות בבסיס תפיסת הקיימות, העקרונות האסטרטגיים להתייחסות לסוגיות וכלים מובילים למימוש.

הקורס יתבסס על הגישה של אסטרטגיית פיתוח בר קיימא (Strategic Sustainable Development- SSD). הסטודנטים ייחשפו להבנה לגבי המערכת (בהתייחס לעקרונות מדעיים בסיסיים), לגורמי ההצלחה המכתיבים את תפיסת הקיימות (בהתייחס לגורמים המשולבים החברתיים- כלכליים- סביבתיים). ייבחנו אסטרטגיות וקוים מנחים להטמעת הבנת הקיימות וצורת החשיבה המנחה (בהינתן דגש על חשיבה רוחבית, ארוכת טווח, רב תחומית, backcasting). כמו גם- ייבחנו צורות פעילויות שונות שניתן ליישם בהתמודדות עם האתגרים (כגון- Product- Services systems, Sustainable Cities, ולבסוף, תינתן התייחסות ממוקדת לכלים ספציפיים (כגון- Net Zero Buildings, Strategic Life Cycle , Assessment).

תכני הקורס ישלבו בין הבנה תיאורטית- אקדמית עם דוגמאות ומקרי מבחן מהשטח. הקורס ישלב נושאים המשיקים לעולם התוכן בהווה ובעתיד- בתחומי אדריכלות, עיצוב, פיתוח מוצר, תכנון, מנהיגות לקיימות וכדומה. בנוסף, תינתן הדעת ליצירת הקונטקסט העולמי והמקומי תוך התייחסות למגמות המרכזיות של התנועה העולמית כמו גם התנועה בישראל בנושא.

שנה ד'

קורס מלווה פרויקט גמר, שנתי - במחלקות עיצוב תעשייתי וצילום

רציונל הקורס: פרויקט הגמר, המתקיים בתום השנה הרביעית ללימודים, מהווה שיא ותמצית הלימודים של הסטודנטים באקדמיה לאמנות ועיצוב ובתור שכזה הוא משקף את היכולת ליצור יצירה מקורית וחדשנית. במהלך העבודה על הפרויקט מתקיימים שני שלבים שבלעדיהם לא ניתן להגיע לקו הסיום שלו. השלב הראשון של פרויקט הגמר הוא השלב הרעיוני המלווה את הביצוע המעשי של הסטודנטים בכל מחלקות בצלאל. השלב הרעיוני מבטא את כוונות הסטודנט (intentions), את צורת החשיבה שלו, את תפיסת עולמו, ואת אמונותיו. אלה מתפקדים במסגרת הפרויקט כרקע תיאורטי לגילום צדדיו המעשיים של המוצר הסופי. השלב השני של פרויקט הגמר, הוא ההוצאה מן הכוח אל הפועל של הסקיצה הרעיונית לכדי אובייקט, יצירה, או מוצר העומדים בזכות עצמם. שני היבטים אלו, הצד הרעיוני- מחקר-תיאורטי של הפרויקט והצד המעשי שלו, הם שני צידי המטבע של פרויקט הגמר וברור כיום כי ההתנסות באמנות ובעיצוב איננה ניתנת לגילום אם אין בצידה תיאוריה שכן כל עשייה פרקטית כרוכה במחשבה מופשטת, ברעיון ובחזון.

מטרות הקורס: לנוכח השינויים שחלו בעשורים האחרונים בשוק האמנות, העיצוב והאדריכלות בו יוצרים מתבקשים בנוסף לתיק עבודות לנסח, באופן מילולי, את רעיונותיהם החזותיים. מיומנות זו חיונית עבור יוצר/ת בתחילת דרכו/ה לצורך המשך פיתוח פרויקטים, הגשת בקשות למלגות ומענקים, הגשת הצעות למכרזים, שיווק מוצרים ועוד. דרישות שוק אלו מחייבות יכולות מילוליות ושליטה במיומנויות הכתיבה כדי להעביר במילים את הרעיונות החזותיים, לנסח הצהרת כוונות, תיאור מתומצת של הפרויקט, תוך התמקדות על מקומו בשיח הביקורתי, עיגונו בידע היסטורי ובהבנה תיאורטית.

מאחר וכל סטודנט עובד על נושא שונה, קורס זה יערך (למעט שניים-שלושה שיעורים מקדימים) במתכונת של הנחייה אישית שמטרתה להקנות לסטודנט ידע בתחום התמחותו ולהרחיב את ידיעותיו בנושאים הקשורים למחקרו האישי. הנחיה זו היא אקדמית בדומה להנחיה של כתיבת סמינריון, אך עם זאת מאחר והיא מבקשת להקנות מיומנויות חשיבה וניסוח השונות מאלו של עבודה סמינריונית, יהיה בה גם מעין דיאלוג בנוסח סוקרטס ותלמידיו שבאו אליו עם ידיעות מוטעות, שגויות או עם דעות קדומות ואמונות חסרות בסיס, והוא – תוך דיאלוג שכלל שאלות, ביקורת או וויכוח עורר את בני שיחו לחשיבה והפנה את תשומת ליבם לראות באור שונה את עולמם הערכי. הקורס מעניק לסטודנט 2 נ"ז במחלקה להיסטוריה ותיאוריה.

1-9306667 קורס מלווה פרויקט גמר בצילום

2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א', 16:30-18:00

ד"ר אורלי שבי, ד"ר עודד מנדה לוי

1-9306668 קורס מלווה פרויקט גמר בעיצוב תעשייתי

2 ש"ש, 2 נ"ז

יום א' 16:30-18:00

ד"ר יונה וייץ, ד"ר ברוך בליך